

ESA ERANTI

Oppeja uran varrelta ja ajatuksia Suomen tilasta

RIL HENKILÖHISTORIIKKI 226

Julkaisija: Eranti Engineering Oy

erantiengineering.fi

Kannen kuva; VIS Graphics

ISBN 978-952-88-1173-2 (pehmeäkantinen)

ISBN 978-952-88-1174-9 (PDF)

Painatus: Punamusta Oy 11/2025

Tiivistelmä

Suomi uppoaa. Tärkeimpänä syynä tähän on ympäristöbyrokraattinen mielivalta. Julkisen sektorin tulopuoli sakkaa.

Elinkeinoelämä ei ole vuosikymmeniin kyennyt tarttumaan tehokkaasti ajassa liikkuviin liiketoimintamahdollisuuksiin ja uudistamaan rakenteitaan. Syynä ovat pitkät ja ennakoimattomat lupaprosessit. Suotuisissakin tapauksissa lupaehdot ovat kohtuuttoman kalliit.

Ainakin sadan tuhannen suomalaisen hyvän elämän edellytykset on jo murskattu perusteettomiin ympäristöbyrokraattisiin valtarakenteisiin.

Tässä historiikissa analysoidaan vuosikymmenten kansainvälisellä kokemuksella ja valtateoriaan tukeutuen sitä, miten tähän on tultu. Kierteestä irrottautuminen on vaikeaa, koska ympäristöhallinto, korkeimmat tuomioistuimet ja media eivät kykene käsittelemään erehdyksiään.

Ilmiö tunnetaan nimellä kognitiivinen dissonanssi. Se on erityisen vakava ongelma oman erinomaisuutensa illuusiassa toimivien eliittien kohdalla.

Historiikin alussa käsitellään taustaani ja urani varhaisia vaiheita.

Varsinaiset tieteellistekniset läpimurtoni tein myöhemmin oman yritykseni puitteissa ja osin omaan tutkimus- ja tuotekehitystyöhön nojautuen. Nämä liittyvät jääteteknologiaan, teräskuoriteknoologiaan ja erilaisten ympäristövaikutusten panemiseen suhteeseen. Kansainvälisissä projekteissa sain tuntumaa investointiekonomiaan ja projektipolitiikkaan.

Monin tavoin hyödyllisenä infrastruktuuri-investointina esitellään kiinteä yhteys Merenkurkun yli Suomen ja Ruotsin välille.

Historiikin loppupuolella hahmotellaan tietä ulos Suomen kansantalouden ahdingosta. Se alkaa tosiasioiden tunnustamisella. Julkisella sektorilla on liikaa valtaa. Sen päätöksenteko on hidasta ja heikkolaatuista. Tuomioistuimissa oikeuden ja kohtuuden vaakaa on rukattu byrokraattisen valtakoneiston hyväksi. Helsingin mediaeliitti on poliittinen toimija.

Tästä päästään rakenteellisiin uudistusehdotuksiin. Ne ovat nykymenoon verrattuna radikaaleja.

Esipuhe

Joitakin vuosia sitten sain Suomen Rakennusinsinöörien Liiton historyryhmän puheenjohtaja Aarne Jutilalta kirjeen, jossa minulta pyydettiin historiikkia. Otin asian työlliställeni, mutta kirjoittaminen eteni hyvin kitkutellen. Varsinaiset työtehtävät ajoivat edelle. Nyt puolen vuosisadan ammatillisen uran jälkeen historiikki on vihdoinkin valmistunut.

Olen paljon maailmaa nähnyt insinööri. Historiikkiin olen kerännyt urani varrelta keskeisiä tapahtumia ja oivalluksia. Kaikkea en voi kertoa asioiden luottamuksellisen luonteen takia.

Tärkeimmät julkaisuni ovat:

Eranti, E. and Lee, G.C., 1986. Cold Regions Structural Engineering. McGraw-Hill Book Company (529 p).

Eranti, E., 1992. Dynamic ice structure interaction. Theory and applications. VTT Publications 90, Espoo (81 p).

Eranti, E., 2008. Sustainable Development or the Will to Power? The European Union and Finland Pursuing Environmental Policy. Helsinki University of Technology Water Resources Publications 15 (190 pages).

Pan, H. and Eranti, E., 2009. Flow and heat transfer simulations for the design of the Helsinki Vuosaari harbour ice control system. Cold Regions Science and Technology 55 pp. 304 – 310.

Eranti, E., Lehtonen, E. Pukkila, H. and Rantala, L., 2011. A novel offshore windmill foundation for heavy ice conditions. ASME 30th International Conference on Ocean, Offshore and Arctic Engineering, OMAE2011-49663.

Eranti, E. 2023. Sisävesi- ja rannikkorakenteiden jääkuormat. Väyläviraston julkaisuja 86/2023 (80 s + liitteet).

Nämä sekä jääkuormiin sekä teräskuoritekologiaan liittyvän tutkimus- ja tuotekehitystyön filmikoosteet löytyvät yritykseni verkkosivuilta www.erantiengineering.fi.

Lukuisat ihmiset ovat olleet kanssani vuorovaikutuksessa urani aikana. Oppia on tullut niin hyvässä kuin pahassakin, kiitos kaikille. Historiikkiin on poimittu vain eräitä keskeisiä henkilöitä. Erikseen mainitsen kuitenkin Pietari Visannin, joka on hoitanut tämän julkaisun ja lukemattomien raporttien kuvituksen.

Urani aikana minulle on pikkuhiljaa kirkastunut vallan olemus ja monimuotoisuus.

Kansantaloustieteilijä John Kenneth Galbraithin kirja ”Vallan anatomia” oli avartava kokemus.

Sittemmin olen saanut vaikutteita muun muassa professori Bengt Flyvbjergin, akateemikko Martti Koskenniemen ja journalisti Nick Daviesin ajatuksista. Byrokraattisen vallan räjähdysmäinen kasvu liittyy oleellisesti Suomen tähänhetkisiin ongelmiin.

Historiikin loppuosassa käsittelem kokemukseni pohjalta sitä, mikä Suomessa ja rakentamisessa on vialla. Tämä analyysi huipentuu siihen, mitä mielestäni olisi tehtävä.

SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä	2
Esipuhe	3
1. Lapsuus ja koulu	6
2. Opiskeluaika Rakennusosastolla	8
3. Rakennesuunnittelijana Juvan toimistossa	11
4. Arktiseen teknologiaan erikoistuminen Yhdysvalloissa	14
5. Finn-Stroi	18
6. Insinööritoimisto Lauri Pitkälä	27
7. Väitöskirja	28
8. Eranti Engineering Oy	33
Liite 8.1 Havaintoja, tutkimuksia, kokeita ja analyysejä.	35
9. Juutinrauman siltahanke	46
10. Siziman	48
Satamasuunnittelu	48
Ongelmia	50
Iso siirto	51
Strateginen oivallus	53
11. Satamien ja kanavien jääkontrolli	54
12. Venäjän pohjoinen hiilivetykehitys	62
Shtokmanin kaasukenttä ja Norsk Hydron Spar-lauttakonsepti	63
Painopiste Obin lahdelle ja Jamalin niemimaalle	66
13. Teräskuoriteknologia	70
14. Merituulivoima	76
Lupaprosessit	76
Hankkeita	77
Tahkoluodon merituulipuisto	78
Merituulivoiman jatkokehittäminen	82
Liite 14.1. Lausunto merituulivoiman rakentamisesta	83
15. Muita projekteja	88
Baffinland Iron Mines ja Malmin laivaussatamat	88
Nordstream kaasuputki	91
Hanhikiven ydinvoimalahanke	94
Liite 15.1 Sen hetkisiin Nordstream hankkeen suunnitelmiin perustuvia ympäristövaikutusten arvioita pantuna suhteeseen siten, että tavallinen ihminen ymmärtää suuruusluokan	96
16. Rakenteiden jääkuormat ja jääsuunnittelu	100
Paikalliset jääolosuhteet	100
Suunnittelutilanteet	108
Merirakenteiden jääkuormat	117
Jääolosuhteet huomioiva rakennesuunnittelu	122
17. Ruoppaus- ja läjitustoiminta	126
Liite 17.1 Naantalın sataman ruoppausmassojen tributyyliinahan haitan suuruusluokka-analyysi	131
Liite 17.2 Vuosaaren satamahanke oire laajemmasta ongelmasta	136
Liite 17.3 Vallan rakentaminen on Suomen ympäristöpolitiikan keskeinen ulottuvuus	137

18. Ympäristöasiat	142
Ympäristövaikutusmittari	142
Ympäristöpolitiikkatutkimus	144
Skandaalit ja sirpaletieto vallan välineinä	150
Luontokato ja ennallistaminen	152
Ilmastonmuutos	153
Liite 18.1 kirjeenvaihto Helsingin Sanomien kanssa	155
Liite 18.2 Erityisasiantuntijalausunto	156
Liite 18.3. Talvivaaran tarinasta löytyy Suomen kestävyysvajeen syy	160
19. Pienyrittäjä Mäkinen oikeusvaltion syleilyssä	161
Yhteiskunnan tukipilari	161
Mäkisen virhe	161
Aggressiosarja	161
Tekaistut perusteet	161
Oikeusprosessit	162
Ei järjen häivää	162
Miten tämä on selitettävissä?	163
Tuomion seuraukset	165
Oikeudellisia ongelmia	165
Media	166
Mäkinen	166
Liite 19.1 TkT Esa Erannin valaehdotus todistus 7.10.2020	167
20. Suomen liikennepolitiikka ja Merenkurkun kiinteä yhteys	187
Merenkurkun kiinteä yhteys	187
Mikä raidehankkeissa julkista sektoria oikein kiehtoo?	190
Liite 20.1 Antti Talvitie/ Esa Eranti: Suomi tarvitsee luovaa tuhoa	192
Liite 20.2 Merenkurkun kiinteä yhteys ja Nordic Connector	194
21. Suomi oppoaa – miksi?	214
Ongelmalla on kaksi ydintä	215
Euroopan unioni	216
Ympäristöhallinto	217
Rakentaminen	221
Valtion instituutit ja asiantuntijainstituutit	223
Oikeusjärjestelmämme ongelmia	225
Neljäs valtiomahti	226
Hallintoalamaisen osa	228
22. Onko mitään tehtävissä	229
Kaikki viisaus lähtee tosiasioiden tunnustamisesta	229
Euroopan unioni	229
Suomen julkishallinto	230
Oikeusjärjestelmä	232
Ympäristöhallinto	234
Rakentaminen	235
Valtamedia	236
Voittaako pimeys vai nouseeko aurinko?	236

17. Ruoppaus- ja läjitystoiminta

Ruoppaus ja läjitys on maansiirtotyötä meriympäristössä. Tässä yhteydessä hienoainesta hiukan pölähtää laskeutuen lähiympäristöön. Määrä on yleensä mitätön verrattuna vaikkapa luonnollisiin kiintoainesvirtoihin, jokien mereen purkamiin kiintoainesvirtoihin tai luonnon sedimentaatioon.

Jos ruopattavassa massassa on haitta-aineita (yleensä pinnassa), pohja puhdistuu ruoppauksen ja läjityksen seurauksena niin ruopattavalla alueella kuin läjitysalueella. Pohjan uudelleenkolonisaatio tapahtuu muutamassa vuodessa.

Ruoppaus- ja läjitystöiden volyymi on ollut Suomessa prosentin luokkaa maansiirtotöiden volyymista.

1990-luvun lopulla lupien saaminen ruoppaustoimintaan alkoi nopeasti vaikeutua. Uutena tuntemattomana uhkana olivat haitta-aineet, ennen kaikkea tributyyliina. Tätä kemikaalia käytettiin takavuosina laivojen pohjamaaleissa estämään kulkua haittaavan kasvuston kertymistä. Se hajosi luonnossa, mutta pieniä määriä yhdistettä löytyi satamien ja väylien pohjasta.

Aloin tehdä Suomen satamille ja Merenkululaitokselle selvityksiä, joilla pyrin osoittamaan asian vähäisen merkityksen. Eräs varhaisista selvityksistä liittyi Naantalın korjaustelakan kehityssuunnitelmiin.

Ympäristöviranomaiset olivat riitauttaneet hankkeen ruoppauksia koskevan vesiluvan vedoten Helsinki komission suositukseksi annettuun ruoppausjätteen mereen sijoittamista koskevaan ohjeeseen ja viime vaiheessa lähinnä telakka-altaan suulta löydettyyn tributyyliinaan.

Liitteessä 17.1 on asiasta kirjoittamani lausunto. Korkein hallinto-oikeus ei kuitenkaan ottanut asiaan kantaa, vaan palautti sen 15.8.2000 tekemällään päätöksellä käsittelyyn Länsi-Suomen ympäristövirastolle. Käytännössä se päätti, että ympäristöhallinto päättää tällaista asioista. Samalla se murskasi Naantalın korjaustelakan kehityssuunnitelmat.

Samaan aikaan Turun satamassa kamppailtiin läjityslupien kanssa. Aurajoki toi vuosittain lähinnä kevättulvien aikana 20 000 tonnia kiintoainesta mereen. Osa tästä kiintoaineksesta sedimentoitui Turun satamaan. Kunnossapitoruoppauksissa tätä massaa siirrettiin läjitysalueille Airiston syvänteisiin.

Kun panin tätä asiaa suhteeseen, paikallisen ympäristökeskuksen edustaja totesi palaverissa, että jos todella olette tätä mieltä, niin se on huono juttu. Pöydän ääressä istuneille ei jäänyt epäselväksi, kenellä oli valta aiheuttaa satamalle suurta vahinkoa mielivaltaisin perusten.

Suomen suurimmat satamat, Merenkululaitos ja Liikenneministeriö hermostuivat tilanteeseen ja käynnistivät vuosituhannen vaihteessa Satamien ja väylähankkeiden vaikutukset ja lupaprosessit. Tarkoitus oli saada jotain järkeä näiden hallinnointiin ja ehtoihin.

Hankkeessa käytiin läpi uusin tietotaito liittyen ruoppauksiin ja läjityksiin. Suomalaisia ja myös eurooppalaisia käytäntöjä ja referenssejä käytiin läpi. Pitkittyneiden ja kalliiden lupaprosessien taloudellisia seurausvaikutuksia analysoitiin.

Aurajoki purkaa kiintoainesta ruskeina suspensiopilvinä Airistolle (Kuva Turun satama).

Jotain kuitenkin tapahtui projektin kuluessa. Hanketta ohjannut Liikenneministeriön apulaisosastopäällikkö rupesi sanelemaan minulle, mitä hankkeen loppuraporttiin kirjattiin. Osastopäällikkö puhui kauniisti Liikenneministeriön ja Ympäristöministeriön hyvistä suhteista.

Onneksi satamat ja Merenkulkulaitos olivat takanani. Asia ratkaistiin siten, että Liikenneministeriö julkaisi vesitetyn raportin (Eranti, E. Eranti Engineering Oy, 2001. Satama- ja väylähankkeiden vaikutukset ja lupaprosessit. Liikenne- ja viestintäministeriö, julkaisuja 14/2001). Varsinainen asia kerättiin erilliseen projektiraporttiin, joka jaettiin hankkeeseen osallistuneille.

Ympäristöhallinto noudatti kuitenkin omia epävirallisia ohjeitaan. Useat satama- ja väyläprojektit ajautuivat ahdinkoon. Esimerkiksi miljardiristeilijöiden uittaminen Turun telakalta asiakkaalle yritettiin estää. Väyläruoppauksen yhteydessä olisi pölähtänyt siellä jo ollutta tributyylitinaa 90-luvun rahtilaivan muutaman tunnin päästön verran.

Kaikkein dramaattisin esimerkki oli Vuosaaren satamahanke. Pieneltä osalta hankealuetta (uivan korjaustelakan alueelta) löytyi tributyylitinaa. Ruoppaukset keskeytettiin. Liitteessä 17.2 on asiaa käsittelevä artikkeli. Se päättyi sanoihin ”Onko meillä varaa tällaiseen?”.

Todellisuudessa aivan normaalissa ruoppaus- ja läjitysprojektissa olisi pölähtänyt vesimassaan 10 kg tributyylitinaa. Määrä vastaa sen aikaisen valtamerirahtilaivan kahden kuukauden laillista päästöä. Meillä oli käynyt vuosikymmeniä tällaisia aluksia eikä kukaan ollut huomannut erityisiä ympäristövaikutuksia. Mikä tässä meni vikaan?

Luonto näkee ruoppattavan ja läjitettävän massan keskipitoisuudet. Näin asia nähdään myös Suomen solmimissa kansainvälisissä sopimuksissa, muun muassa HELCOMin ruoppausmassojen läjitystä koskevissa ohjeissa.

Ympäristöhallinto kuitenkin etsi yksittäisiä maalihippuja. Kun näitä tarkastellaan tarpeeksi pienissä osanäytteissä, saadaan yksittäisistä osanäytteistä korkeita pitoisuuksia. Tällaisella touhulla ei ole mitään tekemistä ympäristön turmelemisen kanssa.

Ympäristöministeriö siunasi ympäristöhallinnon menettelyt vuonna 2004 antamallaan hallinnollisella ohjeella. Ympäristöministeri Enestam tosin tiesi mitä ollaan tekemässä. Hän arvioi eduskunnassa Suomen tributyyliinapäästön olleen 80- ja 90-luvoilla 20 000 kg vuodessa ja päästön sittemmin puolittuneen.

Vähitellen oivalsin, että tässä ei ollut kysymys rationaalisuudesta tai oikeudesta, vaan vallasta. Klassisen valtateorian mukaisesti puristetaan sieltä, mistä tuntuu kipeimmin. Neljä viidesosaa Suomen ulkomaankaupasta kulkee meriteitse. Liitteessä 17.3 on asiaa syventävä artikkeli.

Kirjoittelin asiasta lehtiin ja esiinnyin kansainvälisillä foorumeilla. Julkaisin vuonna 2007 Suomen ympäristöpolitiikasta tutkimuksen (Suomen ympäristöpolitiikka – Kestävää kehitystä vai vastuutonta vallankäyttöä, TKK-VTR-14). Valitin myös asiasta eduskunnan oikeusasiamiehelle.

Samaan aikaan Helsingin valtamedia toisti lukuisissa yhteyksissä vuositolkulla samaa sanomaa: ”Merenpohjaa myllätään, myrkyt lähtevät liikkeelle, tributyyliä!” Esiin nostettiin kaikenkarvaisia ”asiantuntijoita” tukemaan tätä sanomaa. Helsingin Sanomat raportoi myös Vuosaaren kalojen tributyyliinapitoisuuksista ja maalaili uhkakuvia kalojen syömisen terveystarpeista.

Vihdoin toimittaja Martti Backman otti minut mukaan MOT ohjelmaan ”Hyttysenpäästö Itämeressä” 18.2.2008. Tässä ohjelmassa pääsin vihdoin kertomaan suurelle yleisölle Vuosaaren tributyyliiongelmiensa suuruusluokasta ja prosessin kansantaloudellisista vaikutuksista. Varsinainen punch-line oli ”Jos 60-kiloinen nainen syö joka päivä puoli kiloa Vuosaaren tai Airiston kalaa, terveystarve on samaa suuruusluokkaa kuin jos hän nauttisi kerran kuukaudessa lasin viiniä”.

Helsingin sanomat yritti vielä kerran puolustaa toimituspoliittista linjaansa. Se julkaisi 8.4.2008 Tiede- ja Luonto osastossaan artikkelin, jossa maalailtiin uhkakuvia vesisiipojen turkin tributyyliinapitoisuuksista ja tributyyliinapitoisuuden vaikutuksista liejusimpukoiden kuolevuuteen. Ongelma oli siinä, että artikkelin yhteydessä julkaistu kaavio oli väärennös (kts. alla oleva kuva).

Kantelin asiasta Julkisen sanan neuvostoon. Neuvosto ei ottanut asiaa käsittelyyn. Neuvoston puheenjohtaja Risto Uimonen perusteli asiaa siten, että minun olisi pitänyt ensin antaa Helsingin Sanomien itse korjata virheensä. Puheenjohtajan assistentti antoi lisäksi puhelimesta minun ymmärtää, että olin tärähtänyt.

En kuitenkaan antanut periksi. Ostin Helsingin Sanomista neljännessivun ilmoituksen, jossa manipulaatio osoitettiin. Asia meni heti päätoimittajatasolle. Neuvottelun jälkeen ilmoitus julkaistiin, kun tekstistä oli poistettu sana väärennös.

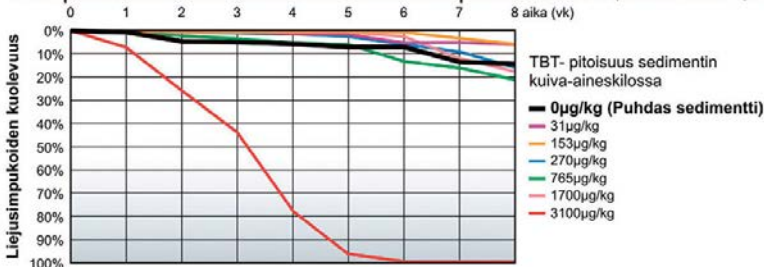
NÄIN TUOTETAAN TYÖTTÖMYYYTTÄ

Tuotannollista toimintaa vahingoitetaan lisääntyvässä määrin median pönkittämiin ympäristöpoliittisiin uskomuksiin tukeutuen. Esimerkiksi tributyylinä (TBT) on toiminut tämänkaltaisen tuhotyön välineenä.

Vuosien mediarummutuksen jälkeen suurelle yleisölle paljastui, että Suomen TBT-päästö oli jo pitkään ollut 20 000 kg vuodessa kenenkään huomaamatta erityisiä ympäristövaikutuksia. Jos esimerkiksi Vuosaaren sataman ruoppaus olisi toteutettu perinteisin menetelmin, vesiympäristössä olisi pölyänyt 10 kg siellä jo entuudestaan ollutta ja muutenkin liikkuvaa TBT:tä.

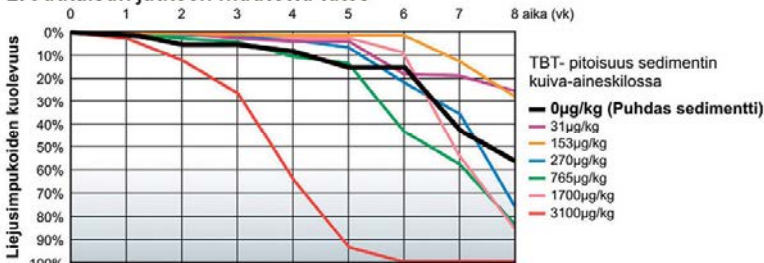
Kiusallinen tosiasia pyrittiin nollaamaan kääntämällä huomio ruoppauksen vaikutuksista TBT:n vaikutuksiin. Sen jälkeen asiaa käsiteltiin näin:

1. Ympäristöhallinnon tinatutkimuksen alkuperäinen tulos (Vesitalous 4/2006)

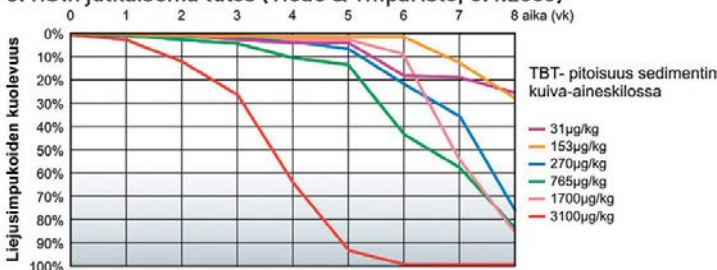
TBT:llä ei ole käytännössä vaikutusta simpukoiden kuolevuuteen.

2. Julkaisun jälkeen muutettu tulos

Simpukoita kuolee myös puhtaassa sedimentissä.

3. HS:n julkaisema tulos (Tiede & Ympäristö, 8.4.2008)

TBT:n demonisointi näyttää tieteellisesti perustellulta, kun puhtaan sedimentin käyrä on poistettu kuvasta.

Helsingin Sanomissa 15.9.2009 julkaisemani ilmoitus.

Vihdoin vuonna 2015 Ympäristöhallinto antoi periksi. Julkaistiin vähin äänin uusi massiivinen ruoppaus- ja läjitysohje, joka tosin nyt oli Suomen solmimien kansainvälisten sopimusten mukainen. Vahinko oli

Suomesta työnnetään kipeästi kaittavaa työtä ja toimeentuloa muualle, kun investointihankeita hukutetaan massiivisiin lupaprosesseihin mielivaltaisista perusteista. Miksi siis pääkaupungin medialeikki suodattaa ja manipuloi tietoa ympäristöbyrokrattisen valtakoneiston tarpeisiin?

Ota selvää:

Eranti, E. Sustainable Development or The Will to Power – The European Union and Finland Pursuing Environmental Policy. TKK-VTR-15.

Ladattavissa vapaasti internetissä:
www.ecobureaucracy.eu

suomeksi
www.ymparistovalta.net

kuitenkin jo tapahtunut. Suomen kansantaloudelle tuotettiin valtavaa vahinkoa, kun investoijille tehtiin selväksi, että täällä ollaan mielivallan armoilla.

Ketään ei kuitenkaan pantu vankilaan tästä julkisen vallan väärinkäytöksestä. Ei edes pantu syytteeseen. Ympäristöministeri Enestam palkittiin johtajan viralla Pohjoismaiden neuvostossa.

Suomessa on muutamien putkien suita, joiden alla on aidosti saastuneita sedimenttejä. Nämä alueet, samoin kuin laadultaan kyseenalaisten sedimenttien alueet tunnetaan. Jos näitä sedimenttejä on tarpeen ruopata ja läjittää, eurooppalainen perusratkaisu on peittää ne läjitysalueella puhtaalla massalla.

Ruoppaustoiminnan massiivisessa hallinnoinnissa on kysymys byrokraattisesta vallasta ja ympäristöhallinnon lähipiirin elättämisestä investoijien rahoilla.

Liite 17.1 Naantalin sataman ruoppausmassojen tributyyliinahaitan suuruusluokka-analyysi

Esa Eranti

9.12.1999
1/5

Asia: Naantalin sataman ja väylien ruoppaamista ja ruoppausmassojen läjitystä koskeva valitusasia

Naantalin sataman ruoppausmassojen tributyyliinahaitan suuruusluokka-analyysi

Lisäselvitys allekirjoittaneen lausuntoon 25.8.1999 Lounais-Suomen Ympäristökeskuksen kirjeestä 0295Y0795-19 26.7.1999 Korkeimmalle hallinto-oikeudelle

Naantalin sataman ruoppauksiin liittyneiden vesioikeuspäätösten valituksissa on vedottu Itämeren suojelemiseksi tarkoitetun ohjeen tulkintoihin (Helsinki komission suosituksena annettu ruoppausjätteen mereen sijoittamista koskeva ohje). Prosessin viime vaiheessa on ruoppausprojektin esteeksi keksitty alusten pohjamaaleissa käytetty tributyyliä. Allekirjoittaneen asiaa koskeneessa lausunnossa 25.8.1999 viitattiin Kymijoen dioksiineihin ja furaaneihin sekä tarpeeseen asioiden suuruusluokkien hahmottamiseksi. Nyt Kymijoen dioksiini- ja furaaniongelmistä on tullut uutta tietoa, joka tarjoaa hyvää pohjaa suuruusluokkahahmotteluun ja vesilain mukaiseen ruoppaustoimenpiteen ympäristöön kohdistuvien riskien sekä toimenpiteestä saatavan hyödyn ja yleisen edun vertailuun.

Kymijoen dioksiinit ja furaanit

Kymijokeen on joutunut ilmeisesti pääosin vuonna 1960 tapahtuneen räjähdysonnettomuuden seurauksena suuria määriä dioksiineja ja furaaneja (PCDD/DF). Osa haitta-aineista on sedimentoitunut Kymijokeen Kuusankosken alapuolelle. Eroosio syö sedimenttiä jatkuvasti ja haitta-aineita valuu veden kiintoaineksen mukana mereen.

2,3,7,8-TCDD on myrkyllisimpiä ihmisen valmistamia kemikaaleja. Eri PCDD/DF- yhdisteiden myrkyllisyys suhteutetaan 2,3,7,8-TCDD:hen ja yhdistetään kansainvälisiksi myrkyllisyysyksiköiksi (I-TEQ). Dioksiineja ja furaaneja on hyvin pieninä pitoisuuksina kaikkialla pintasedimenteissä ja pintamaassa. Maaperän PCDD/DF-pitoisuuden tavoitearvoksi on Suomessa kaavailtu SESAME-projektin pohjalta 20 ng I-TEQ/kg kuiva-ainesta ja saastuneen maan raja-arvoksi 500 ng I-TEQ/kg kuiva-ainesta.

Kymijoen sedimenttien PCDD/DF yhdisteistä tehtiin havaintoja eri yhteyksissä jo 90-luvun alkupuolella. Vuonna 1996 perustettiin laaja kolmivuotinen KYPRO-projekti, jolla tutkittiin monipuolisesti myrkyllisten aineiden levinneisyyttä, niiden vaikutuksia ja mahdollisia riskejä.

Tutkimuksen perusteella Kymijoen sedimentin keskimääräinen PCDD/DF-pitoisuus on Kuusankosken alapuolella 135 000 ng I-TEQ/kg kuiva-ainesta ja laskee tästä Kymijokea alaspäin mentäessä. Esimerkiksi Koskenalusjärvessä pintasedimentin pitoisuus oli 6 630, Muhjärvessä 480 ja Tammijärvessä 3 240 ng I-TEQ/kg k.a. /1/. Paikalliset vaihtelut johtuvat mm. erillisistä sedimentoitumisolosuhteista. PCDD-yhdisteet kertyvät suvantokohtiin ja akanvirtapaikkoihin, jossa sedimentoituminen pääsee rauhassa tapahtumaan sekä rantavyöhykkeeseen.

Dioksiinien ja furaanien kulkeutuminen Itämereen

Kymijoki kuljettaa virtauksensa mukana myös kiintoainesta. Keltin kohdalla kiintoaineskulkeutuma oli vuonna 1997 24 000 tonnia ja sen mukana kulkeutui 220 g PCDD/DF-yhdisteitä (I-TEQ). Mereen kulkeutui 61 000 tonnia kiintoainesta ja 140 g I-TEQ PCDD/DF-yhdisteitä /1/. Vertailun vuoksi todettakoon, että Suomenlahden vastaanottamaksi PCDD/DF-yhdisteiden ilmalaskeumaksi on arvioitu 4 g I-TEQ/vuosi ja ainakin suomalaisten sellutehtaiden päästöt Itämereen on arvioitu vähämerkityksellisiksi /2/.

Kiintoaineksen PCDD/DF-pitoisuudet ovat siten olleet 9 000 ng I-TEQ/kg k.a. Keltin kohdalla ja 2 300 ng I-TEQ/kg k.a. joen purkautuessa mereen. Kymijoki dominoi sedimentoitumista laajoilla alueilla jokisuistossa ja sen edustalla. Siten merenpohjan biologisesti aktiivisen pintasedimentin PCDD/DF-pitoisuudet ovat ylittäneet jo yli kolmen vuosikymmenen ajan ja ylittävät edelleen saastuneelle maalle kaavaillun raja-arvon laajalla alueella Kymijoen jokisuistossa ja sen edustalla.

PCDD/DF-kuormitus oli havaittavissa kohonneina pitoisuuksina akkumalaatioalueiden pintasedimentissä noin 30 kilometrin etäisyydellä itään ja länteen jokisuusta. Kymijoen dioksiinien pääkomponenttien osuus oli dominoiva PCDD/DF-yhdisteiden kokonaissummasta vielä Porvoon ja Helsingin edustalla yli 80 kilometriä Kymijoen suulta /2/. Maaperän PCDD/DF-pitoisuuksien tavoite- ja raja-arvojen valossa on siis kysymys merkittävästä Itämeren kuormituksesta, joskin sedimentoituminen näyttävää rajoittuvan Suomen rannikolle.

Naantalın ruoppaukset ja tributyyliitina

Naantalın ruoppauksissa pääasialliseksi haitta-aineeksi on mainittu alusten pohjamaaleista lähtöisin oleva tributyyliitina (TBT). Näytteenottopisteet on valittu tarkoitushakuisesti pintakerroksista aivan telakka-altaan suulta. Tässä on ristiriita HELCOM suosituksena annettun ruoppausjätteen mereen sijoittamista koskevan ohjeen kanssa, koska havaintopisteiden jakautumisen ja näytteenottosyvyyksien tulisi heijastaa ruopattavan alueen kokoa, ruopattavaa määrää sekä haitta-aineiden jakautumisen oletettua vaihtelua sekä pysty- että vaakasuunnassa. Tässä on ollut kysymys pikemminkin massiivisesta väylän levennysruoppauksesta, joka ulottui etäälle telakka-altaan suulta, sekä kuopparuoppauksesta kuin kuorintaruoppauksesta telakka-altaan suulla.

Mitatut TBT-pitoisuudet ovat olleet tutkituissa pisteissä pintasedimentissä 0 - 10 cm syvyydessä 0.107 - 0.568 mg tinaa/kg k.a. Syvyydessä 10 - 40 cm pitoisuudet vaihtelivat k.o alueella välillä 0.002 - 0.088 mg tinaa/kg k.a. Pitoisuudet ovat venesatamatasoa /3/. TBT-profiilien perusteella voidaan päätellä, että pitoisuudet ovat syvemmällä vähäisiä. Väyliltä mitattujen TBT-pitoisuustietojen perusteella on syytä myös olettaa, että pitoisuudet ovat myös muualla ruopatulla alueella huomattavasti pienempiä. Edelleen voidaan päätellä, että tributyylitinan määrä on Itämeren merenkulun perspektiivissä häviävän pieni. Esimerkiksi Hollannin satamissa ja aluevesillä meriliikenteen vuotuinen tributyylitina päästö on arvioitu 17.8 tonniksi /3/, mikä on 100 000 kertaista suuruusluokkaa Naantalın massan määrään verrattuna.

Suomessa ei ole otettu minkäänlaista kantaa tributyylitinan ohje- tai raja-arvoihin maaperässä tai sedimentissä. Bilthovenin tutkimuslaitoksessa /4/ on annettu maan ja sedimentin tributyylitinaoksidin (TBTO) MAR-tasoksi 0.011 mg/kg k.a. Sedimentin MAR-pitoisuus pyrkii tarkoittamaan sitä, että kun koko järvenpohja on sellaisen sedimentin peitossa, jonka haitta-ainepitoisuus on MAR-tasoa, vaikutus ekosysteemiin on 5 %. Meriympäristössä vaikutus on mm. veden vaihtuvuusilmion takia vähäisempi.

Tässä tarkoitettussa ruoppaustoimenpiteessä siirrettiin 65 000 - 80 000 m³ ruoppausmassa telakka-alueelle johtavalta väylältä läheisessä syvänteessä sijaitsevaan läjitysalueeseen teollisuuskeskittymän ytimessä. Ruoppauksen vaikutuksesta biologisesti aktiivisen pintasedimenttien keskimääräinen tributyylitina pitoisuus telakka-alueen suulla putosi merkittävästi. Läjitysalueella pintasedimentin pitoisuus kohosi karkean suuruusluokkaa-arvion perusteella TBTO-ksi muunnettuna pienellä alueella MAR-suuruusluokkaan, mikä on pintasedimentin meriväylätasoa Suomessa.

Suuruusluokkavertailu

Lähde /4/ suosittelee maan MAR-tason käyttöä referenssinä sedimentille. Maan MAR-taso on lähteen /4/ perusteella ainakin kaikkien raskasmetallien osalta pienempi tai sama (elohopea) kuin SESAME projektissa määritetty maaperän ohjearvo. Tältä pohjalta voidaan suuruusluokkatasolla vertailla Kymijoen mereen purkautuvaa dioksiini- ja furaaiongelmaa Naantalın ruoppauksen tributyylitinakysymykseen. Mereen on joutunut suspensoituneen kiintoaineksen mukana haitta-ainesta seuraavasti:

	Kymijoesta mereen	Naantalın ruoppaus
Suspensoituneen kiintoaineksen määrä	60 000 tn/v	6 000 tn
Aikaperspektiivi	50 vuotta	(2 kuukautta)
Kiintoaineksen haitta-ainepitoisuus/maan ohjearvo	100	1
Suhteellinen kokonaisvaikutus	50 000	1

Asiaa voidaan tarkastella myös merenpohjan laadun kannalta. Kymijoen suistoon ja sen edustan merialueelle sedimentoituu jatkuvasti dioksiini- ja furaaanipitoista kiintoainesta. Saastuneelle maalle kaavailtu raja-arvo ylittyy biologisesti aktiivisessa pintasedimentissä laajoilla alueilla ja maaperän ohjearvo vielä paljon laajemmalla aluella. Tätä on jatkunut jo vuosikymmeniä. Tätä tulee jatkumaan niin kauan, kunnes lähde eliminoidaan ja kontaminoitunut sedimentti peittyy puhtaalla sedimentillä. Kymijoen dioksiinit ja furaaanit ovat luonnossa erittäin pysyviä yhdisteitä.

Naantalissa tributyylitinan pitoisuus on läjityksen seurauksena MAR-tasoa pienellä alueella sataman läjitysalueella teollisuusalueen ytimessä. Pintasedimentin pitoisuus pienenee nopean hajoamisen, uudelleen sedimentoitumisen ja mahdollisen peittämisen seurauksena. Suhteellinen kokonaisvaikutus on biologisesti aktiivisen pohjan pintakerroksen suhteen samaa suuruusluokkaa kuin edellä (1 : 50 000).

Jos tributyylitinaa pidetään meriympäristössä merkittävänä ongelmana, tulee puuttua tapaan, jolla laivojen pohjat maalataan. Naantalissa ruoppausmassojen läjityksessä ei tuoda uutta tributyylitinaa mereen. Ruoppaustoimenpiteen ympäristövaikutus on lisäksi aiemmin vallinneeseen tilanteeseen verrattuna positiivinen, etenkin jos tinapitoiset massat päästään vielä peittämään puhtailla massoilla.

Kymijoen dioksiinien ja furaanien ympäristövaikutukset ja ympäristöministeriön panostus Itämeren suojelemiseksi

Edellämainitussa KYPRO-projektissa on tosissaan selvitetty dioksiinien ja furaanien haittavaikutuksia /2/. Kymijoen kalojen PCDD/DF-yhdisteiden pitoisuus on todettu niin pieneksi, ettei se anna aihetta käyttörajoituksille. Myös PCDD/DF-yhdisteiden kertyminen rannalla laiduntavien lehmien maitoon on todettu niin vähäiseksi, ettei perusteita ole rajoittaa karjan laiduntamista. Lasten uittamista Kymijoen saastuneimmilla uimarannoilla (Koria, Vastila) ja leikkejä mahdollisesti saastuneiden maiden kaatopaikoilla on suositeltu vältettäväksi. Myös saastuneimpien sedimenttien jatkuvaa ja toistuvaa ihoaltistusta on suositeltu vältettäväksi. Kymijoen saastuneet sedimentit eivät nykykäsityksen mukaan aiheuta rajoituksia joen muulle virkistyskäytölle, kuten veneilylle, tai veden käytölle sauna-, pyykki-, matonpesu- ym. vetenä. Meriympäristön suhteen ei loppuraportissa ole mitään rajoituksia.

Ympäristöministeriö on ollut tietoinen Kymijoen PCDD/DF-ongelmasta ainakin viisi vuotta. Tänä aikana Suomenlahteen on valunut noin 300 000 tonnia kiintoainesta, jonka dioksiini- ja furaanipitoisuus on ylittänyt reippaasti saastuneelle maalle kaavailun raja-arvon. Ympäristöministeriö oli investoinut vuoden 1998 loppuun mennessä omaa rahaansa 540 000 mk asian tutkimiseen KYPRO-projektin puitteissa* /1/. Summa on samaa suuruusluokkaa, kuin mitä Naantalin kaupunki on joutunut käyttämään ruoppausprojektinsa tutkimuksiin ja prosessointiin. Ympäristöministeriö ei ole tehnyt ainakaan vielä yhtään konkreettista investointipäätöstä tämän Kymijokiperäisen Itämeren tilaan liittyvän ongelman eliminoimiseksi.

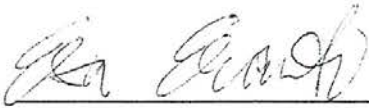
Ruoppaus- ja läjitystoimintaan viime aikoina liitettyjen rajoitusten ja rasitteiden sekä kaavailtujen lisärajoitusten valossa olisi kuvitellut, että erityisesti tässä tapauksessa olisi tullut esiin havaittuja merkittävämpiä ympäristövaikutuksia ja että ongelman lähde olisi jo päättäväisin toimin eliminoitu. Tapaus osoittaa, että kun ympäristöhaitoista ei ole ollut havaintoja, on ennen säätämistä ja määräämistä syytä selvittää, millä tasolla ympäristöhaitat tulevat esiin ja mitä mittaluokkaa ne ovat.

* Kokonaisrahoitus 3.48 milj. mk. Muita merkittäviä rahoittajia UPM-Kymmene (1.12 milj. mk), Suomen Akatemia (705 000 mk), Suomen ympäristökeskus (660 000 mk), Kansanterveyslaitos ja sosiaali- ja terveysministeriö (313 000 mk).

Johtopäätökset

Naantalin sataman ruoppausta koskevassa prosessissa ei ole kysymys Itämeren meriympäristön suojelusta vaan jostain aivan muusta. Naantalin kaupungilla teetettyjen tutkimusten kustannukset ja ruoppausten jarrutuksen vaikutukset ovat räikeässä epäsuhteessa Ympäristöministeriön omaan panostukseen Kymijosta Itämereen piiriin purkautuvien dioksiinien ja furaanien haittavaikutusten tutkimiseksi ja ongelman eliminoimiseksi. Edellä jälkimmäinen tapahtuma on arvioitu haitta-aineen määrän ja pitoisuuden perusteella suuruusluokaltaan 50 000 kertaiseksi Naantalin ruoppauksen läjitystapahtumaan verrattuna.

Naantalin satamassa on ruopattu ja tullaan toivottavasti vielä ruoppaamaan massaa, jossa on vähäisiä määriä laivojen pohjamaaleissa käytettävää tributyylitinaa. Tälle aineelle ei ole Suomessa annettu maaperässä tai sedimentissä minkäänlaisia ohje- tai raja-arvoja. Ruoppaus- ja läjitystoimenpiteen ympäristöriskit ovat edellä esitetyn valossa vähäisiä ja ruoppaustoimenpiteiden seurauksena ympäristön tila paranee. Toimenpiteistä saadut ja saatavat hyödyt mitataan ihmisten työssä ja toimeentulossa. Yleisen edun kannalta olisi suotavaa, että ympäristöviranomaiset selvittäisivät itselleen jo ennen kansantaloudellisesti raskasta valitusprosessointia asioiden vesilain mukaiset suuruusluokat, pyrkisivät sopimaan järkevistä menettelytavoista ja keskittyisivät merkittäviin ympäristökysymyksiin. Valitukset on tästäkin näkökulmasta katsottuna vesilain perusteella hylättävä.

Esa Eranti, Tekniikan tohtori

Lähdekirjallisuus:

/1/ Verta, M., Ahtiainen, J., Hämäläinen, H., Jussila, H., Järvinen, O., Kiviranta, H., Korhonen, M., Kukkonen, J., Lehtoranta, J., Lyytikäinen, M., Malve, O., Mikkelsen, P., Moisio, V., Niemi, A., Paasivirta, J., Palm, H., Porvari, P., Rantalainen, A-L., Salo, S., Vartiainen, T. ja Vuori, K-M., 1999. Organoklooriyhdisteet ja raskasmetallit Kymijoen sedimentissä: esiintyminen, kulkeutuminen, vaikutukset ja terveysriskit. Suomen ympäristökeskus, Suomen ympäristö 334.

/2/ Suominen, K., Sasaki, E., Puurtinen, R. ja Seppälä, A., 1999. Kymijoen saastuneiden sedimenttien vaikutukset joen käytölle ja tarpeellisten ympäristönsuojelutoimenpiteiden arviointi ja suunnittelu. Kaakkois-Suomen ympäristökeskus, Alueelliset ympäristöjulkaisut 120.

/3/ Evers, E., van Meerendonk, J., Ritsema, R., Pijnenburg, J., Lourens, J., 1995. Butyltin compounds. Review. National Institute of Coastal and Marine Management/RIKZ Central Office the Hague.

/4/ Van de Meent, D., Aldenberg, T., Canton, J.H., van Gestel, C.A.M., Sloof, W., 1990. Desiree for levels. Background study for the policy document "Setting Environmental Quality Standards for Water and Soil". Nat. Institute for Public Health and Environmental Protection Bilthoven, Report 670101 002.

VIERASKYNÄ HELSINGIN SANOMAIN TOIMITUS, VIERASKYNÄ, PL 71, 00089 SANOMAT, (09) 1221, FAKSI (09) 122 2366, hs.artikkeli@sanoma.fi

Vuosaaren satamahanke oire laajemmasta ongelmasta

Vuosaaren satamahanke on jälleen törmännyt uuteen ongelmaan. Ruoppattavalta alueelta meren pohjan sedimenteistä on löytynyt tributyyliä. Ihmiset ovat kuohuksissaan. Ruoppaukset on keskeytetty.

Tributyyliä käytetään yhä hyvien korvaavien ratkaisujen puuttuessa etenkin trooppisilla vesillä liikennöivien laivojen pohjamaaleissa. Maali estää kasvuston muodostumista erittämällä myrkyllistä tinaa. Laivan kulkuminaisuuksia pysyvät hyvinä, polttoainetta säästyy ja tarpeettomilta pakokaasupäästöiltä vältytään.

Kun tributyyliä irtoaa laivan kyljestä, se kiinnittyy vedessä leijuviin kiintoainepartikkeleihin. Esimerkiksi Hollannissa on ihmetelty ristiriitaisia laboratoriotutkimuksissa mitatun tributyylin toksisuuden ja luonnossa havaittujen vaikutusten välillä. On huomattu, että sedimenttipartikkeleihin kiinnittyneenä tributyyliä ei ole kovin bioaktiivista. Toksisuus on pari kertaluokkaa pienempi kuin luennessa muodossa.

Pohjasedimenttien laatua arvioitaessa puhutaan usein haitta-aineen pitoisuuden raja-arvosta tai ympäristölle vaarallisuudesta. Tällä haetaan haitta-ainetasoa, jonka vaikutus ekosysteemiin on viisi prosenttia. Jos siis järven pohja on kokonaan tällaisen sedimentin peittämä, 95 prosenttia järven ekosysteemistä on turvassa.

Hollannissa on käytetty orgaanisten tinayhdisteiden raja-arvona 250:tä mikrogrammaa tinaa sedimentin kuiva-ainekiloa kohden. Tributyyliä on yleensä dominoiva komponentti. Julkisudessa esitetyt

Ympäristöasioiden käsittelyyn tarvitaan suhteellisuudentajua, kirjoittaa Esa Eranti.

raja-arvo 1,5 mikrogrammaa on virheellinen ja perustuu liuenneen tributyylin toksisuuteen.

Suomessa ei ole vahvistettu sedimenttien haitta-ainepitoisuuksien raja-arvoja. Suomen ympäristökeskuksen tutkija on tosin laatinut ehdotuksen Helcom-sopimuksen liitteenä olevan ruoppausmassojen läjitystä koskevan ohjeen soveltamisesta, mutta tämä paperi on hylätty.

Pintasedimenteissä on haitta-aineita kohonneina pitoisuuksina kaikkialla inhimillisen toiminnan piirissä. Vuosaarella pintasedimenttien keskimääräinen tributyyliä pitoisuus ylittää hollantilaisen raja-arvon runsaan kymmenen hehtaarin alueella. Sedimentit ovat likaantuneet syvemmältä muutaman hehtaarin alueelta pitoisuuksien ollessa huomattavasti raja-arvoa korkeammat. Tällä alueella on toiminut pitkään uiva korjaustelakka.

Vuosaaren pitoisuusarvot ovat tyypillisiä tämän kaltaiselle ympäristölle. Maailman satamissa ja väyläalueiden ympäristössä sedimenttien tributyy-

litinapitoisuudet ovat välillä 10–2 000 mikrogrammaa kuiva-ainekiloa kohti. Telakka-alueilla ja pienvenesatamissa esiintyy paikallisesti huomattavasti korkeampiakin pitoisuuksia.

Pintasedimenttien tributyyliä pitoisuus voi olla paikallinen ongelma Vuosaaren telakan edustalla. Ympäristöhallinto ei ilmeisesti pidä ongelmaa kovin vakavana, koska se ei ole ryhtynyt siivoamaan paljon pahemminkaan likaantuneita sedimenttejä esimerkiksi Kymi-joesta.

Ruoppaus on maansiirtotyötä meriympäristössä. Kun ruoppausmassa nostetaan kauhalla proomuun, sen pitoisuuserot tasoittuvat. Kun massa pudotetaan proomusta läjitysalueelle, pitoisuuserot tasoittuvat lisää. Ekosysteemi näkee läjitysalueella massan keskipitoisuuden, ei ruoppausalueen yksittäisen pintanäytteen huippupitoisuutta.

Vuosaarella ollaan ruoppausmassan mukana siirtämässä ehkä runsaat 10 kiloa tributyyliä. Tätä voi verrata meriliikenteen tributyylinapäästöihin, jotka viime vuosikymmenellä arvioitiin Hollannin aluevesillä 18 tonniksi vuodessa, tai Hollannin telakoiden päästöihin, jotka arvioitiin viideksi tonniksi. Rotterdamin satamasta viedään ruoppausmassan mukana mereen vuodessa satoja kiloja tributyyliä.

Ajatellaan, että Vuosaarella ruopataan ensin likaantuneimmat sedimentit ja peitetään ne merellä olevalla läjitysalueella neutraalisella savella. Pohjan ekologisesti tärkeä pintakerros puhdistuu niin ruoppattavalla alueella kuin läjitysalueellakin. Tributyyliä saa rauhassa hajota läjitysalueen uumenissa.

Näin tehdään muualla. Mikä tässä on ongelma?

Vuosaaren satamahankeessa on kysymys muutamasta neliökilometristä tavallista Suomen maata. Satamahankeen tielle on ilmaantunut jatkuvasti korvaamattomia arvoja, uhkakuvia ja juridisia ongelmia, joita käsitellään tuomioistuimissa vuodesta toiseen. Miten me olemme voineet raivata tähän maahan pellot, rakentaa yhdyskunnat, perustaa infrastruktuurin ja teollistua, kun nyt on näin vaikeata?

Vuosaaren satamahanke ei ole yksittäistapaus. Ympäristöasioita käsitellään Suomessa laajalla sektorilla paneutumatta seuraaviin kysymyksiin:

1. Mikä on ongelma?
2. Kuinka suuri ongelma on?
3. Kuinka paljon hyvää on tarkoitus saada aikaan?
4. Mikä on hinta, ja ketkä maksavat?

Asioiden käsittelyyn tarvitaan suhteellisuudentajua.

Tuotannollista investointia suunnittelevan yrityksen tai organisaation on käytettävä jo ennen investointipäätöstä rahaa ja resursseja paitsi tärkeiden myös kaikenlaisten vähemmän tärkeiden ympäristöasioiden selvittämiseen. Massiivinen ja tulkinnanvarainen ympäristönormisto antaa viranomaiselle mahdollisuuden liittää hankkeeseen kalliita ehtoja kevein perustein.

Eri intressitahoille ja luonnonsuojelujärjestöille järjestelmä tarjoaa mahdollisuuksia vastustaa hanketta upottamalla se vuosia kestäväan oikeusprosessiin.

Onko meillä varaa tällaiseen?

Esa Eranti

Kirjoittaja on tekniikan tohtori ja vesirakentamiseen ja ympäristökysymyksiin erikoistunut konsultti.

Vallan rakentaminen on Suomen ympäristöpolitiikan keskeinen ulottuvuus

Esa Eranti

E-mail: esa.eranti@erantiengineering.inet.fi
Kirjoittaja on McGraw-Hill tiedekirjailija, tekniikan tohtori ja konsultti. Hänen tutkimuksensa "Suomen ympäristöpolitiikka – kestävää kehitystä vai vastuutonta vallankäyttöä" on ladattavissa internetistä osoitteesta: www.ymparistovalta.net

Perti Seuna arvosteli Vesitalous-lehdessä 4/2007 Matti Raivion vesi- ja ympäristöhallinnon kehitystä käsittelevän kirjan (Raivio 2007) ja leimasi sen vallan rakentamisen analyysiä koskevilta osin pamfletiksi. Yksityisellä sektorilla toimivan maa- ja vesirakennusalan asiantuntijan näkökulmasta tässä sivuutetaan kepeästi ympäristöpolitiikan keskeinen ulottuvuus. Lähestyn aiheetta ruoppaustoiminnan hallinnointia koskevalla esimerkillä.

Pääkaupunkiseudun valtamedia on rummuttanut jo kymmenen vuotta ruoppaustoiminnan massiivisia ympäristövaikutuksia tukeutuen ympäristöviranomaisten ja vihreän liikkeen piiristä saatuun "tutkimusmateriaaliin ja asiantuntijalausuntoihin". Sekä hallinto että media ovat jatkuvasti kiinnittäneet huomiota yksittäisten sedimenttinäytteiden kemiallisiin pitoisuuksiin. Näitä on verrattu erilaisiin

epävirallisiin raja-arvoihin. Hallinto on tältä pohjalta kehittänyt asiaan liittyvää ohjeistoa ja tulkintoja ja alistanut ruoppaustoiminnan harjoittajat massiivisiin tutkimusvelvoitteisiin, lupaprosesseihin ja raskaisiin lupaehtoihin.

Vähemmälle huomiolle on jäänyt toisenlainen informaatio, joka on saatettu ympäristöhallinnon ja median tietoon (Eranti 2001). Sen mukaan ruoppaustoiminta on tavanomaista maansiirto-

työtä meriympäristössä. Se koskettaa vuodessa marginaalista osaa merenpohjasta.

Ruoppaustoiminnan seurauksena ihmillisen toiminnan vaikutuksesta likaantunut pohja puhdistuu sekä ruoppattavalla alueella että myös läjitysalueella (kuva 1). Ruoppattaessa ja läjitettäessä suspendoituu massan karkeudesta riippuen yhteensä 1–10 % ruoppausmassasta. Suspendoituva massafraktio

ei yleensä poikkea kemialliselta pitoisuudeltaan taustasuspension pitoisuuksista.

Tuijottaminen yksittäisiin pitoisuusarvoihin on paitsi järjen, myös kansainvälisen oikeuskäytännön vastaista. Ruopattaessa ja läjitettäessä konsentraatioerot tasoittuvat. Luonto näkee massan keskipitoisuuden.

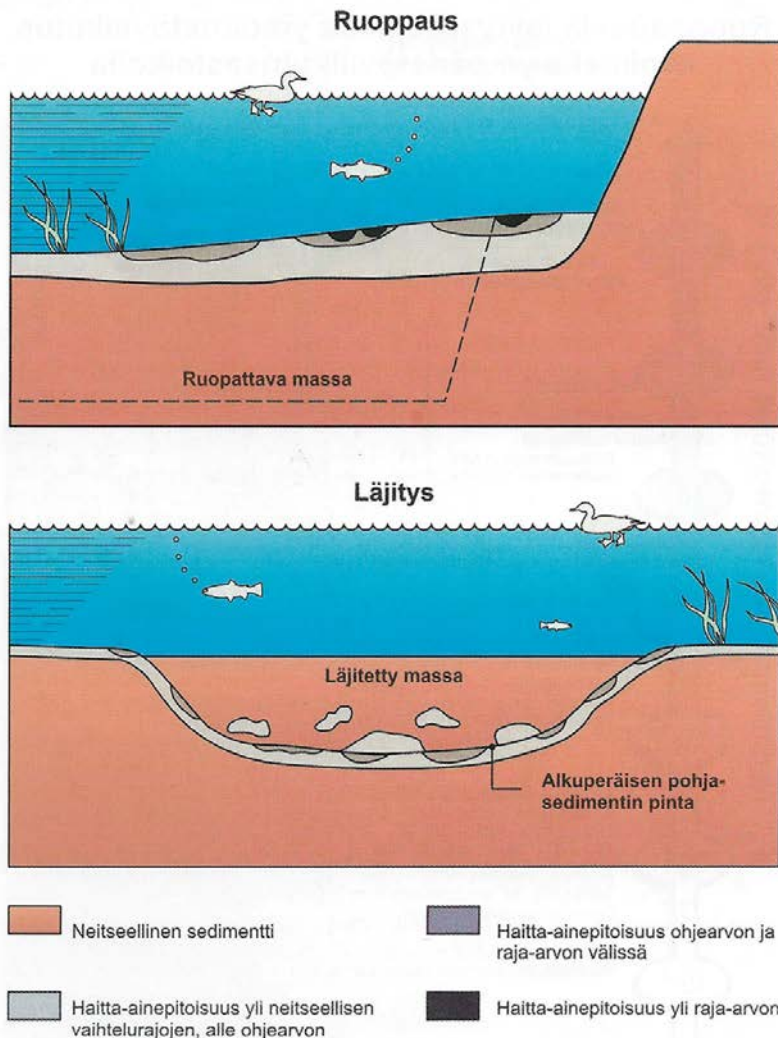
Mainittakoon, että Kemijoki ja Tornionjoki purkavat luonnon rapautumisen seurauksena Pohjanlahteen kiintoainesta, jonka kromipitoisuus ylittää Suomen ympäristökeskuksen epävirallisen raja-arvon jopa kertaluokalla. Kymijoki on vuosikymmenet purkanut Suomenlahteen 60 000 tn kiintoainesta, jonka dioksiinipitoisuus ylittää Suomen ympäristökeskuksen epävirallisen raja-arvon nelinkertaisesti ympäristöhallinnon tekemättä asialle mitään (Verta ym. 1999). Erityisiä vaurioita ei ekosysteemissä ole kummassakaan tapauksessa havaittu.

Ruoppaustoimintaan liittyvällä suspensiolla ei ole alueellista merkitystä. Esimerkiksi Airistolla suspension vaikutus veden kiintoainepitoisuuteen on ruoppauskauden aikana promillen luokkaa. Myrskyt, virtaukset ja valuma ovat suspensiogeneraattoreina aivan toista suuruusluokkaa.

Eräs tapa panna erilaisten toimenpiteiden ympäristövaikutuksia suhteeseen on kertoa vaikutusala, vaikutusaika ja vaikutuksen voimakkuus keskenään (esim. Eranti 2007). Laskelmien mukaan 100 000 m³:n ruoppausoperaatio vastaa suurin piirtein 100 hehtaarin metsätilan hoidon vuotuista ympäristövaikutusta (kuva 2).

Vuosaaren tributyyliinäkysymyksen yllättävät mittasuhteet

Ympäristöhallinto vastusti erilaisin verukkein vuosien ajan Vuosaaren satamahanketta. Viime vaiheessa satamahankkeen esteeksi keksittiin tributyyliinä, jota löydettiin korjaustelakan montusta paikallisesti kaksi kertaluokkaa Suomen ympäristökeskuksen antaman hallinnollisen ohjeen raja-arvon ylittävinä pitoisuuksina. Yksin Helsingin Sanomat jauhoi tributyyliinää ja sen terveysvaikutuksia kymme-

Kuva 1. Tavanomaisen ruoppaushakkeen vaikutus pohjan biologisesti aktiivisen pintakerroksen haitta-ainepitoisuuksiin. Pohja puhdistuu niin ruoppausalueella kuin läjitysalueella.

nien palstametrien verran. Ihmisten mieliin syöpyi mielikuva kammottavasta uhasta.

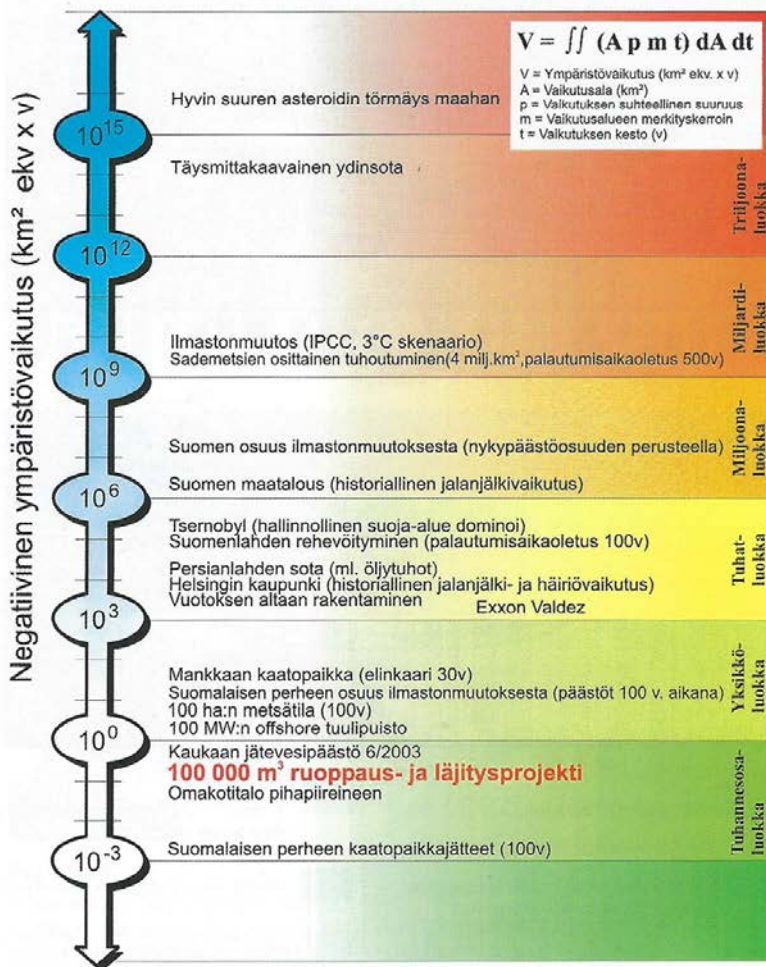
Rytäkässä ryvettynyt Helsingin satama pantiin ympäristöviranomaisten ja median yhteisponnisteluun kuriin. Se pakotettiin lopulta lunastamaan oikeutensa satamarakentamiseen 10 miljoonan euron uhrauksella ratkaisuun, joka eliminoi täysin ruopattavassa massassa olevan tributyyliinän leviämisen ympäristöön. Jostain syystä ei ympäristöhallinto eikä Helsingin Sanomat ha-

lunnut käsitellä sitä, kuinka suuresta ongelmasta tässä itse asiassa oli kyse.

Itse asiassa ongelman suuruusluokan hahmottaminen sujuu alkeislaskuopin varassa helposti. Hollantilaisutkimusten mukaan yksi perinteinen valtarahilaiva päästi 0,2 kg tributyyliinää päivässä (Stronkhorst 1996). Suomen satamissa on vuosikymmenet vierailleet kymmeniä tällaisia aluksia päivässä, eikä kukaan ole havainnut mitään ympäristöongelmaa.

Ympäristöministeri Enestam arvioi

Ruoppaus- ja läjitysprojektin ympäristövaikutus avoimella ympäristövaikutusasteikolla

Kuva 2. Suuruusluokka-arvioita erilaisten ilmiöiden, toimenpiteiden ja onnettomuuksien ympäristövaikutuksista avoimella ympäristövaikutusasteikolla (Eranti 2007). Mainittakoon, että Vuotoksen allashankkeen positiiviset ympäristövaikutukset on arvioitu kertaluokkaa suuremmiksi kuin negatiiviset vaikutukset.

eduskunnassa vuonna 2004 Suomen tributyytlinapäästön olleen 70- ja 80-luvuilla 20 000kg vuodessa ja päästön sittemmin puolittuneen (Enestam 2004).

Vuosaaren sedimenteissä oli tributyytlinaa yhteensä 100 kg. Jos ruoppaus olisi toteutettu aivan tavanomaisena ruoppaus- ja vesiläjäytysoperaationa, tinasta olisi pöllähtänyt meressä 10 kg. Tämä vastaa yhden kahdeksi kuu-

kaudeksi Vuosaaren selälle ruoppausoperaation aikana laillisesti ankkuroidun valtamerirahtilaivan päästöä.

Vuosaaren kaloissa on ollut organotinoja keskimäärin 20–50 mikrogramma/kg. Euroopan elintarviketurvalisuusviranomainen EFSA on arvioinut, että ihminen voi saada organotinayhdisteitä ilman terveysriskiä 0.25 mikrogramma painokiloa kohti päivässä

varmuuskertoimella sata. Jos siis hento nainen söisi puoli kiloa Vuosaaren kalaa päivässä, terveysriski vastaisi yhden viinilasillisen nauttimista kuukaudessa.

Mistä oikein on kyse?

Ympäristöministeri Enestam sanoi ruoppaustoimintaa koskevaa hallinnollista ohjetta käsittelevässä tiedotteessa: "Ohjeen soveltaminen johtaa ympäristön kannalta kestäviin menettelyihin, koska muutakaan vaihtoehtoa meillä ei ole." Kestävää kehitystä uhkaa siis käytön loppumisen ja hajoamisen myötä ympäristöstä katoava tributyytlinä. Jostain syystä uhka on akuutti juuri silloin, kun sitä on mitätön määrä paikasta toiseen siirrettävässä ruoppausmassassa. Mistä tämä järjettömyys voi johtua?

Sosiologi Max Weber määrittelee vallan mahdollisuudeksi alistaa muiden käyttäytyminen omaan tahtoon. Weber näkee ihmiskunnan osaksi ikuisen valtataistelun.

Kansantaloustieteilijä John Kenneth Gallbraightin mukaan viranomaisorganisaation toimintaa yhteiskunnan hyväksi vääristää taipumus oman asian korostamiseen ja oman valtarakenteen luomiseen (Gallbright 1983). Julkishallinnolla on merkittäviä vallan käytön välineitä: poliittisia persoonallisuksia (Weberin demagogeja), omaisuutta ja sisäisesti vahvat organisaatiot. Vallan lähteenä se hyödyntää keppiä, porkkanaa ja mahdollisuutta muuttaa uskomuksia.

Mao oivalsi, että valta kasvaa kiväärin piipussa.

Kun ruoppaus- ja läjitys ohje tulkin-toineen ei perustu ympäristövaikutukseen ja raja-arvot on valittu siten, että ne ylittyvät kaikkialla inhimillisen toiminnan piirissä, syntyy valtapääomaa. Ministeri voi käyttää tätä valtapääomaa taistelllessaan puolueelleen tärkeistä asioista esimerkiksi niiden kanssa, joille tuotannolliset työpaikat ovat tärkeitä. Hallinto tutkimusinstituutteineen voi käyttää pääomaa alistaessaan muita tahtoonsa ja hankkiessaan lisää resursseja.

Klassisen valtateorian mukaan puristetaan sieltä, mistä tuntuu kipeimmin. 80 % Suomen ulkomaankaupasta

kulkee meriväylien ja satamien kautta ja lähes viidennes tulee kulkemaan Vuosaaren sataman kautta. Helsingin sataman oli alistuttava kohtuuttomaan sedimentin käsittelyratkaisuun, koska asian riitauttaminen olisi merkinnyt hankkeen upottamista loputtomaan lupaprosessiin. Tykin piippu oli siinä, että samalla olisivat uponneet Helsingin suunnitelmat kaupunkirakenteen kehittämiseksi.

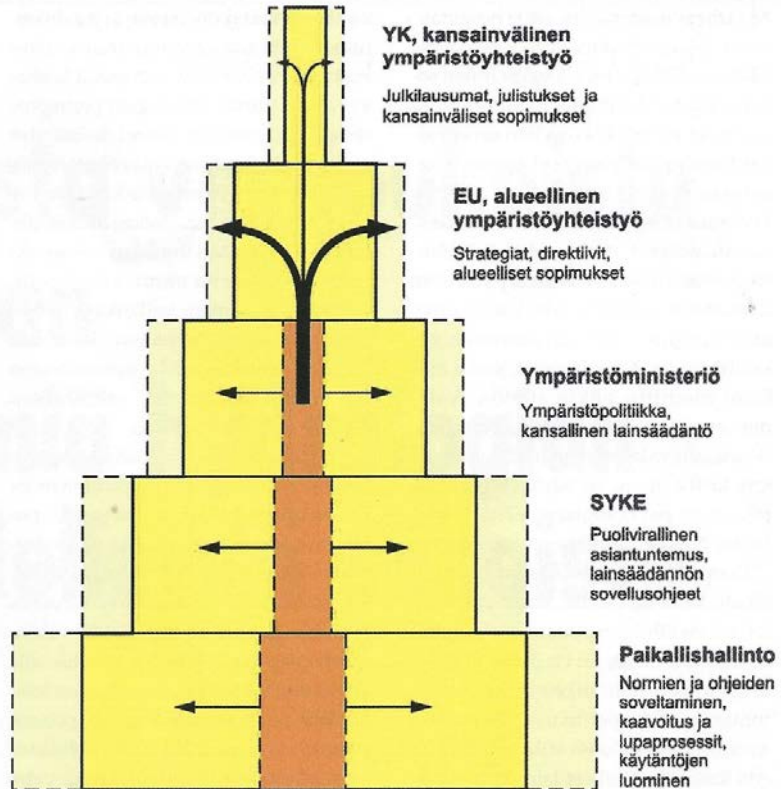
Ympäristöhallinnon vallanrakentamisen peruselementit

Suomen ympäristöhallintokäytäntö ympäristönsuojelusta jätehuoltoon ja luonnonsuojelusta kaavoitukseen on tullullaan vastaavan kaltaisia järjettömyyksiä, joilla hallinto polkee kansalaistensa, yritysten, kuntien ja muiden julkishallinnon organisaatioiden perusoikeuksia mitättömin ympäristön tilaan liittyvin perustein.

Valtateorian mukaan tässä ei ole mitään ihmeellistä. Ympäristöpolitiikat ja ympäristöhallinto taistelevat vallasta ja resursseista käyttäen hyväksi vallanrakentamisen keinoja: ideologiaa (kestävä kehitys), tuntematonta uhkaa, syylistämistä, manipulaatiota ja hurskastelua. Valta-asemaa vahvistaa ympäristöhallinnon mahdollisuus tuottaa huomattavaa vahinkoa tuotannolliselle toiminnalle hyödyntämällä keskeistä asemaa normivalmistelussa (kuva 3) ja lupaprosesseissa.

Ympäristöhallinnolla on arvokkaita liittolaisia vihreässä liikkeessä, julkishallinnon tutkimusinstituuteissa ja valtamediassa. Ympäristöliike edistää yhdessä monien tutkijoiden kanssa omaa asiaansa kehittämällä jatkuvalla syötöllä uusia tuntemattomia uhkia. Monet julkishallinnon tutkimusinstituuteissa ovat erikoistuneet tuottamaan poliittisesti korrektia hömppää poliittis-hallinnollisen valtakoneiston tarpeisiin.

Valtamedian kannalta ympäristöky-symyksiin liittyvä tuntematon uhka, syyllistäminen ja hurskastelu ovat erittäin mediaseksikäästä materiaalia. Moni toimittaja on valmis käyttämään asemaansa liittyvää valtaa oman maailmankatsomuksensa edistämiseen. Vielä useampi on valmis noudattamaan

Kuva 3. Ympäristöhallinnon vallan kasvava pyramidi. Aiemmin ympäristöasioita käsiteltiin kolmella kansallisella tasolla ja lähtökohta oli konkreettinen. Nyt käsitelytasoa on viisi. Lähtökohta on abstrakti, jopa ideologinen. Valta rakennetaan sisäänlämpiävässä piirissä kaukana elämän realiteeteista. Tuloksena on yhä absurdimmaksi käyvä säädös-, ohje- ja tulkintaryteikkö.

journalismin kultaista sääntöä, jonka mukaan aina pitää puhua totta, mutta ei koko totuutta tarvitse kertoa.

Ruoppaukseen ja tributyyliinään liittyvät suuruusluokka-analyysit ovat olleet koko ajan Helsingin Sanomien toimituksen käytössä, mutta valittuaan linjansa se ei voinut linjaa uskottavuuttaan menettämättä muuttaa.

Kysyin Suomen kestävän kehityksen toimikunnan pääsihteeri Sauli Rouhiselta: "Jos jätämme fossiiliset polttoaineet tämän keskustelun ulkopuolelle, niin missä asioissa Suomessa on nykyisellä menolla tulossa raja vastaan?" Vastaus kuului: "Näin ajatellen Suomi taitaa elää alueensa kantokyvyn puitteissa."

Meiltä eivät ole loppumassa resurssit, koska alkuaineet eivät katoa mihin-

kään ja energiaa riittää. Emme myöskään ole hukkumassa jätteisiin tai tukehtumassa saasteisiin. Suomen luonnon rikkaus ja monimuotoisuus on pikemminkin lisääntymässä kuin vähenemässä.

Periaatteessa suhteellisuusperiaate on ympäristöoikeuden keskeisintä sisältöä. Näyttää kuitenkin siltä, että ympäristöhallinto sotkee tahallaan tärkeitä ja vähemmän tärkeitä asioita. Tämä selittyy paitsi sektorihallinnon ongelmilla, myös sillä, että asioiden paneminen suhteeseen vähentää vallan käytön mahdollisuuksia.

Vaikea sosiologinen ongelma

Michael Shermer kirjoitti äskettäin Scientific American lehdessä artikke-

lin virheestä, erehdyksestä ja itsepetoksesta, joka on väkevämpi kuin petos (Shermer 2007). Käsitellessään Irakin sota ja Bushin hallinnon haluttomuutta myöntää erehdyksensä hän ottaa esimerkiksi valamiehen psykologisen ongelman hänen tuomittuaan miehen kuolemaan. Monet ihmiset oikeussalissa valehtelevat, mutta valamies kehittää teorian rikoksesta ja tämä johtaa niin kutsuttuun tunnelivisioon. Vuosia myöhemmin tulee ilmi ylivoimaisen vakuuttavaa todistusaineistoa, jonka mukaan tuomittu olikin syytön. Valamiehen ajatuskulku kyseenalaistaa ylivoimaisen vakuuttavan todistusaineiston, koska oman erehdyksen myöntäminen on psykologisesti erittäin raskasta. Näin erehdyksestä tulee virhe.

Ruoppaus- ja läjitysohjeesta on tullut tämän kaltainen virhe. Ensin ympäristöhallinto lähti simputtamaan hallintoalamaisia mitättömiin ympäristön tilaan liittyvin perustein tukeutuen kohtuuttoman hyvään peliteoreettiseen asemaansa. Sen jälkeen sille osoitettiin, että toimet ovat olleet lain, kansainvälisen oikeuskäytännön ja suhteellisuusperiaatteen vastaisia. Epävirallisen ohjeen avulla rationalisoitiin jälkikäteen ympäristöhallinnon kohtuuttomuudet aivan Flyvbjergin valtateorian mukaisesti (Flyvbjerg 1998).

Me suomalaiset pidämme yleisesti Yhdysvaltojen ulkopoliittikkaa typeränä. Me halveksimme Silvio Berlusconiä, jonka arvelemme manipuloivan italialaisille tarjottavaa informaatiota mediaimperiuminsa avulla. Johtomme arvostelee Venäjää investointisuojaan puutteesta.

Historiassa olemme nähneet monen monta kertaa, miten ihmisten uskomuksiin on vaikutettu ja miten tästä kumpuavaa valtaa on käytetty tuhoisalla tavalla. Kolme vuosikymmentä takaperin taistolaiset marssivat demokraattisen rintaman etujoukkona vanhojen tieteellisen maailmankatsumuksen nimeen. Halusivatko he demokratiaa vai valtaa? Haluavatko nyt ne, jotka hokevat kestävän kehityksen mantraa alistaessaan muita tahtoonsa ilman painavia konkreettisia perusteita, kestävää kehitystä vai valtaa?

Meillä suomalaisilla on kova usko omaan oikeusvaltioon, poliittishallin-

nolliseen valtakoneistoon ja julkishallinnon tutkimusinstituutteihin. Useimmat meistä eivät näe, että meitä koskevat aivan samat sosiologian perusprosessit kuin muitakin. Monet meistä ovat nielaisleet ajatuksen kaikenkattavasta ekologisestä ongelmasta ja kestävän kehityksen ideologiasta. Jotkut ovat jo läheneet käyttämään ihmisten uskomuksissa tapahtuneita muutoksia hyväkseen. Vastuuttoman vallankäytön turmeleva vaikutus on päässyt kuin varkein leviämään syvälle suomalaiseen yhteiskuntaan, mutta erehdyksen myöntäminen on vaikeaa.

Ympäristöhallinto ja valtamedia tullevat vastaisuudessaakin torjumaan jokaisen niiden vallankäyttöä ja manipulaatiota käsittelevän kirjoituksen leimaamalla sen pamfletiksi, oli todistusaineisto kuinka raskauttava tahansa. Hallinto jatkaa ympäristön vahingoittamista jarruttamalla, rasittamalla ja estämällä kasvihuonepäästöjen leikkauksia puhtaaseen energiaan, jätteenpolttoon ja infrastruktuuriin kohdistuvien investointien avulla, koska valta on tärkeämpää. Hallinnon ja valtamedian on erittäin vaikea myöntää erehdyksiään. Kulissit pyritään pitämään pystyssä.

Ympäristöpolitiikka on alkanut murentaa hyvinvointimme oikeudellista ja taloudellista perustaa. Viimeistään Vuosaaren satamahankkeen käsittely teki jokaiselle tuotannollisia investointeja Suomeen suunnittelevalle selväksi, että täällä investoija on ympäristöhallinnon mielivallan armoilla. Valitettavasti vallan käyttöön liitettäneen vastuu vasta, kun ympäristöpolitiikan todellinen hinta kaatuu kansan maksettavaksi. Silloin hinta tulee olemaan kova.

Kirjallisuus:

- Enestam, J.-E.**, 2004. Ympäristöministerin vastaus kansanedustaja Pentti Tiusasen tributyytilinän tutkimusohjelmaa ja mereen läjitettävän sedimentin raja-arvoa koskeneeseen kirjalliseen kysymykseen KK 259/2004 vp.
- Eranti, E.**, 2001. Satama- ja väylähankkeiden vaikutukset ja lupaprosessit. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu 14/2001.
- Eranti, E.**, 2007. Suomen ympäristöpolitiikka – kestävää kehitystä vai vastuutonta vallankäyttöä? Teknillisen korkeakoulun vesitalouden ja vesira-

kennuksen julkaisu 14.

Flyvbjerg, B., 1998. *Rationality & Power – Democracy in Practice*. The University of Chicago Press.

Gallbraith, J. K., 1983. *The Anatomy of Power*. Houghton Mifflin Company.

Raivio, M., 2007. Punavihreän marssin jäljet. Mitakokka Oy.

Shermer, M., 2007. Bush's mistake and Kennedy's error. Shelf-deception proves itself to be more powerful than deception. *Scientific American*, May/2007.

Stronkhorst, J., 1996. TBT contamination and toxicity of sediments: a persistent problem. Proc. International Symposium on Antifouling Paints for Ocean-going Vessels, The Hague.

Verta, M., Ahtiainen, J., Hämäläinen, H., Jussila, H., Järvinen, O., Kiviranta, H., Korhonen, M., Kukkonen, J., Lehtoranta, J., Lyytikäinen, M., Malve, O., Mikkelsen, P., Moisio, V., Niemi, A., Paasivirta, J., Palm, H., Porvari, P., Rantalainen, A.-L., Salo, S., Vartiainen, T., Vuori, K.-M., 1999. Organoklooriyhdisteet ja raskasmetallit Kymijoen sedimenteissä: esiintyminen, kulkeutuminen, vaikutukset ja terveysriskit. Suomen ympäristö 334. Edita.

18. Ympäristöasiat

Ympäristövaikutusmittari

Vuosituhanen vaihteessa aloin tosissani kiinnostua ympäristöasioista laajemmalti. Suomi oli raivannut pellot, rakentanut infrastruktuurin, teollistunut, käynyt sotaa ja vaurastunut. Yhtäkkiä ympäristöongelmia tuntui olevan kaikkialla. Ahdistus oli niin ankara, että olisi luullut väen kaatuneen kuolleen maahan tiheään asutuissa vanhoissa teollisuusmaissa kuten Englannissa ja Saksassa.

Jotta tärkeät ja vähemmän tärkeät asiat voitaisiin erottaa, tarvittaisiin mittari ympäristövaikutusten arviointiin. Minulla oli tästä idea. Hankkeen, toimenpiteen tai toiminnan ympäristövaikutusta mitattaisiin muutoksena luonnon rikkaudessa ja monimuotoisuudessa neliökilometreissä ja vuosissa.

Ehdotin ensin hanketta Suomen ympäristökeskuksen Eeva Furmanille yhteisen ystävämme illallisella. Seuraavaksi ehdotin hanketta suoraan Ympäristöministeriölle. Osastopäällikkö kertoi, että ministeri (tuolloin Satu Hassi) puutui jopa konsulttivalintoihin. Hanke voisi edetä vain yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Ei edennyt.

Hain myös projektirahoitusta Suomen itsenäisyyden juhlarahastolta Sitralta. Vastaus oli, että ei täällä tuollaisia rahoiteta. Jos halut tällaista tutkia, tutki omalla rahoituksella. Neuvo oli hyvä. Näin tein.

Vähitellen oivalsin, miksi tällainen tutkimus ei kiinnostanut. Järjen käyttö vähentää vallan käytön mahdollisuuksia.

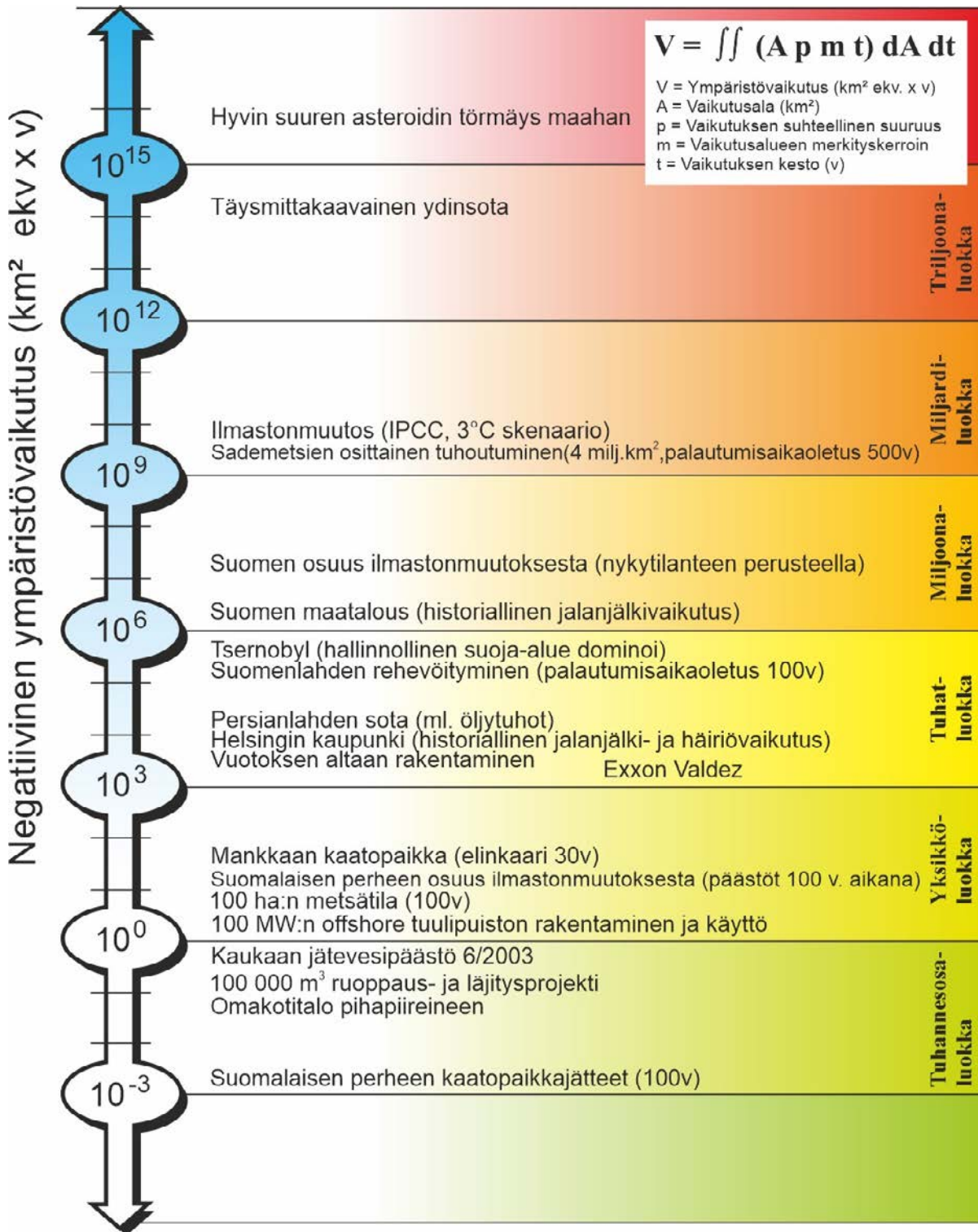
Oheisessa kuvassa on esitetty negatiivisten ympäristövaikutusten arviolaskelmien tuloksia eksponenttiasteikolla. Ympäristövaikutukset voivat olla myös positiivisia. Laskelmat on esitetty julkaisussa Eranti, E., 2008. Sustainable development or the will to power – European Union and Finland pursuing environmental policy. TKK-VTR 15.

Laskelmien mukaan ison asteroidin törmäys maahan on vaikutuksiltaan merkittävin ympäristöriski. Sen jälkeen tulee täysmittakaavainen ydinsota. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat eksponentiaalliset. Jos muutos saavuttaa kolmen asteen tason, ollaan maailmanlaajuisesti suurissa ongelmissa, joskin tilanne voi olla vielä siedettäviä Suomessa.

Suomessa vesistöpäästöillä, metsätaloudella ja maataloudella on jonkin verran merkitystä. Tosin maatalouden piirissä on alle 10 % maapinta-alasta ja siihen liittyy myös luonnon rikkautta ja monimuotoisuutta lisääviä piirteitä.

Rakennetun maan osuus Suomen maapinta-alasta on alle 5 %. Uutta luontoa puskee hirvittävällä voimalla harvaan asutusalueilla, kun maaseutu autioituu.

On myös ympäristöbyrokraattisia detaljeilla, joihin vedotaan pyrittäessä torpedoimaan investointihankkeita ja vaikeuttamaan tuotannollista toimintaa. Näillä detaljeilla ei yleensä ole merkitystä tällä mittarilla.

Arvioita negatiivisista ympäristövaikutuksista eksponentiaalisella ympäristövaikutusmittarilla.

Ympäristöpolitiikkatutkimus

Miksi me tuhoamme omat ja lastemme hyvän elämän edellytykset järjettömällä päätöksillä? Tämän kysymyksen pohdintaan olen keskittynyt ympäristöpolitiikkatutkimuksissani. Asia on esitetty tiivistetysti oheisessa ilmoitussarjassa, jonka julkaisin kesällä 2008 Maaseudun tulevaisuudessa ja Demarissa. Perusteellisemmin asiaa on käsitelty tutkimuksessani ”Sustainable development or the will to power? The European Union and Finland pursuing environmental policy. TKK-VTR-15”.

Tarjosin ensimmäistä ilmoitusta ensin Helsingin Sanomiin. Helsingin Sanomat sensuroi sen (Liite 18.1). Kun valhe on tarpeeksi röyhkeä, sitä ei siis voi oikaista edes maksullisella ilmoituksella. Sensurointipäätöksen tekijä on Helsingin Sanomien nykyinen päätoimittaja.

Toinen ilmoitus menee jo koko ongelmakentän ytimeen. On olemassa lähes ääretön määrä detaljeja, joihin voi vedota, kun julkista valtaa käyttävä viranomainen tai joku muu haluaa puuttua toisen hankkeeseen. Ympäristön suuren ja dynaamisen kokonaisuuden kannalta näillä ei ole merkitystä. Vallan käytön kannalta merkitys on suuri.

Erittäin suosittu vallankäyttöstrategia liittyy raskasmetalleihin ja muihin luonnossakin esiintyviin inhimillisen toiminnan jäänteisiin. Jos muutamassa pisteessä esiintyy epäpuhtauksia, viranomainen on voinut tulkita, että koko alue on saastunut. Hallinnon kannalta todellisen haitan arviointi ei ole ollut relevanttia.

Kokonaan toinen asia on se, että kun Kymijoen dioksiinit ja furaanit tai Vaasan Insfjärdenin arseenitonnit ovat hallinnon omien kriteerien valossa massiivisia ongelmia, asialle ei tehdä mitään. Hallinto ei halua käyttää asiantilan korjaamiseen omia rahojaan. Asia muuttuu tärkeäksi vasta kun hallintoalamaisella voidaan maksattaa siivoustyöt.

Toinen suosittu vallankäyttöstrategia liittyy harvinaisiin eläimiin, kasveihin ja hyönteisiin. Kysymys on yleensä luontaisten levinneisyysalueiden äärirajoilla olevista populaatiosta. Näillä alueilla kannanvaihtelut ovat suuria. Populaatioita häviää ja uusia ilmestyy osana luonnon dynamiikkaa.

Uutena ympäristöbyrokraattisen vallan markkinointivälineenä Suomessakin otettu käyttöön sana luontokato. Tässä on oltava tarkkana. Onko kysymys meidän ongelmastamme vai muiden ongelmista?

On totta, että luonnon rikkaus ja monimuotoisuus on jossain määrin pienentynyt muun muassa Etelä-Amerikassa ja Afrikassa. Syynä on lähinnä väestöräjähdytys.

Suomessa luonnon rikkaus ja monimuotoisuus ei ole juuri muuttunut. Toiset lajit ovat runsastuneet ja toiset vähentyneet. Jokainen pihanhoitoa harrastanut on joutunut toteamaan, millä voimalla luonto puskee läpi vaikka sorakentästä.

Olen tarkkaillut luontoa sekä Etelä-Euroopassa että Suomessa. Etelän kastelultaissa vedenkorkeuden vaihtelut ovat suuria ja luonnon rikkaus ja monimuotoisuus niiden liepeillä poikkeuksellisen runsas. Sama pätee vanhan ajan kaatopaikkoihin, myös käytöstä poistettuihin.

Jos siis haluamme lisää luonnon rikkautta ja monimuotoisuutta, rakennamme lisää vesivoimaa ja erityisesti pumppuvesivoimaa. Tämä auttaa myös ilmastotavoitteiden saavuttamista ja pienentää sähkölaskua. EU:n jätteiden käsittelystandardeista on luovuttava.

Ympäristömielikuvista MANIPULAATIOON

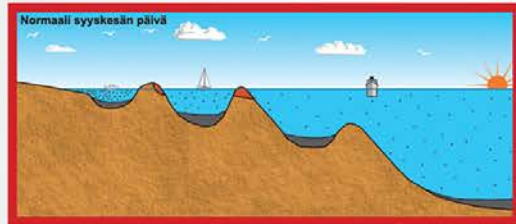
”Merenpohjaa myllätään ruoppauksin... tributyylitina... myrkyjä siirtyy...”. Lukuisat uutisankkurit, toimittajat ja ympäristöviranomaiset ovat kierrättäneet samaa tuntematonta uhkaa nyt jo kymmenen vuoden ajan. Samalla he ovat kyseenalaistaneet tärkeisiin investointihankkeisiin liittyvän ihmisten työn ja toimeentulon. Miten vakavasta asiasta on kysymys?

Ruoppaus on maansiirtoa vesiympäristössä. Valtaosa siitä tehdään Suomen ulkomaankaupalle tärkeän merenkulkuinfrastruktuurin parantamiseksi sekä kiviaineksen nostamiseksi.

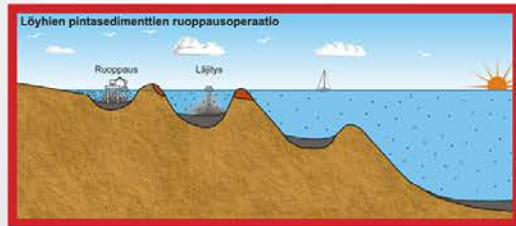
Suspensio ja haitta-aineiden kulkeutuminen liittyy lähinnä hienojakoisten sedimenttien ruoppaukseen. Tällaisia sedimenttejä ruopataan Suomen merialueilla noin miljoona kuutiometriä vuodessa. Ruoppausperäistä suspensiota kelluu ja liikkuu vesimassassa ruoppauskauden aikana kaikkiaan joitakin satoja tonneja.

Oheiset kuvat suhteuttavat määrän Suomenlahden kokonaisuuteen. Suomenlahdessa kelluu normaalisti noin 2 miljoonaa tonnia kemialliselta koostumukseltaan pintasedimentin kaltaista kiintoainesta. Kunnon myrsky myllää pohjasta 10 miljoonaa tonnia lisää kiintoainesta vesimassaan.

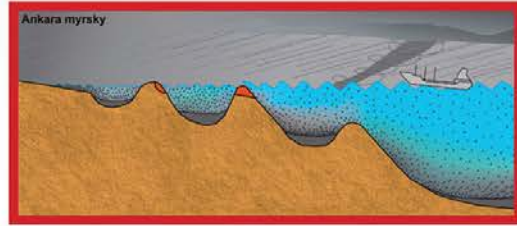
Suomen ruoppaus toiminta on siis kuin piharoskien polttamista Siperian teollisuusalueella, missä ilmassa leijuu jatkuvasti teollisuuden päästöjä ja ajoittain kurkussa polttavat ja silmissä kirvelevät laajojen metsäpalojen savukaasut.

Veden kiintoainespitoisuus on luokkaa 2 mg/l, rannikon läheisyydessä enemmän. Suomenlahdella kelluu 2 miljoonaa tonnia kiintoainesta ja sedimentoitumista tapahtuu laajoilla alueilla. Virtausnopeudella 0,04 m/s kiintoainevirta on luokkaa 300 tonnia/km vuorokaudessa.

Kiintoaineksestä suspendoituu työkohteissa yhteensä noin 10 %. Kiintoainevirta lisääntyy paikallisesti noin 50 tonnilla vuorokaudessa. Näkyvät samenenemisvaikutukset ulottuvat 100-500 tonnin etäisyydelle kohteista.

Virtaukset ja aaltovaikutukset Suomenlahden pohjassa voimistuvat. Vesimassaan pölähtää 10 miljoonaa tonnia pintasedimenttiä. Veden kiintoainespitoisuus voi paikallisesti ylittää 10 000 mg/l ja kiintoainevirta 10 000 tonnia/km vuorokaudessa.

Merenkulkuinfrastruktuurin kehittämiseen liitetyt raskaat lupa-prosessit ovat heikentäneet teollisuutemme toimintaedellytyksiä ja tuhonneet tuhansia suomalaisia työpaikkoja. Ympäristöministeri Jan-Erik Enestam perusteli asiaa ministeriön sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen julkistamisen yhteydessä seuraavasti:

”Voin vakuuttaa teille, että ohjeen soveltaminen johtaa ympäristön kannalta kestäviin menettelyihin ja ratkaisuihin, koska muutakaan vaihtoehtoa meillä ei ole.”

Toisin sanoen kestävä kehitys uhkaa ympäristössämme hajoamisen myötä katoava TBT. Jostain syystä uhka on akuutti nimenomaan siinä erityistapauksessa, että sitä pölähtää vesiympäristössä marginaalisia määriä ruoppaus toiminnan yhteydessä. Miten tämä järjettömyys on selitettävissä?

Sosiologi Bengt Flyvbjergin mukaan valta määrittelee todellisuuden. Mitä enemmän valtaa, sen vähemmän rationaalisuutta.

Journalisti ja kirjailija Nick Davies on analysoinut median roolia ihmisten uskomusten muokkaamisessa. Hän kuvaa uutismediatrendiä (Irakin joukkotuhooiset, Y2K jne.) seuraavasti: ”Juttu vaikuttaa todelta. Se hyväksytään laajalti todeksi. Tulee harhaoppisuudeksi sanoa, ettei se ole totta – vaikka se on täynnä valheellisuutta, vääristelyä ja propagandaa.”

Kuinka vakavasti ympäristöministeriössä ja Helsingin mediaeliittissä ydintyvä ympäristöpoliittinen valtakeskittymä on alkanut nakertaa suomalaisten hyvän elämän edellytyksiä?

OTA SELVÄÄ:

Eranti, Esa: Suomen ympäristöpolitiikka – kestävä kehitys vai vastuutonta vallankäyttöä? TKK-VTR-14.

Ladattavissa vapaasti internetissä:
www.ymparistovalta.net

Uudistettu englanninkielinen painos:
www.ecobureaucracy.eu

FAKTA

- Suomen tributyylinapäästö (TBT) on vuosikymmenen ajan ollut luokkaa 20 000 kg vuodessa. TBT:n käytöstä on asteittain luovuttu viime vuosikymmenen aikana.
- Valtamerirahtilaivan tyypillinen TBT-päästö oli 0,2 kg päivässä.
- TBT on liuenneessa muodossa varsin bioaktiivista, mutta sedimenttipartikkeliin kiinnittyneenä ei.
- TBT hajoaa nopeasti vesiympäristössä sedimenttipartikkeleihin tiukasti kiinnittyneen osan ollessa pitkäikäisintä.
- Jos Vuosaaren satamaruoppaukset olisi toteutettu normaalilla tavalla, vesiympäristössä olisi pölähtänyt 10 kg TBT:tä. Muiden 2000-luvun satama- ja väyläruoppausten yhteydessä kysymys on ollut muutaman sadan gramman pölähdyksestä.
- Jos 60-kiloinen nainen syö päivittäin puoli kiloa Vuosaaren tai Airston kalaa, todennäköinen TBT:hen liittyvä terveysriski vastaa yhden viinilasillisen nauttimista kuukaudessa.

Mielivallan VÄLINEITÄ

Ajattellaan, että joku haluaisi rakentaa talon, harjoittaa elinkeinotoimintaa, kehittää infrastruktuuria tai perustaa uutta teollista tuotantoa. Ympäristöhallinto on kehittänyt lukuisia tapoja, joita hyväksi käyttäen se itse, tai joku muu, voi puuttua hankkeeseen. Tämä voi tapahtua vähäisellä, muodollisella tai jopa mielivaltaisella perusteella, ilman vastuuta toiselle aiheutetusta vahingosta.

Suomi on raivannut pellot, rakentanut infrastruktuurin, teollistunut, käynyt sotaa ja kaupungistunut ilman kovin järjestyttäviä ympäristöongelmia. Nyt joka paikasta löytyy ns. ongelma. Hankevastaavan oikeudet ovat vuosia kestävästi kalliin ja ennakkoimattoman oikeusprosessin takana.

Suomen ekotase on hyvä ja luonnon rikkaus lisääntymään päin. Ympäristöpoliittisilla detaljeilla ei juuri ole vaikutusta luonnon dynaamisessa kokonaisuudessa.

Jos haluaisimme edelleen lisätä biodiversiteettiä, niittäisimme kehoja. Jos lampaan jätöksissä viihtyvän särkkälantiaisen elinolosuhteet olisivat meille tärkeitä, tukisimme lammastaloutta. Jos pitäisimme lahoavia hökkelileitä kulttuurihistoriallisesti arvokkaina, lunastaisimme ja saneeraisimme niitä. Jos olisimme aidosti huolissamme Suomenlahden rehevöitymisestä, investoisimme sen pohjan hapettamiseen. Nämä asiat eivät kuitenkaan taida meitä aidosti kiinnostaa, koska suumme puhuu eri kieltä kuin lompakkomme.

Ympäristöpoliittiset detaljit alkavat kiinnostaa vasta, kun niitä voi käyttää vallan välineinä ja joku toinen maksaa.

Miten tällainen Helsingin mediaeliitin suuressa suosiossa oleva alistava ympäristöpolitiikka vaikuttaa suomalaisten hyvän elämän edellytyksiin?

OTA SELVÄÄ:

Eranti, Esa: Suomen ympäristöpolitiikka – kestävä kehitys vai vastuutonta valankäyttöä? TKK-VTR-14.

Ladattavissa vapaasti internetissä:
www.ymparistovalta.net

Uudistettu englanninkielinen painos:
www.ecobureaucracy.eu

Merialue Kalojen vaellusreitti (joka paikassa), silakan kutupaikkoja (maankäytön vaikutus mitätön)	Luoto Ruijanesikon esiintymä (arktisten alueiden kasvi)	Ruovikkoranta Arvokas lintuvesialue (tavanomainen) Natura-alue kilometrin päässä
Rantamökki Saneeraus talviasuttavaksi muka ristiridassa kestävä kehityksen kanssa.	Flada (ei luonnontilainen eikä suojeltu) Mieliptide: Kaivinkoneen käyttö ympäristörikos	Salmi Meriupokaskuoriaisia (levinneyydestä tai maankäytön vaikutuksista ei tietoa)
Lahoava hökkeli Purkukielto Kultuurihistoriallisesti arvokas kohde, lepakoita (lunastushalua ei silti ole)	Satama-alue Melu kuuluu Natura-alueelle (jonka halkaisee vilkkaasti liikennöity tie)	Natura-alue (järjestetty maankäytön esteeksi) Suojelun perusteet: •Vaarantunut pulskasantainen •Vaarantunut hietikkolude •Uhanalainen varpuhämähäkki (nykyään elinvoimainen) •Särkkälantiaisen(kadonnut alueelta) •Pallohämähäkki (kirjattu virheellisesti)
Pakettipeltto ja metsikkö Pensaikossa kirjokerttu (reviireistä ylitarjontaa) Liito-oravanaaraan reviiri (yleinen Suomessa ja Siperiassa)	Vesistö teollisuusympäristössä Hakkuujätteessä viihtyvä rantakurvi (Venäjän asukka)	Entinen laidunalue Pohjavesialue, turkistarha lopetettava, hevoshaka ei käy (ei uhkaa pohjavedelle)
Kallio Kaavamerkintä (lisätty jälkikäteen), liikenne lisääntynyt (kaksi autoa/h), kivilouhimo ei käy, kangaskiuru, sammalia, suunnistus ja kipeily kielletty	Lato metsän reunassa Kaavamerkintä (perusteeton) Kansallismaisema (joka paikassa)	Pelto Korvaamaton agraarimaisema
Maatalousalue suojellun järven rannassa Este: Perimätieto hentonäkinruohosta Ympäristörikos: maanomistaja perannut ojansa Ympäristörikos: maanomistaja haudannut betonimöykkyjä maalleen		

Esimerkkejä poskettomista argumenteista, joita hyväksi käyttäen on puututtu maan käyttöön.

FAKTA

- Valta on mahdollisuus alistaa muiden käyttäytyminen omaan tahtoon.
- Liito-orava on yleinen Siperian asukka, jonka kanta Suomessa on luokkaa 300 000 yksilöä.
- Kun Suomen ympäristöbyrokraattinen eliitti järjesti liito-oravan EU:n luontodirektiivin tiukimmin suojeltujen lajien listalle, se järjesti samalla itselleen mahdollisuuden puuttua hallintoalasta omainsuuteen, työhön ja toimeentuloon huomattavassa osassa Suomen maata.
- Esimerkiksi Lohja-Muurta-moottoritien vaikutuspiiriin kuuluneiden 50 liito-oravareviirin ottaminen huomioon tielinjauksessa maksoi 10 miljoonaa euroa, siis 200 000 euroa reviiri.
- Liito-oravan suojelupäätöksen markkinahinta on luokkaa 8 miljardia euroa (140 000 naarasta x 10 ha/naarasta x 6 000 €/ha).

Kolmannessa ilmoituksessa paneudutaan siihen, miten ympäristöbyrokraattista valtaa rakennetaan. Ympäristöpolitiikkajulkaisuissani on esimerkkejä hallintoalamaisiin kohdistuneesta mielivallasta. Työssäni olen nähnyt näitä lisää. Otan tässä asiasta kaksi esimerkkiä.

Vuonna 2002 valtioneuvosto päätti vihreän ympäristöministerin esityksestä, että turkistarhojen pohjavedelle aiheuttama riski poistetaan. Lähes sataa tarhaa uhkasi toiminnan lopettaminen tai siirtyminen muualle (kuten myös tapahtui). Minkälaisesta riskistä tässä oli kysymys?

Tyypillinen turkistarha tuottaa vuodessa 30 tonnia biomassaa, eli saman verran kuin 40 lehmää. Jos varjotalojen alle sijoitetaan esimerkiksi turpeella täytettyjä muovikaukaloita, joihin kertynyt massa käytetään lannoitteeksi, riskin suuruus putoaa sadasosaan. Lopetetaanko siis pohjavesialueilla myös jokamiehen oikeudet ja tapetaanko hirvet?

Turkistarhaus työllisti tuolloin 7000 ihmistä ja toi 200 – 250 miljoonan euron vientitulot pääosin kotimaisilla panoksilla. Kyseessä oli kansanryhmään kohdistettu sortotoimenpide, joka toteutettiin julkista valtaa hyväksi käyttämällä.

Toinen tapaus koski tontin omistajaa, joka toteutti rannassaan vähäisen kunnossapitoruoppauksen. Yhtäkkiä ympäristöviranomaiset syyttivät häntä ympäristörikoksesta ja vaativat toimenpiteen palauttamista. Yleinen syyttäjä ei syyttä nostanut, mutta näin tuskin olisi käynyt ilman liitteen 18.2 erityisasiantuntijalausuntoa.

Jos hallintoalamaiselta edellytetään itseään koskevan lainsäädännön tuntemista, tätä on edellytettävä myös julkista valtaa käyttävältä viranomaiselta. Systeemi on kuitenkin käytännössä sellainen, että ainakaan ympäristöviranomainen ei joudu julkisen vallan väärinkäytöstä vankilaan tai edes viralta.

Neljännessä ilmoituksessa käsitellään Suomen kansantalouden todellista ongelmaa. Kun lupaprosessin kestoja, ehtoja ja lopputulosta ei voi ennakoida, investointiedellytykset ovat heikot.

Otetaan esimerkki merituulivoimahankkeesta. Tiedetään, että linnut näkevät ja kuulevat voimalat, mutta voimalat eivät karkota niitä. Voimalaan voi törmätä vuodessa noin yksi lintu, kun omakotitalon ikkunoihin törmää tyypillisesti useita lintuja. Keskeinen huolen aihe oli selkälokki, jonka levinneisyyden ydinalueisiin Suomi kuuluu.

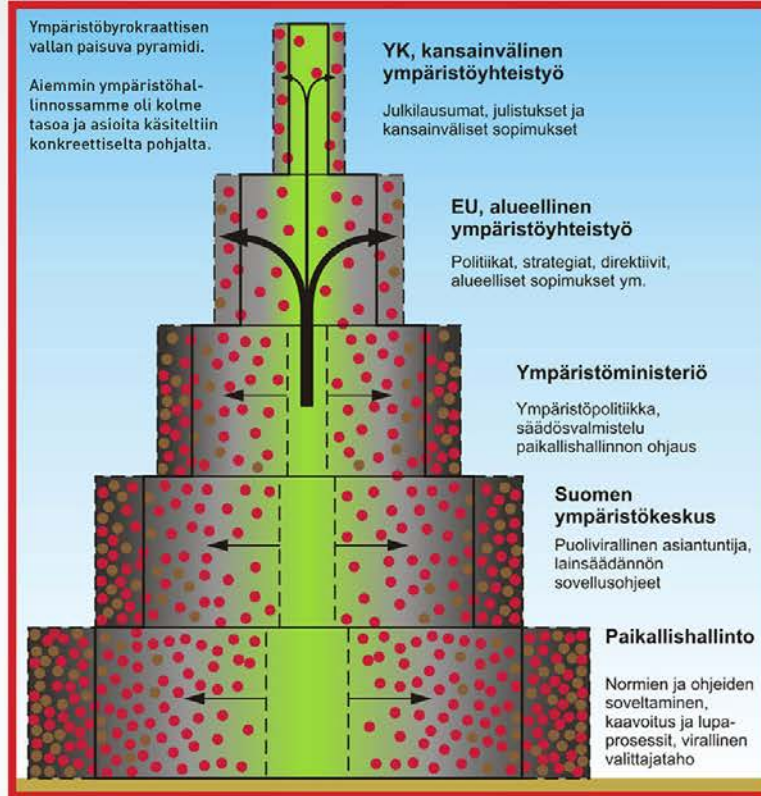
Lupaprosessissa lintuharrastajat ja ympäristöviranomaiset vaativat kuitenkin muutoksia voimaloiden rakennuspaikkoihin. Pähkäily tämän (ja muiden hyvin tunnettujen asioiden kuten ruoppauksen) parissa jatkuu vuositolkulla. Kun parhaat voimalanpaikat jätetään varmuuden vuoksi rakentamatta, kustannukset nousevat helposti kymmenillä miljoonilla euroilla.

Hanke voi jäädä kokonaan toteutumatta. Jos se toteutetaan viivästyneenä, kuluttajat joutuvat maksamaan sähköstä korkeampaa hintaa. Joka tapauksessa tällainen lupaprosessi on räikeässä ristiriidassa Suomen hiilineutraaliustavoitteen kanssa.

Entä selkälokki? Paikalliset lintumiehet ovat havainneet, että merikotka on tappanut rauhoitetulla pesimäluodolla 32 selkälokin poikasta yhdellä kävelykierroksellaan. Itse olen havainnut lintumiehiä (rengastajia?) kyseisellä luodolla häiritsemässä pesintää. Merikotkien suojametsästyksen ja lintumiesten häätäminen rauhoitetulta alueelta olisi huomattavasti järkevämpää kuin tuulivoimahankkeen sabotointi selkälokkiargumentilla.

EU on ympäristöbyrokraattisen VALTAEKSPANSION MOOTTORI

Byrokraattisen vallan kasvu on aikamme megatrendi. Hallintoalamaisten oikeudet päättää omista asioistaan ovat vastavasti supistuneet. Valtaekspansio on ollut kaikkein räjähdysmäisintä ympäristöhallinnon sektorilla. Se selittyy seuraavasti:

Suomi lähettää veronmaksajan rahoilla ympäristöbyrokraattija, -poliitikkoja ja -tutkijoita kansainväliselle foorumille. Siellä tämä kapea-alainen eliittijoukko tapaa kaltaisiaan. Yhteisten intressien mukaisia lausumia, strategioita ja tavoitteita pusketaan kansainväliseen politiikkaan oman erinomaisuuden illuusiassa.

Maailmanpolitiikan ylätasoin organisaatioissa nämä kaukana elämän realiteeteista luodut ajatusrakennelmat otetaan avosylin vastaan ja muutetaan juridisiksi valtarakenteiksi.

Vallan pyramidia alaspäin tultaessa hurskaat periaatteet, strategiat, direktiivit ja tavoitteet muuttuvat suuriksi viisauksiksi. Asioita paisutellaan, sotketaan ja sovelletaan uusissa yhteyksissä. Säädösten, ohjeiden ja tulkintojen ryteikössä oikeus, kohtuus ja käytännön järki jäävät taka-alalle. Hallintoalamaisten niskaan sataa liito-oravan, tributyylitinan (TBT) ja jätevesiasetuksen kaltaisia suhteettomuuksia, kohtuuttomuuksia ja silkkaa mielivaltaa.

Aiemmin meillä oli ympäristöhallinnossa kolme tasoa ja asioita käsiteltiin konkreettiselta pohjalta. Nyt hallintotasoja on viisi ja lähestymistapa on abstrakti, jopa ideologinen. Ympäristöhallinnon valta on kasvanut kertaluokalla.

VALLASTA JA MEDIASTA

Vallan anatomiaan paneutuneen kansantaloustieteilijä John Kenneth Galbraithin mukaan nykyaikainen valtio sulkee piiriinsä valtavan organisaation – byrokratian – joka puolestaan on tehnyt valtiosta omien pyrkimystensä välikappaleen. Valtaansa se rakentaa muun muassa lainsäädäntövalmistelun kautta. Vallan välineinä se käyttää keppiä, porkkanaa ja ennen kaikkea mahdollisuutta muuttaa uskomuksia yhteistyössä muun muassa median kanssa.

Median kehitystä tutkinut journalisti Nick Davies on teoksessaan Flat Earth News todennut: "Jutuillamme on tendenssi keskittyä häkellyttävällä tavalla samojen poliittisten ja moraalisten oletusten ympärille siitä, miten maailman asioita pitäisi hoitaa. Se, mitä tuotetaan, ei ole pelkästään uutisia, vaan uutisia ennalta päätetystä näkökulmasta."

Mikä on ympäristöbyrokraattisen valtaekspansioon yhteistyöttömyyteen ja julkisen talouden rapautumiseen?

OTA SELVÄÄ:

Eranti, Esa: Suomen ympäristöpolitiikka – kestävä kehitys vai vastuutonta vallan käyttöä? TKK-VTR-14.

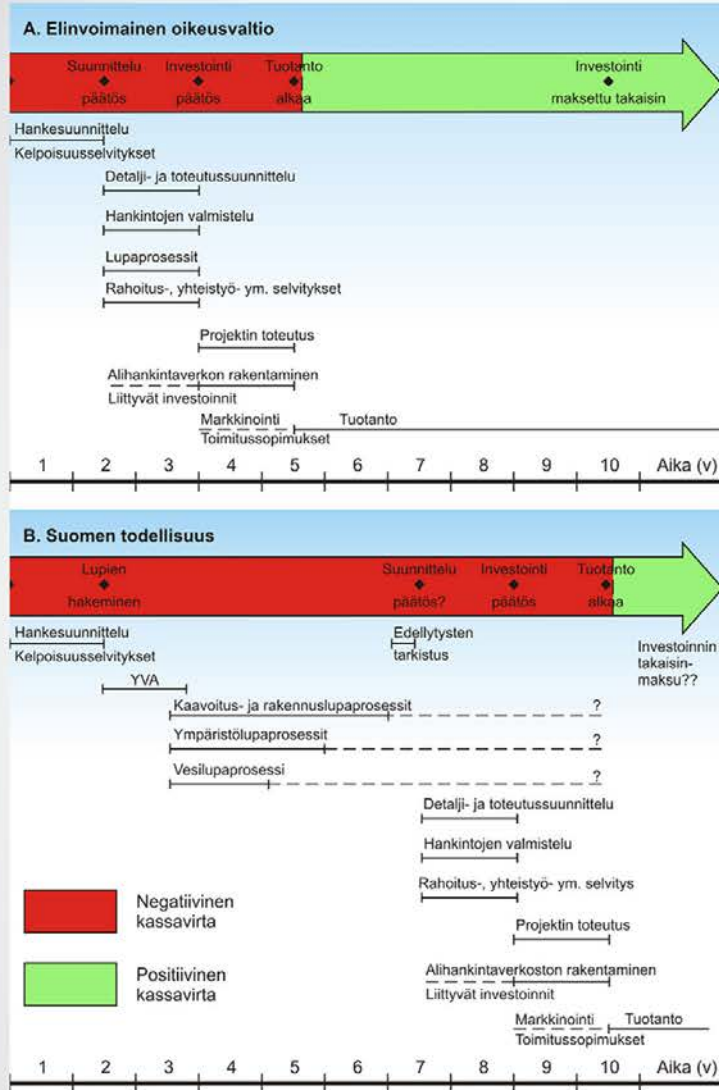
Ladattavissa vapaasti internetissä:
www.ymparistovalta.net

Uudistettu englanninkielinen painos:
www.ecobureaucracy.eu

TÄSSÄ SYY

työttömyyteen ja julkisen talouden rapautumiseen

Yritysten menestys kansainvälisessä kilpailussa riippuu niiden mahdollisuuksista tarttua ajankohtaisiin investointimahdollisuuksiin. Jos lupaprosessit ovat tehokkaita, niiden tulos ennakoitavissa ja ehdot kohtuullisia, investointimahdollisuuksia löytyy jopa korkean kustannustason maasta.

Justice delayed is justice denied. Lupaprosessin vaikutus tuotannollisen investointihankkeen toteutusaikatauluun A) elinvoimaisessa oikeusvaltiossa ja B) Suomessa.

Suomessa investointihankkeen lupaprosessi kestää tyypillisesti 2–10 vuotta. Merkittävimmässä tapauksissa tarvitaan useita lupia ja kaavapäätöksiä. Lupaprosessin kestoa ei voi ennakoida, eikä säädösten, ohjeiden ja tulkintojen ryteikössä myöskään sen lopputulosta. Ainoa varma asia on rahan kuluminen jo moneen kertaan selvitettyjen asioiden uudelleen selvittämiseen.

Valta on mahdollisuus alistaa muiden käyttäytyminen omaan tahtoonsa. Se on makeaa, mutta se turmelee. Mao oivalsi, että valta kasvaa kiväärin piipussa.

Ympäristöhallinnon kiväärinpiippu on sen itselleen ja osin muillekin järjestämässä mahdollisuudessa upottaa hankkeita investoijan kannalta loputtomaan lupaprosessiin vähäisin, tai jopa mielivaltaisain, perustein – ilman vastuuta aiheutetusta vahingosta.

Jotta yritykset voisivat kehittyä, ne tarvitsevat hankkeilleen oikeutta, kohtuutta ja lain suojaa. Kun hankkeet jätetään mielivallan armoille, ja olemassa olevaa toimintaakin uhataan poliittisista lähtökohdista, investointiedellytykset heikkenevät. Uusia kansantalouden vetureita ei synny. PK-sektori näivettyy. Osaaminen karkaa tekemisen perässä muualle.

Onko hyvinvointivaltiollemme käymässä Helsingin ympäristöbyrokraattisen eliitin ja valtamedian puristuksessa kuin hevoselle, joka kuoli juuri kun oppi olemaan syömättä?

OTA SELVÄÄ:

Eranti, Esa: Suomen ympäristöpolitiikka – kestävä kehitys vai vastuutonta vallankäyttöä? TKK-VTR-14.

Ladattavissa vapaasti internetissä:
www.ymparistovalta.net

Uudistettu englanninkielinen painos:
www.ecobureauucry.eu

FAKTA

- Vuosaaren satama koskettaa muutamaa neliökilometriä Suomen maata.
- Sen toteuttaminen vaatii yli kymmenvuotisen lupaprosessin.
- Erilaisia kaavoituspäätöksiä ja ympäristölupia tarvittiin yli 30.
- Yhdessä vaiheessa jopa EU-komissio ja parlamentti järjestettiin sekaantumaan asiaan.
- Korvaamattomalle agraarimaisemalle, Natura-alueelle, kirjokertureviirille, tributyytilinalle, melumuurille ja muille ympäristöbyrokratian kukkasille tuli tässä yhteydessä hintaa yli 100 miljoonaa euroa.
- Helsingin valtamedia oli mukana täysin rinnoin sabotoidussa tähänkin hankkeeseen liittyntä ihmisten työtä ja toimeentuloa.

Epärationaliseen ympäristöpolitiikkaan liittyy paitsi sosiologinen ulottuvuus (halu käyttää valtaa), myös psykologinen ulottuvuus. Kognitiivinen dissonanssi estää ympäristöpoliittista valtakeskittymää korjaamasta erehdyksiään. Tätä asiaa on käsitelty viimeisessä ilmoituksessa.

Tämän asian ytimessä on Helsingin valtamedia. Se on ryhtynyt vallan vahtikoirasta ympäristöpoliittiseksi toimijaksi. Se suodattaa ja manipuloi käytössään olevaa informaatiota. Asioiden suuruusluokat häivytetään ja kriitikot suljetaan julkisen keskustelun ulkopuolelle.

Esimerkkinä käytän tässä Talvivaaran kipsisakka-altaan vuotta (liite 18.3). Oman tulkintani mukaan tämä arvokas hanke oli juuttunut massiiviseen lupaprosessiin. Hankkeen taloudelliset tavoitteet edellyttivät nopeaa toteutusta. Ympäristöbyrokratia vei voimat rakentamisen riskienhallinnalta.

Erytisesti veromaksajien rahoittaman YLE:n uutisointi aiheesta ei ollut pelkästään sensaatiojournalismia. Se heijasti vihaa ja alistamisenhalua sitä kansanosaa kohtaan, joka meidän kaikkien hyvinvointimme ansaitsee.

Skandaalit ja sirpaletieto vallan välineinä

Nykyään Helsingin valtamediassa nostetaan esille lähes päivittäin jonkinlainen ympäristöskandaali. Tyypillistä uutisoinnille on se, että asioita ei laiteta lainkaan suhteeseen. Uutisoinnin tarkoituksena on pönkittää ympäristöbyrokraattista valtaa.

Yksi hirvittävä skandaali liittyi Hukkajoen raakkuihin (jokihelmisimpukka). Vuonna 2024 pieni koneurakoitsija kuljetti puuta hakkualueelta lastausalueelle rauhoitetun Hukkajoen poikki. Liikennöinnin seurauksena jopa tuhansien erittäin uhanalaisten raakkujen arvioitiin menehtyneen joko koneen murskaamina tai alavirrassa pohjan liettymisen seurauksena.

Metsä oli yksityinen ja korjuu tapahtui Stora Enson toimesta ja suunnitelman mukaisesti. Ongelman juurisyy oli yksittäisen hakkusuunnittelijan virhe tai piittaamattomuus. Hukkajoen rauhoitus oli Stora Enson tiedossa, mutta ei yleisessä tiedossa.

Paikan päälle pölähtänyt naisbiologi rupesi keskeyttämään töitä. Hämmäntynyt metsäkoneen kuljettaja kehotti häntä ottamaan rintaliivit pois. Tapauksesta riitti juttua kuukausiksi. Teemoina olivat muun muassa ympäristörökollisuus, menehtyneisiin raakkuihin liittyneet miljoonakorvaukset, raakkujen siirto-operaatio alavirrasta ylävirtaan, Stora Enson toimitusjohtajan puhuttelu ympäristöministeriössä ja se, että katastrofi olisi ollut vältettävissä rahalla.

Sittemmin Ympäristöministeriö päivitti raakun suojeluarvon 589 eurosta 1495 euroon.

Fantastinen tarina. Sankarin osa oli varattu naisbiologille. Roistoina olivat iso paha Stora Enso, metsäalan urakoitsijat ja yksityinen metsänomistaja, joka oli hakkauttanut metsäänsä. Helsingikeskeistä ympäristöbyrokraattista valtaa tuli taas vahvistettua.

Pannan asia seuraavaksi perspektiiviin. Isossa kuvassa maailman raakkukanta on arvioitu vuonna 2024 326 miljoonaksi yksilöksi. Euroopan Unionin maiden raakkukannan arvioidaan romahtaneen sadassa vuodessa 2 – 4 miljardista 50 miljoonaan yksilöön.

Kantojen romahduksen pääasiallinen syy oli aiemmin massapyynti, viime aikoina olosuhteiden muutos. Tällaisina muutoksina on mainittu muun muassa happamoituminen, rehevöityminen ja ilmaston muutos. Näille me emme voi juuri mitään.

Suomessa raakkuja esiintyy noin 150 joessa. Vain osa kannoista on lisääntymiskykyisiä. Voi olla, että suojelutoimista huolimatta raakut katoavat Suomesta olosuhteiden muutoksen seurauksena seuraavan 100 vuoden aikana.

Miksi ympäristöpoliittinen valtakeskittymä EI KYKENE KORJAAMAAN EREHDYKSIÄÄN

Kognitiivinen dissonanssi tarkoittaa tilaa, jossa ihmisen asenteet ja tiedot joutuvat ristiriitaan. Tästä seuraa usein ankara ahdistus, jonka lievittämiseksi ihmisillä on taipumus sortua itsepetokseen. Toisin sanoen meidän ihmisten on vaikea käsitellä erehdyksiämme.

Erityisen vaikeaa erehdyksen käsittely on oman erinomaisuutensa illuusiassa toimiville eliiteille. Kun Galileo Galilei esitti, ettei maa olekaan maailman napa, katolinen kirkko pani hänet syytteen jumalanpilkasta ja tuomitsi kotiarestiin. Kesti vuosisatoja ennen kuin kirkko asteittain myönsi, että Galileon ajattelussa saattoi olla järkeä.

Ympäristöministeriöön ja Helsingin mediaeliittiin ydintyvä ympäristöpoliittinen valtakeskittymä on ryhtynyt syylistämään ja alistamaan ihmisiä ekomanipulaation avulla. Raskaita hallinnollisia toimia vaativia "ongelmia" ja tuntemattomia uhkia on löydetty lähes kaikkialta inhimillisen toiminnan piiristä.

Meillä on monta hyvää syytä muuttaa energian tuotantomme rakennetta. Mutta jos jatkamme elämäämme Suomessa muutoin suurin piirtein nykyisellä tavalla, niin koska ja missä asiassa rajat tulevat vastaan?

Poliittisesti korrektein hurskastelun vöyrässä vähälle huomiolle on jäänyt muutamia perustavaa laatua olevia tosiasioita, kuten:

- Energiaa riittää, eivätkä alkuaineet ole katoamassa mihinkään.
- Suomi ei ole hukkumassa jätteisiin eikä sen luonto kuihtumassa saasteisiin.
- Maamme ekotase on hyvä ja kasvussa.
- Me emme ole vastuussa väestöräjähdyksestä tai muiden maiden ongelmista.

Toisin sanoen tärkeät ja vähemmän tärkeät asiat on sotkettu. On myös sotkettu omat asiat ja muiden asiat. Kierrättäessään ympäristöpoliittista propagandaa Helsingin

mediaeliitti on unohtanut roolinsa vallan vahtikoivana. Se on ryhtynyt poliittiseksi toimijaksi.

Me naureskelemme Surinamille, jossa yrityksen perustaminen kestää Maailmanpankin mukaan 694 päivää. Suomen poliittinen johto on ottanut asiakseen neuvoa Venäjää investoijan suojusta.

Emme kuitenkaan ole panneet merkille, että Suomessa upotetaan investointihankkeita loputtomiin lupaprosesseihin ja puututaan elinkeinotoimintaan vähäisin, tai jopa mielivaltaisain, perustein. Kun ihmisten työn ja toimeentulon sabotoinnista on tehty kansanhuvia, meitä uhkaakin nyt taloudellinen ja sosiaalinen luhistuminen.

Helsingin ympäristöpoliittisten eliittien pitäisi ensi tilassa käsitellä kognitiivinen dissonanssinsa ja myötää erehdyksensä. Sen jälkeen pitäisi vielä luopua perusteettomasta vallankäytöstä ja perata se säädös- ja tulkintaryteikkö, joka on ajanut yhteiskunnan kestäättömän kehityksen uralle.

Oman erinomaisuutensa illuusiassa toiminut urbaani valtakeskittymä ei kuitenkaan tähän pysty. Se keskittyy selittelyyn, marginalisoi kriitikonsa, etsii syyllisiä muualta ja vaatii lisää byrokratiaa. Se tekee erehdyksistään vielä raskaampia virheitä, joista kansa saa maksaa kovan hinnan.

Onko siis ylipäättään olemassa keinoja Suomen taloudellisen ja sosiaalisen alamään pysäyttämiseksi?

OTA SELVÄÄ:

Eranti, Esa: Suomen ympäristöpolitiikka – kestävä kehitys vai vastuutonta vallankäyttöä? TKK-VTR-14.

Ladattavissa vapaasti internetissä:
www.ymparistovalta.net

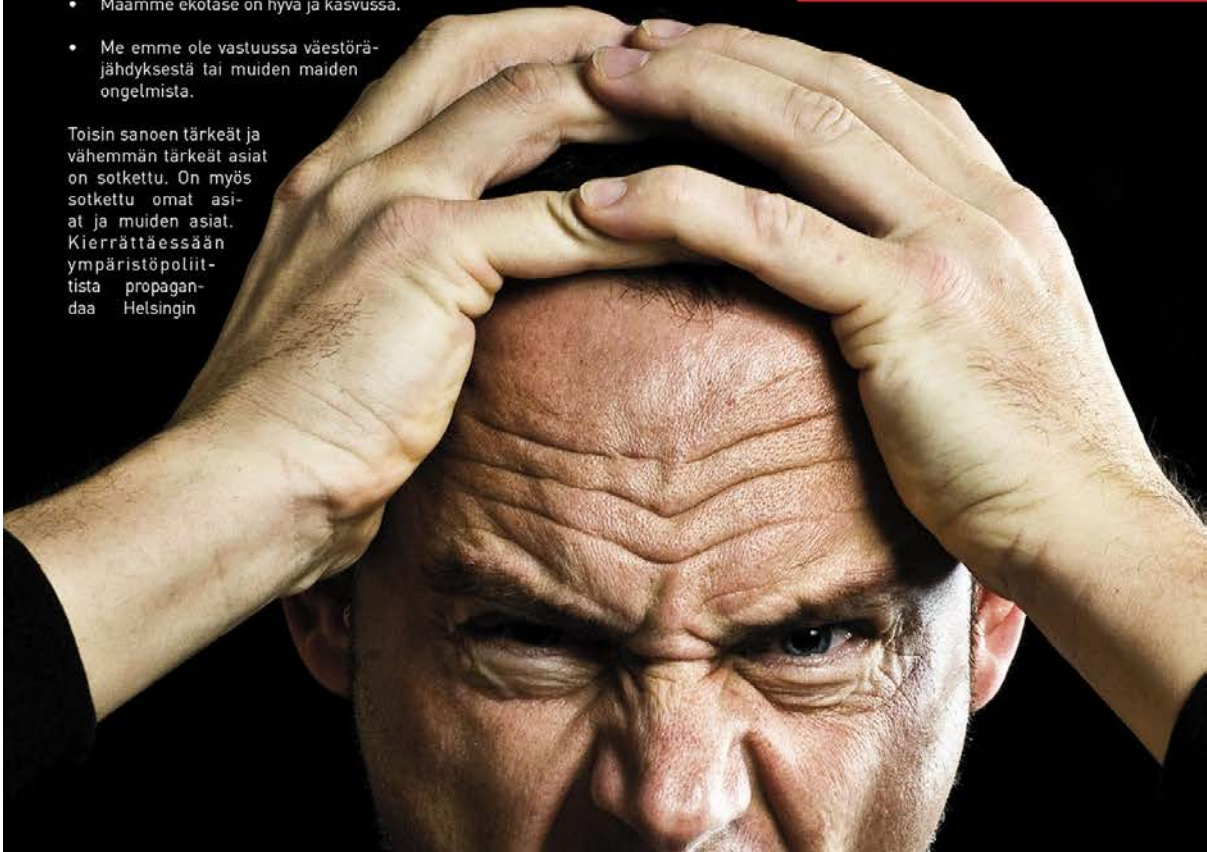
Uudistettu englanninkielinen painos:
www.ecobureau.org

MEDIAN SUUSTA KUULTUA

Ari Valjakka, Port 04: "Aina täytyy puhua totta, mutta ei koko totuutta tarvitse kertoa."

Harry Evans, Listener: "Faktat ovat pyhiä – mutta mitkä faktat. Media ei ole neutraali peili: me valitsemme mitä me heijastamme."

Nick Davies, Flat Earth News: "Modernin journalismin ydin on toisen käden tiedon nopea, pääosin tarkistamaton uudelleen pakkaus, josta suuri osa on tarkoitettu palvelemaan niiden poliittisia tai kaupallisia intressejä, jotka sen toimittavat."

Paikallistasolla raakun uhkana ovat monenlaiset luonnon mullistukset ja vitsaukset. On tauteja, tulvia, kuivuusjaksoja, metsäpaloja ja luontaisia vihollisia. Talvella joki voi jäätyä laajalta alalta pohjaan. Yksilötasolla purossa kahlaa hirviä, karhuja, poroja ja monenlaisia luonnossa liikkujia ml. biologeja. Luonnon suuri ja dynaaminen kokonaisuus oli häivytetty uutisoinnista kokonaan.

Puron yli liikennöinti vastaa Hukkajoen populaatiossa yhtä luonnon mullistusta tai vitsausta. Terve kanta uusiutuu ja kestää tällaisen. Kyseessä oli siis taas kerran mediamyrsky vesilasissa.

Ihmisen tai hirven yhden harha-askeleen suojeluarvoksi raakkujoessa voi helposti tulla 10 000 euroa. Saman verran ihminen voi saada korvaukseksi rikolliselta tai yhteiskunnalta puolisonsa murhasta.

Suomen raakkukanta lienee muutamia miljoonia yksilöitä. Pelkästään raakkukannan suojeluarvo on siis Ympäristöministeriön mielestä useita miljardeja euroja.

Mikä tässä asiassa oikein mättää? Suomen perustuslain 15 §:ssä sanotaan, että jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla. **ISÄNNÄN ÄÄNI ON KUITENKIN SIIRTYNUT METSÄNOMISTAJALTA AKTIVISTEILLE, JOURNALISTEILLE JA BYROKRAATEILLE.**

Raakun suojelun legitimizeetti olisi paljon paremmissa kantimissa, jos ympäristöministeriö olisi heti alkuun allokoanut esimerkiksi miljardi euroa omasta budjetistaan lunastuksiin, määräaikaisiin suojelusopimuksiin, kunnostuksiin ja raakun viljelyyn. Syyllistäminen ja puuttuminen yksityiseen omaisuuteen ja elinkeinotoimintaan palvelee kuitenkin sen valtapyrkimyksiä paremmin.

Tarkastellaan asiaa lopuksi metsäsektorin kannalta. Se työllistää suoraan tai välillisesti lähes satatuhatta ihmistä. Sen tuottama lisäarvo kansantalouteen on 11 miljardia euroa vuodessa. Moni maaseudun ihminen elää metsästä.

Monen metsäsektorin ihmisen työhön ja omaisuuteen puututtiin brutaalisti jo Natura-verkosta luotaessa. Sitten painetta on tullut EU:n ja Helsingin suunnalta monella tavoin lisää.

Kuinka monen maaseudun ihmisen hyvän elämän edellytykset me pääkaupunkiseudun ihmiset olemme valmiit murskaamaan ympäristöbyrokraattisiin valtarakenteisiin? Mistä me olemme itse valmiit luopumaan, kun metsäsektorin lisäarvo kansantalouteen supistuu?

Luontokato ja ennallistaminen

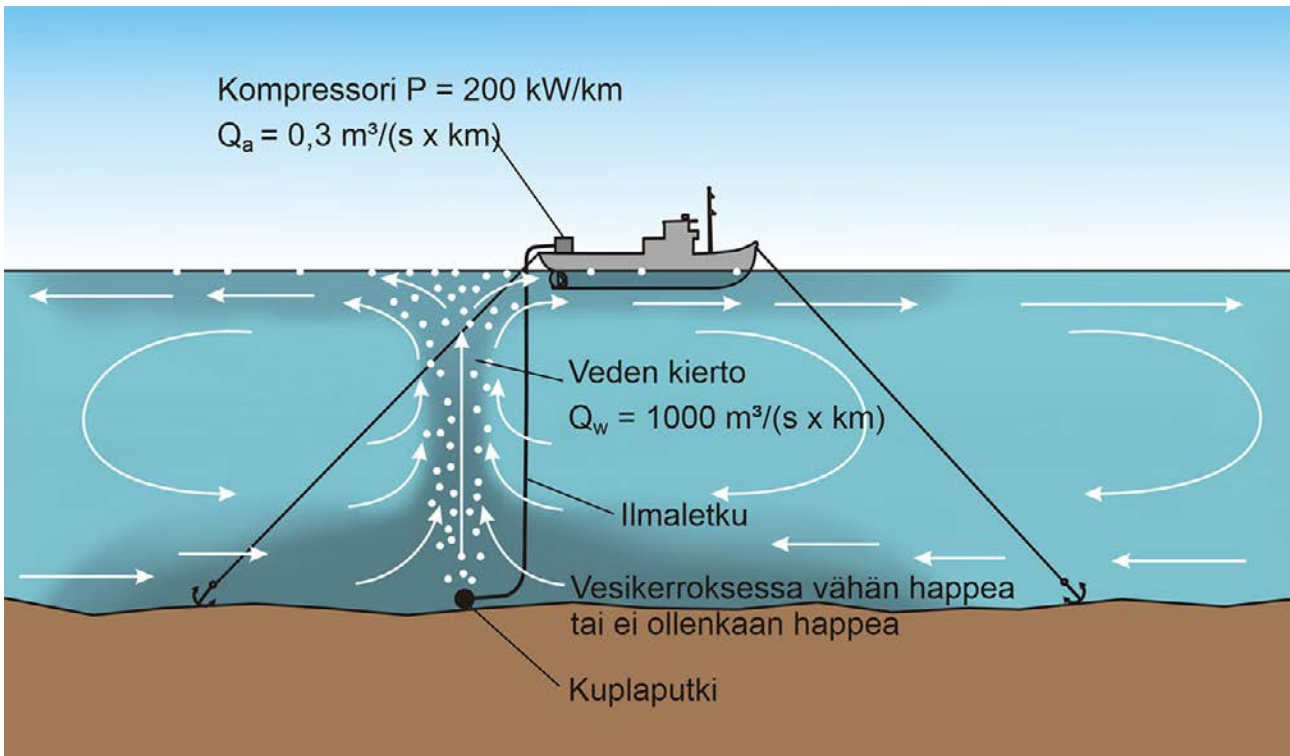
YK on asettanut luontokokouksessaan tavoitteeksi luontokadon pysäyttämisen vuoteen 2030 mennessä. Luontokato ei ole varsinaisesti Euroopan ongelma, mutta Euroopan Unionille tämä ei ole riittänyt. Ei, vaikka Natura-verkoston piti turvata luonnon monimuotoisuus. Siispä se antoi vuonna 2024 asetuksen luonnon ennallistamisesta.

Luonnon ennallistaminen tarkoittaa heikentyneiden ekosysteemien palauttamista lähemmäs luonnon tilaa. Suomessa se koskee 20 000 – 60 000 neliökilometriä muassa soita, vesistöjä ja metsiä. LUKE on arvioinut ennallistamisen kustannuksiksi vuoteen 2050 mennessä 13 – 19 miljardia euroa.

Asetus kohtelee eri maita kovin eri tavoilla. Esimerkiksi Saksan osalta kustannukseksi on mainittu 190 miljoonaa euroa.

Itämeren rehevöityminen on todellinen ongelma. Rehevöityminen on pahentunut esiteollisista ajoilta. Sen tärkein syy on pohjan happikadon aiheuttama ravinteiden sisäinen kierto. Seuraavassa kuvassa on esitetty edullinen systeemi, jolla esimerkiksi Suomenlahden ravinteiden sisäinen kierto voidaan estää.

Sinileväkukinnot vähenevät. Meriekosysteemi voidaan palauttaa kymmenen tuhannen neliökilometrin alalta lähemmäs luonnon tilaa.

Siirrettävä tai hinattava pulputusratkaisu meren pohjan ilmastamiseksi ja ravinteiden sisäisen kierron ehkäisemiseksi. Rehevöitymiskehitys kääntyy ja sinileväkukinnot vähenevät.

Tämän ehdotuksen tein jo vuonna 2008, eikä siihen tartuttu. Toimenpiteitä ei valita sen perusteella mikä on järkevää ja kustannustehokasta, vaan sen perusteella, mikä on poliittisesti tarkoituksenmukaista.

Suomen valtiolla ei ole resursseja ennallistamiseen. Minkähän hinnan hallintoalamaiset pannaan ennallistamisesta maksamaan?

Ilmastonmuutos

Hallitsematonta ilmastonmuutosta pidetään eksistentiaalisena uhkana. Ilmaston lämpeneminen pitää pysäyttää leikkaamalla kasvihuonekaasupäästöt pieneen murto-osaan nykyisestä.

Ilmastonmuutos ei ole Suomen kannalta yhtä akuutti uhka kuin joidenkin muiden maiden kannalta. Suomen kasvihuonekaasupäästöt ovat promillen luokkaa maailman päästöistä.

Suomi on kuitenkin asemoinut itsensä eturintamaan ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa. Ilmastolakiin on kirjattu, että Suomen tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2035 (mm. ulkomaankauppaan liittyvää hiilivuotoa ei ole tässä mukana).

Nyt on taas ankara ahdistus, kun tavoitteeseen ei päästäkään. Metsien hiilensietokykyyn liittyvät laskelmat ovat osoittautuneet virheellisiksi.

Hiilineutraaliustavoite on tyypillinen poliittinen hanke, jolle on haettu tukea mm. akateemisten eliittien piiristä. Se oli epärealistinen jo syntyessään. Suuren harppauksen sijasta (historiaa tuntevat tietävät miten Maon suuren harppauksen kävi) pitäisi edetä pienin askelin.

Tällä hetkellä meillä on mahdollisuus tuottaa puhdasta energiaa muun muassa seuraavasti:

- Ydinvoima ml. pienydinvoima
- Bioenergia
- Tuulivoima
- Vesivoima ml. pumppuvesivoima
- Aurinkovoima
- Geoterminen energia
- Lämmön talteenotto eri muodoissaan

Lisäksi meillä on mahdollista kehittää tuotantoteknologiaamme (mm. teräksen ja sementin valmistus sekä kaivosteollisuus) ja liikennesektoriamme vähäpäästöisemmäksi. Hiilen talteenottoteknologiaan liittyy suuria mahdollisuuksia.

Byrokriakoneistomme, erityisesti Ympäristöministeriö liittolaisineen, vastustaa kehitystä. Se upottaa hankkeita massiivisiin lupaprosesseihin ja kalliisiin lupaehtoihin mitättömin perustein. Se on estänyt muun muassa Vuotoksen altaan rakentamisen puhtaan energian tuotantoon. Suomen ympäristökeskus on asettunut vastustamaan merituulivoimaa vedoten varovaisuusperiaatteeseen.

Merituulivoiman ympäristövaikutuksia on tutkittu ja seurattu Euroopassa perusteellisesti jo neljännesvuosisata. Vaikutukset on todettu vähäisiksi. Kumpi siis on tärkeämpää, ilmastonmuutoksen torjunta kulloinkin järkevimmällä tavalla vai toimiminen niissä puitteissa, joka sopii byrokraattiselle vallalle?

Oma lukunsa on usein uutiskynnyksen ylittävän viherpoliitikko Osmo Soininvaaran näkemys puhtaan energian viennistä. Hänen mukaansa tuulivoiman tuotantoon liittyy haittoja. Vetyputki Saksaan jättäisi haitat meille ja hyödyt Saksaan.

Siis hetkinen. Eikö primaari tarkoitus ollut ilmastonmuutoksen torjunta? Jos viemme puhdasta energiaa Saksaan, pääsemme lähemmäs hiilineutraaliustavoitettamme.

Totta kai puhtaasta energiasta puristetaan tavalla tai toisella hyvä hinta (aivan kuten Norja teki hiilivetykehityksessään). Millä me oikein kuvittelemme elävämme, jos kuihtuvien vientialojemme tilalle ei saada uusia kasvualoja?

Helsingin mediaeliitti on tehnyt parhaansa vakuuttaakseen meidät siitä, että elämme oikeusvaltiossa, jossa virkakoneisto toimii rationaalisin perustein meidän parhaaksemme. Seuraavan ilmastotyötä tehneen pienyrittäjän tarina on tämän käsityksen kanssa jyrkässä ristiriidassa.

Liite 18.1 Kirjeenvaihto Helsingin Sanomien kanssa

Esa Eranti

Lähettäjä: "Mukka Antero" <Antero.Mukka@hs.fi>
Vastaanottaja: <esa.eranti@erantiengineering.inet.fi>
Kopio: "Lamminmäki Maarit" <maarit.lamminmaki@sanoma.fi>
Lähetetty: 31. toukokuuta 2010 12:58
Liite: Eranti_ilmoitus_Tabloid_HS.pdf
Aihe: Ilmoituksenne tributyyliinasta

Hyvä asiakas,

olen saanut tehtäväkseni selvittää, onko mahdollista julkaista oheinen ilmoituksenne Helsingin Sanomissa.

Ilmoituksenne ei valitettavasti tällaisenaan täytä julkaisun edellytyksiä. Mikäli olette valmis tekemään siihen muutoksia, asiaa voidaan harkita uudelleen.

Helsingin Sanomien julkaisusääntöjen mukaan ilmoituksessa ei saa olla mainintoja siitä, että Helsingin Sanomien toimituksellisilla sivuilla on kerrottu jostain asiasta. Helsingin Sanomat ei myöskään pääsääntöisesti julkaise ilmoituksia, joissa viitataan toisessa lehdessä tai muussa tiedotusvälineessä julkaistuun ilmoitukseen tai toimitukselliseen tekstiin.

Ympäristömielikuvista manipulaatioon -ilmoitus sisältää - sekä otsikossa, ingressissä että itse tekstissä - voimakkaita väitteitä, jotka kohdistuvat median, yksittäisten toimittajien ja ympäristöviranomaisten toimintaan. Nämä väitteet on luettavissa syytöksiksi tietoisesta manipulaatiosta, uskomusten levittämisestä ja harhaanjohtamisesta.

Ingressissä viitataan myös Helsingin Sanomissa 21.2. 2010 julkaistuun uutiseen, ilman että lukijalla on mahdollisuutta perehtyä kirjoitukseen ja arvioida sen todenperäisyyttä esitettyjä väitteitä vasten.

Journalistin ohjeiden mukaan tiedot on tarkistettava mahdollisimman hyvin, myös silloin kun ne on aikaisemmin julkaistu. Yleisön on myös voitava erottaa tosiasiat mielipiteistä ja sepitteellisestä aineistosta.. Tietolähteisiin on suhtauduttava kriittisesti, koska tietolähteellä voi olla hyötymis- tai vahingoittamistarkoitus.

Jos selvästi tunnistettavissa olevan henkilön tai tahon toiminnasta aiotaan esittää tietoja, jotka asettavat tämän erittäin kielteiseen julkisuuteen, kritiikin kohteelle tulee varata tilaisuus esittää oma näkemyksensä jo samassa yhteydessä.

Helsingin Sanomilla on perusteet pitää tributyyliinasta esitettyjä asiantuntija-arvioita ja viranomaistoimia uskottavina, eikä ole mitään syytä epäillä esimerkiksi 21.2. 2010 julkaistun uutisen todenperäisyyttä. Ilmoituksen sisältämän tiedot ovat toki kiinnostavia. Ilmoittajan pyrkimyksenä on selvästi suhteuttaa ongelmaa ja korostaa ruoppauksen työllistäviä vaikutuksia. Näiltä osin meillä ei ole ollut mahdollisuutta ryhtyä tarkistamaan ilmoituksen tietoja. Nähdäksemme kyse on enemmänkin painotuseroista ongelman vakavuuden suhteen kuin keskenään ristiriitaisista faktatiedoista.

Tutkijoihin ja toimittajiin kohdistuneet väitteet ovat tätä taustaa vasten niin kärjekkäitä, että heillä tulisi olla tilaisuus puolustautua. Kun ilmoittajalla on selvästi oma taloudellinen intressi asiassa, on syytä kantaa huolta myös lukijoille syntyvän mielikuvan oikeellisuudesta. Kyse on kiistanalaisesta asiasta, jossa tasapuolinen tiedonvälitys on hyvä perussääntö.

Olemme valmiita keskustelemaan ilmoituksen julkaisusta edellä esitettyjen muutostoiveiden jälkeen.

Ystävällisesti

Antero Mukka

Antero Mukka
 Toimituspäällikkö
 Helsingin Sanomat
 Tel. +358-9-122 2450

Liite 18.2 Erityisasiantuntijalausunto

Erityisasiantuntijalausunto/Esa Eranti/30.11.2006

1

Asia: Lausunto [REDACTED] saarella tilalla [REDACTED] tehdystä ruoppauksesta ja yhteisellä alueella olevan ”fladan luonnontilasta”

Lähtökohta

[REDACTED] saaren rantavyöhykkeessä on talvella ja keväällä 2006 suoritettu liitteessä 1 esitetty ruoppaustoimenpide. Ruoppaus on tehty kuokalla ja massat, arviolta 550 ktr m3 on läjitetty tilan [REDACTED] rantaan, tiettävästi vähäisin osin myös yhteiselle vesijättöalueelle.

Lounais-Suomen ympäristökeskus on antanut asiasta lausunnon (liite 2), jossa se vesilain 1 luvun 15a §:ään vedoten vaatii toimenpiteen palauttamista.

Allekirjoittanutta on pyydetty tekemään paikan päällä katselmus ja laatimaan asiasta erityisasiantuntijalausunto.

Katselmus

Suoritin katselmustoimituksen paikan päällä 10.11.2006 kiinteistövalittaja [REDACTED] avustuksella. Tässä yhteydessä [REDACTED] näytti minulle asiakirjoja ja kertoi tilanteen kehityksestä. Sain sen käsityksen, että

- 1) Ruoppaustoimenpiteestä oli tehty ennakoilmoitus kuntaan,
- 2) Fladaksi tulkittua lahdelmaa on käytetty vuosikymmeniä pienveneiden satamapaikkana ja aikoinaan jopa puutavaran lastauspaikkana,
- 3) Ruoppaus kohdistui kyseisen pienvenesataman tuloväylään, joka on ruopattu ainakin 60-luvulla,
- 4) Kaavasta tai mistään muualtakaan ei ole löytynyt mainintaa alueen suojelusta tai sen erityisistä luontoarvoista.

Lahdelman käyttötärve pienvenesatamana tuli selväksi ensi silmäyksellä. Muualta rannasta aukeaa itään noin kahden kilometrin pituinen selkä. Veneiden jatkuva säilytys avoimella rannalla olevassa laiturissa ei ole turvallista. Maanomistajien kannalta on ollut luonnollista tuoda veneet lahdelmaan suojaan.

Katselmuksessa kiersin lahdelman. Sen rannoilta löytyi useita paikkoja, josta pienveneen sai vedettyä luontevasti rantaan. Lisäksi löytyi syvempi paikka, jossa rantaa oli ilmeisesti ruopattu paremman venepaikan aikaansaamiseksi (Liite 1). [REDACTED] tiedon mukaan tällä paikalla oli aiemmin sijainnut laitur.

Lahdelman perällä oli tie. Taustalla oleva maasto oli soinen ja taaempänä näkyi ruovikkoinen kosteikko. Oja keräsi tausta-alueelta vettä ja ohjasi sen maantierummun kautta lahdelmaan.

Lahdelman pohjoisrannalla olevissa koekuopissa (liite 1) humuskerroksen paksuus oli 10 – 30 cm. Sen sijaan ruoppausalueen pohjoispuolella vanhojen ruoppausmassojen läjityspaikaksi osoitetulla alueella humuskerros oli kasojen päällä vain noin 1 cm:n paksuinen. Lisäksi koekuopasta löytyi kaksi humuskerrosta. Tämä tukee vahvasti tietoa aiemmin suoritetusta ruoppauksesta.

Oikeudellinen tarkastelu

Vesilain 15a §:n mukaan toimenpide, joka vaarantaa enintään 10 hehtaarin fladan säilymistä luonnontilaisena on kielletty. Pykälä juontaa juurensa luonnonsuojelulaista.

Hallituksen esityksen perustelujen (HE 79/1996) mukaan fladat ovat maankohoamisen vuoksi merestä irti kuroutuvia matalahkoja lahtia. Lisäksi siinä sanotaan, että täysin luonnontilaisia fladoja on maassamme varsin vähän ja viitataan luontodirektiiviin. Vesilain 1 luvun 15a §:n tarkoitus on siis harvinaisten luonnontilaisten fladojen suojeleminen.

Lähteessä /1/ sanotaan, että fladan määritelmää ei ole tarkasti rajattu, eikä näin ollen voida aina kiistatta osoittaa jonkin kohteen olevan flada. Määritelmän kannalta fladaa tulisikin tarkastella osaksi merenlahdesta sisäjärveksi tai suomaaksi johtavaa kehityskaarta. Lähteessä on tarkasteltu Saaristomeren fladoja, mutta nyt käsitellyssä oleva kohde ei kuulu inventoidun fladan joukkoon.

Peruskarttaa katsomalla (liite 3) näkee heti, että kysymyksessä ei ole ainakaan luonnontilainen flada, koska kokonaisuuden halkaisee tie. Lähempi tarkastelu paljastaa myös, että kyseessä ei ole luonnontilainen flada, koska se on ollut pienvenesatama, jonka tuloväylä on ruopattu.

Edellä esitetyn perusteella nyt tehty ruoppaustoimenpide on ollut vesilain mukainen vähäinen kulkuväylän kunnostusruoppaus, joka ei vaadi edes viranomaislupaa.

Vakava oikeusturvan loukkaus

Allekirjoittaneelle on kerrottu, että kunnallinen viranomainen on tässä yhteydessä käyttänyt sanaa ympäristörikos. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen edustaja on taas kuulemma tokaissut, että he päättävät, mitä laki tarkoittaa.

Kokemukseni perusteella pidän mainitun suuntaisia lausumia todennäköisinä. Kun esitin viitteen /2/ laskelmien perusteella, että Lounais-Suomen ympäristökeskuksen vallankäyttö ruoppaushankkeiden hallinnoinnissa ei ollut suhteessa niiden ympäristövaikutuksiin, ympäristökeskuksen edustajalla ei ollut laskelmiin huomautettavaa. Sen sijaan hän sanoi asiakkaalleni: ”Jos olette tätä mieltä, niin se on todella huono juttu!” Asiakkaalleni ei jäänyt epäselväksi, kenellä oli valta aiheuttaa sen toiminnalle merkittäviä ongelmia esimerkiksi riitauttamalla kaikki lupaprosessit.

Oikeusministeriön kansliapäällikkö Kirsti Rissanen kirjoitti 13.11.2006 Helsingin Sanomien vieraskynäartikkelissa: ”Jos ihmiset eivät tiedä, mitä laki heiltä kulloinkin vaatii, on edessä vakava ongelma”. Omaisuuttaan hoitavan hallintoalamaisen kannalta on kieltämättä ongelmallista, jos omaisuuden luontoarvoja ja tähän liittyviä rajoituksia ei etukäteen noteerata ja saateta hänen tietoonsa. Se, että joku tulee jälkeensä nämä toteamaan ja vaatii tilanteen palauttamista, on hänen kannaltaan tyrmistyttävä vääryys.

Tässä on kysymyksessä kuitenkin vielä paljon vakavampi ongelma. Viranomainen ei tiedä tai halua toteuttaa sitä, mitä laki häneltä vaatii.

Lausunnossaan viranomainen sanoo (katso liitteen 2 alleviivaukset), että vesialueen syventäminen kaivamalla on vaarantanut fladan luonnontilan. Tässä viranomainen manipuloi täysin selvää vesilain 1 luvun 15 a §:ää hallintoalamaisen vahingoksi. Fladan luonnontila on eri asia kuin vesilain tarkoittama fladan säilyminen luonnontilaisena. Lausunnossa ei edes väitetä, että kyseinen fladaksi tulkittu lahdella olisi luonnontilainen.

Pykälän manipulointi oman vallan ulottamiseksi yli sen, mitä eduskunta on säätänyt, on valitettavasti juurtunut ympäristöhallinnon toimintakulttuuriin erityisesti Lounais-Suomessa ja pääkaupunkiseudulla. Pöytäan on saatavilla tarvittaessa lisää esimerkkejä menettelystä.

Valta on ihmiskunnan ongelma. Se turmelee ja sitä täytyy saada lisää. Monet ympäristöviranomaiset alistavat omista lähtökohdistaan hallintoalamaisia vahvaan peliteoreettiseen asemaansa nojautuen tyrmistyttäviin toimenpiteisiin tai rajoituksiin (tässä tapauksessa ruoppaustoimenpiteen palauttamiseen) perustein, jotka eivät ole lain mukaisia. Hallintoalamainen joko alistuu tai ottaa riskin ryhtymällä oikeustaisteluun, jossa hän parhaimmillaan pääsee omilleen. Pahimmillaan hän häviää valtakoneiston musertavan taloudellisen ja organisatorisen ylivoiman edessä, joutuu silmätikuksi ja jatkuvien oikeusloukkauksien uhriksi. Julkista valtaa käyttänyt viranomainen ei käytännössä ole vastannut mistään.

Tässä tapauksessa jokainen karttoihin tutustunut ja paikan päällä käynyt ilman ennakoasennetta liikkeellä oleva asiantuntija näkee, että kokonaisuuden halkaisevan tien takia ei ole kysymys vesilain 15 a §:n mukaisesta luonnontilaisesta fladasta.

Kunnallisen ympäristöviranomaisen on lisäksi täytynyt olla tietoinen ainakin lahdelman käytöstä pienvenesatamana. Koska tilanteen palautusvaatimus on hallintoalamaisen kannalta erittäin kova, katselmusvirkamiehen olisi pitänyt olla huolellinen ja nähdä myös merkit aiemmasta ruoppauksesta.

Perustuslain 2§:n mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Perustuslain 118 §:n mukaan jokaisella, joka on kärsinyt oikeudenloukkauksen tai vahinkoa virkamiehen tai muun julkista tehtävää hoitavan henkilön lainvastaisen toimenpiteen tai laiminlyönnin vuoksi, on oikeus muun muassa vaatia vahingonkorvausta. Perustuslain 106 §:n mukaan perustuslailla on etusija.

Edellä esitetyn valossa omaisuuttaan hoitava hallintoalamainen on joutunut tässä julkisen vallan väärinkäytön uhriksi. Prosessin on täytynyt aiheuttaa henkisiä kärsimyksiä ja huomattavia taloudellisia menetyksiä (paikallisen asianhoitajan, asianajajan, mittausteknikon ja erityisasiantuntijan palkkiot, menetetyt oman ajan ja henkisen pääoman arvo). Jos hallintoalamainen alistuu, seuraukset ovat vielä mittavimmat.

Tässä on yksi esimerkki ympäristöviranomaisen mielivaltaisesta toiminnasta, joka edustaa niin sanottua avointa riskiä yhteiskunnassa. Tällaisella avoimella riskillä on vakavia kansantaloudellisia ja ihmisten perusoikeuksiin liittyviä seurauksia. Siksi se olisi kitkettävä kovin ottein.

Tässä olisi mielestäni aineksia perustuslain 118 §:n soveltamiseen.

Johtopäätökset

Ruoppaustoimenpide on ollut normaali ja laillinen vähäinen yksityistä tarvetta palveleva pienvenesataman tuloväylän kunnostusruoppaus. Fladaksi tulkittu lahdelma ei ole luonnontilainen. Ympäristökeskuksen vaatimus ruoppaustoimenpiteen palauttamisesta ei perustu lakiin.

Viranomaisen suorittaman katselmuksen tavoitehakuisuus ja pykälämanipulaatio hallintoalamaisen vahingoksi on tässä tapauksessa ollut niin räikeää, että se antaa mielestäni aineksia perustuslain 118 §:n soveltamiseen.

Esa Eranti, Tekniikan tohtori*

* Allekirjoittanut on vesirakentamisen ja ympäristökysymysten erityisasiantuntija. Ruoppausjuridiikkaan allekirjoittanut on tutustunut muun muassa Liikenneministeriön, Merenkulkuhallituksen ja Suomen satamien projektissa ”Satama- ja väylähankkeiden vaikutukset ja lupaprosessit”. Lukuisat kokemukset muun muassa Venäjän projekteista ovat tarjonneet allekirjoittaneelle näköalapaikan siihen, miten tarkoitushakuinen julkisen vallan käyttö vaikuttaa ihmisten perusoikeuksien toteutumiseen.

Referenssit:

/1/ Numminen, S., 1999. Fladat ja kluuvijärvet Saaristomerellä. Suomen ympäristö 339. Lounais-Suomen ympäristökeskus.

/2/ Eranti, E., 2000. Satama- ja väylähankkeiden vaikutukset ja lupaprosessit. Eranti Engineering Oy:n laatima projektiraportti (lainattavissa Liikenneministeriön kirjastosta ja Jukka Matinvedeltä Ympäristöministeriöstä).

Liitteet:

1. Toimenpidekartta
2. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen lausunto ja toimenpidevaatimus
3. Alueen peruskarttatuloste

Liite 18.3. Talvivaaran tarinasta löytyy Suomen kestävyysvajeen syy

Talvivaaran tarinasta löytyy Suomen kestävyysvajeen syy

Maaseudun tulevaisuus
13.6.2014

Talvivaaran nikkelikaivoshanke on ollut alusta asti valtaisan mediahuomion kohteena. Kiehtovaa prosessi-innovaatioita ja menestyksellistä varainhankintaa ovat seuranneet tarinat katastrofaalisista ympäristöongelmista.

Uutisoimissa ovat olleet näyttävästi esillä muun muassa sulfaattipäästöt, raskasmetallit ja lintukuolemat. Sittemmin painopiste on siirtynyt Talvivaaran vakaviin taloudellisiin vaikeuksiin.

Ympäristöhallinto on ministeri Ville Niinistön (vihr.) johdolla ottanut käyttöön pakkokeinot Talvivaaran panemiseksi kuriin.

Suomen ympäristökeskuksen vesikeskuksen johtaja Sepo Rekolainen on nimennyt Talvivaaran kipsisakka-altaan vuodon Suomen suurimmaksi ympäristökatastrofiksi tällä vuosituhanella.

Mitä tekemistä tällä kaikella on kestävyysvajeen kanssa?

Päästötkin ovat suhteellisia

Talvivaaran pintavesiin johtama vesimäärä on 1,3 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Helsingin-Viikinmäen jätevedenpuhdistamo johtaa Suomenlahteen noin 100 miljoonaa kuutiota vain osittain puhdistettua jätevettä vuodessa.

Sulfaatteja johdettiin normaalin toiminnan yhteydessä vesistöihin 5600 tonnia vuonna 2012. Sulfaatteja sataa tai vaalta. Niitä on paljon muun muassa merivedessä ja mineraalivedessä. Talvivaaran pää-

tämä vesi sekoittuu luonnon suuriin virtaamiin. Talousvesikriteeri täyttyy sulfaatin osalta jo kaivosalueen ulkopuolisissa pikkujärvisissä.

Raskasmetalleja on luonnossa suuria määriä. Esimerkiksi Tornionjoki ja Kemijoki purkavat vuosittain 25 000 kg kromia luonnonlähteistä Perämereen, suuren osan kevätkuivahuipun aikaan.

Jos tässä yhteydessä keskiytetään nikkeleihin, Talvivaaran vesistö päästö on vajaat 100 kg vuodessa, Viikinmäen vajaat 1 000 kg vuodessa. Viikinmäeltä purkautuu myös lukuisia haitallisia aineita ympäristöön.

Talvivaaran toimitusjohtaja on juonut prosessin ympäristöön päästämää vettä. On vaikea kuvitella kenenkään juovan Viikinmäestä lähtevää vettä.

Talvivaaran kymmenien lintujen kuolemia voi verrata Espoon Suomenojan luontokeitaan lintukuolemiin tai Helsingin Sanomien toimitalon ikkunatörmyyksissä menehtyvien lintujen määrään.

Asialla ei ole merkitystä, kun ottaa huomioon, että Suomen alueella kuolee eri syistä kymmeniä miljoonia lintuja vuodessa osana luonnon suurta dynamiikkaa.

Lyhytkestoinen päästöpulssi

Syksyllä 2012 Talvivaaran kaivosalueelle kertyi paljon vettä ja kipsisakka-altaaseen tuli vuoto. Kaivosalueen ulkopuolelle pääsi kymmenen päivän aikana noin 240 000 kuutiota

Ympäristöpoliittinen eliitti on vieraantunut elämän realiteeteista.

hapanta metallisulfaattipitoista vettä. Sulfaattia valui ympäristöön arviolta 2 800 tonnia ja nikkelä 3 500 kg.

Ympäristövaikutuksen suuruutta voidaan mitata kertomalla vaikutuksen voimakkuus, vaikutusaika ja vaikutusala keskenään. Kipsisakka-altaan vuoto tuli siinä määrin voimakkaana lähialueen pikkujärviin, että sillä oli havaittavia ympäristövaikutuksia.

Tällaiset päästöpulssiin liittyvät ympäristövaikutukset ovat kuitenkin lyhytkestoisia. Metsäpalon tai kaupunkirakentamisen paikalliset ympäristövaikutukset ovat huomattavasti voimakkaampia ja pitkäkestoisempia.

Ilmastopäästöjen uskotaan aiheuttavan inhimillisen toiminnan suurimmat ympäristövaikutukset. Jos IPPC on oikeassa, ympäristöministeri Niinistön johtaman Suomen delegaation taannoinen matka Durbanin ilmastokokoukseen aiheutti suuremman ympäristövaikutuksen kuin Talvivaaran kipsisakka-altaan vuoto.

Nikkelin elinkaarianalyysin perusteella Talvivaaran nikkelimetallista muodostuu 39 prosenttia vähemmän kasvihuonekaasupäästöjä kuin maailman nikkelituotannosta keskimäärin.

Tällä vähäiselle huomiolle jääneellä seikalla olisi todellista merkitystä ympäristön kannalta.

Valta määrittelee todellisuuden

Tutustuminen kaivosalueen lähiseisiin vahvistaa analyysin tuloksen. Missään ei näy merkkejä ympäristövaikutuksista. Kalat molskivat ja veden suutuntuma on raikas.

Ympäristöhallinto ja etelän media ovat jälleen onnistuneet pönkittämään ympäristöbyrokraattisia valtakanteita tuulesta temmatulla katastrofitarinalla. Ne ovat edistäneet omassa piirissään suosittua maailmankatsomusta soveltamalla tuntemattomaan uhkaan perustuvaa manipulaatiostrategiaa.

Siinä keskitytään yksityiskohtiin, käytetään voimakkaita mielikuvia ja syyllistetään. Asioiden suuruusluokat hämähärytetään. Toisinajattelijat rajataan julkisen keskustelun ulkopuolelle.

Ympäristöministeriön, Yleen ja Helsingin Sanomien ydintyvä ympäristöpoliittinen eliitti on kuitenkin vieraantunut elämän realiteeteista.

Suomen kansantalouden perustuu tuotannolliseen toimintaan.

Se on joskus likaista, sillä on ympäristövaikutuksia eikä kaikki suju odotetusti.

Jätevesien puhdistukseen liittyy ylijoukustilanteita. Ympäristöministeriön vaatimat haja-asutusalueiden pienpuhdistamot eivät toimi ja muodostavat terveysriskin.

Katastrofaaliset seuraukset

Talvivaaran "nousukasyrittäjään" kohdistettu yhteiskunnallinen aggressio on jälleen uusi muistutus tuotannolliseen toimintaan kohdistuvista poliittisista riskeistä Suomessa.

Hankevastaava haluaisi oikeutta, kohtuutta ja mahdollisuutta tarttua ajassa liikkuviin liiketoimintamahdollisuuksiin olennaiseen keskittyen.

Hänet alistetaan massiiviseen lupabyrokratiaan, jossa tärkeät ja vähemmän tärkeät asiat sorketaan perusteellisesti. Tämä syö hankeselvitysvaiheessa arvokkaita resursseja esimerkiksi kehitystyöltä ja todellisten riskien hallinnalta. Suhteellisuusperiaatetta ei noudateta. Lupaehtot ovat kohtuuttoman kalliita.

Jos hankevastaava ei alistu, hanke upotetaan kymmenvuotiseen lupaprosessiin. Jos tahtuu jotain odottamatonta, otsaan lyödään ympäristöriskilisen leima. Kukaan ei vastaa hankevastaavalle aiheutetuista vahingoista.

Suomen kestävyysvaje ei johdu suhdanteista vaan byrokraattisesta valtaekspansioista.

Kun investointitoiminnan edellytyksiä on tuhouttu, taantuvien suuryritysten tilalle ei synny riittävästi kasvuyrityksiä. Työttömyys lisääntyy ja maa velkaantuu. Todellinen katastrofi muhii nurkan takana.

ESA ERANTI

Kirjottaja on McGraw-Hill tiedekirjailija ja vapaa ympäristöpolitiikkatutkija. Hän toimii erityisasiantuntijana investointiprojekteissa.

19. Pienyrittäjä Mäkinen ”oikeusvaltion” syleilyssä

Suomi on käyttänyt poliittista pääomaansa tuomalla oikeusvaltioperiaatteen EU:n vallankäytön ytimeen. Se on myös syyttänyt muita maita siitä, että ne järjestävät kannaltaan hankalat toimijat ylipääsemättömiin taloudellisiin ja juridisiin ongelmiin tekaistuvin perustein.

Pienyrittäjä Mäkisen tapaus osoittaa, että Suomen olisi syytä katsoa näissä asioissa peiliin.

Yhteiskunnan tukipilari

Mäkisen suku on metalliromun kierrätyksen pioneereja Suomessa. Toiminta on erittäin hyödyllistä, koska se leikkaa hiilidioksidipäästöjä. Parhaina vuosinaan Mäkinen on neutraloinut tuhannen suomalaisen päästöt.

Mäkinen harrastaa museotavaroiden kunnostusta. Harrastuksella on ollut kulttuurihistoriallista ja maanpuolustuksellista merkitystä.

Toiminnassaan Mäkinen on ollut työtä pelkäämätön yhteiskunnan tukipilari.

Mäkisen virhe

Mäkisillä on ollut pitkään romutoimintaa kiinteistössä Kokkolassa Patamäen pohjavesialueella. Romun käsittelyllä oli ympäristölupa. Romun käsittely tontilla kuitenkin loppui vuosituhannen vaihteessa, kun Mäkinen otti käyttöön liikkuvan romunkäsittelykaluston. Kiinteistö jäi metalli- ja museotavaravarastoksi.

Jostain syystä Kokkolan kaupungin ympäristöviranomaisen vaati Mäkiseltä uutta ympäristölupaa Patamäentielle, vaikkei tavanomaisten metallien säilytykseen liity ympäristön pilaantumisen riskiä. Mäkinen laati hakemuksen.

Mäkisen mukaan hänen asioitaan hoitanut viranomaisen saattoi hänelle tämän jälkeen tietoon, että lupa olisi sillä selvä, kun hän maksaisi paikalliselle urheiluseuralle tukea 3 400 euroa. Mäkinen kanteli asiasta Kokkolan kaupungin ympäristöpäällikölle, joka otti viranomaiselta Mäkisen asiat pois.

Aggressiosarja

Sen jälkeen alkoi tapahtua. Mäkisen toimista käynnistettiin poliisitutkinta rikosepäilyinä TÖRKEÄ YMPÄRISTÖN TURMELEMINEN siten, että maaperää, pohjavettä ja ilmaa olisi pilaantunut. Rikosepäily koski sekä Patamäentietä, että museotavaravarikoksi hankittua saneerattavaa kiinteistöä Kokkolan Borgintiellä.

Rikosepäilyä seurasivat kotietsintä, valokuvaukset ja näytteiden otto kohteissa, kuulustelut ja kaikenlaiset selvitykset. Borgintien varikko ja saneeraustyömaa vaadittiin siivottavaksi kovassa aikataulussa pontimena 20 000 euron uhkasakko. Borgintiellä tehtiin ELY-keskuksen vaatimuksesta 10 000 euron maaperätutkimukset (maaperä osoittautui puhtaaksi).

Mäkisen omaisuutta määrättiin vakuustakavarikkoon 217 000 euron edestä. Summa perustui Kokkolan kaupungin virkamiehen yksityishenkilönä kirjoittamaan lausumaan, jonka mukaan molemmat kiinteistöt olisi pitänyt viemäröidä ja pinnoittaa kokonaan.

Patamäentien metalli- ja museotavaravarasto määrättiin siivottavaksi kovassa aikataulussa pontimena 100 000 euron uhkasakko.

Mäkisen elinkeinotoiminta oli upotettu taloudellisiin ja juridisiin ongelmiin.

Tekaistut perusteet

Poliisi oli ohjeistettu käyttämään Mäkisen syyllistämiseksi ympäristöhallinnon vanhaa kikkaa ja etsimään kiinteistöiltä maasta epäpuhtaustahroja. Tällaisia näkyy kaikkialla parkkihallien lattioilla, liikenteen ja tuotannollisen toiminnan piiristä. Näistä kaavittiin näytteitä, joiden koko oli sadan gramman ja kilon välillä.

Tarkoitushakuisesti kaavituista mininäytteistä löytyi öljyä ja tavanomaisia maametalleja korkeina pitoisuuksina. Jälkeenpäin selvisi, että Patamäentieltä löytyi pinnoittamattomalta alueelta 37 grammaa öljyä, 0.35 grammaa sinkkiä ja 0.5 grammaa lyijyä. Borgintieltä löytyi 31 grammaa öljyä, 0.34 grammaa sinkkiä ja 0.1 grammaa kuparia.

Suomessa käytetään 5 miljoonaa tonnia öljytuotteita vuodessa. Pelkästään öljysorasteihin on käytetty arviolta 400 000 tonnia öljyä. Kuutiometrissä Suomen maaperää on taustapitoisuutena sata kertainen määrä sinkkiä, lyijyä ja kuparia.

Kun puhutaan ympäristön turmelemisesta, relevantti kysymys on montako tonnia tai tuhatta tonnia, mitä ja missä. Takavuosina ympäristöhallinto rakensi valtaansa grammojen varassa. Nykyään tämä järjettömyys on sentään todettu lain vastaiseksi (PIMA asetuksen muutos 2014).

Oikeusprosessit

Mäkinen valitti vakuustakavarikosta, mutta valitus ei menestynyt. Mäkinen valitti myös jälkimmäisestä uhkasakosta, mutta tämäkään valitus ei menestynyt.

Käräjäoikeudessa Mäkistä syytettiin ympäristön turmelemisesta sekä Patamäentiellä että Borgintiellä. Kaikki syytteet kaatuivat. Syyttäjä ja ELY-keskus, johon Mäkisen asioita aiemmin hoitanut virkamies oli siirtynyt, valittivat käräjäoikeuden päätöksestä.

Viisi vuotta poliisitutkinnan käynnistymisen jälkeen Vaasan hovioikeus totesi Mäkisen syyllistyneen ympäristön turmelemiseen sekä Patamäentiellä että Borgintiellä (Vaasan hovioikeus, tuomio 20/147263, 02.12.2020).

Patamäentiellä tuomion perusteena oli edellä mainittujen tahrojen lisäksi se, että pinnoittamattomalla ja viemäröimättömällä alueella oli kolme museoautoa, joissa oli öljyt sisällä. Lisäksi muutamasta paksuseinäisestä säiliöstä löytyi kolmisenkymmentä litraa öljytuotteita.

Borgintiellä perusteena oli se, että romuajoneuvoja sisältäneen metalliromun säilyttäminen tontilla useita vuosia on ollut omiaan aiheuttamaan rikoslaisia tarkoitettua vaaraa ympäristön pilaantumisesta, koska niitä on säilytetty pinnoittamattomalla alueella.

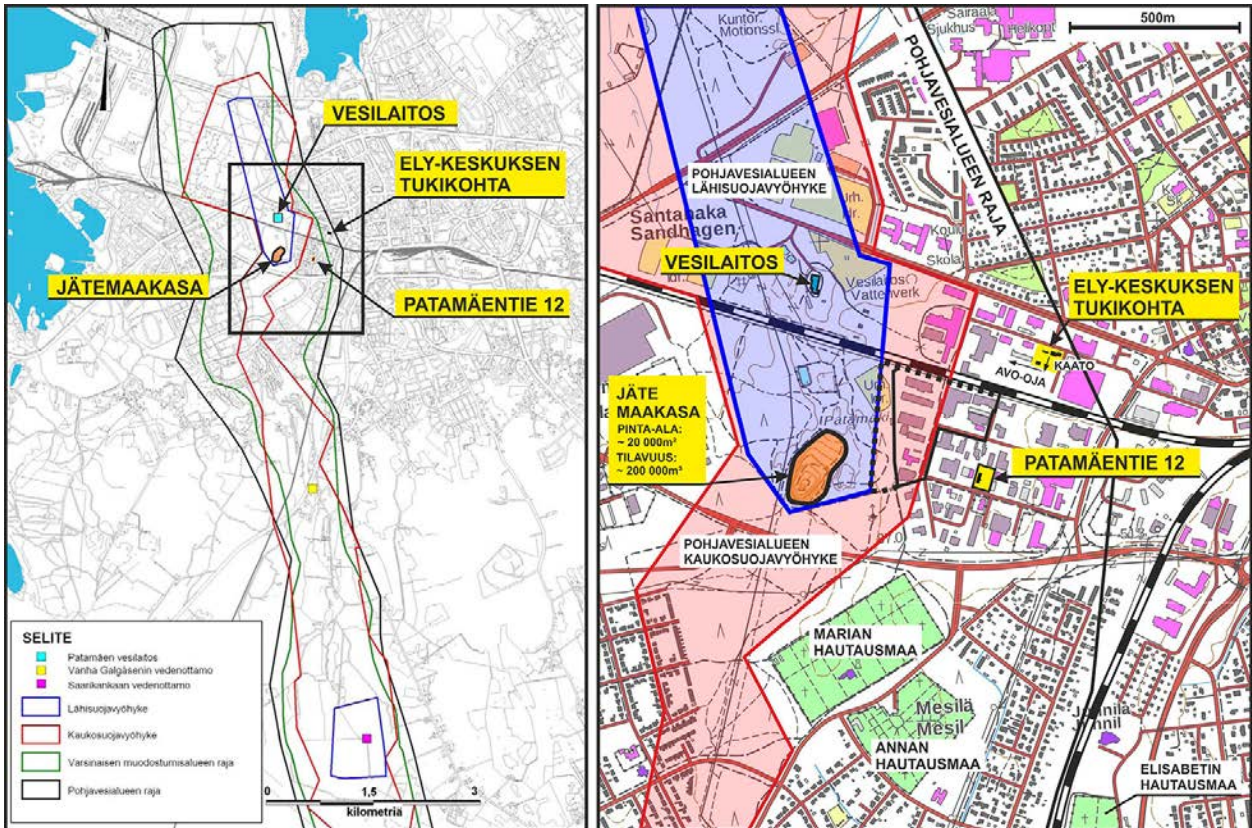
Patamäentien uhkasakkoprosessi jatkui vuoden 2024 loppuun Mäkisen taistellessa vakavien terveysongelmien parissa ja tyhjentäessä tontiaan voimiansa puitteissa. Prosessi kaatui lopulta juridiseen muotoseikkaan.

Ei järjen häivää

Patamäen pohjavesialue näkyy oheisessa kuvassa. Sen merkittävät riski- ja rasitustekijät ovat vaarallisten aineitten kuljetukset, 2 miljoonaa tonnia vuodessa, liikenne 50 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, käytöstä poistetut maanalaiset öljysäiliöt, muuntajat, hautausmaat, pilaantuneet maat, alueella ja sen liepeillä oleva teollisuus sekä jätemaamäki pohjavesialueen lähisuojavyöhykkeellä vesilaitoksen vieressä.

Kaikesta tästä huolimatta väki Kokkolassa ei ole kaatunut kuolleena maahan, eikä edes merkittävistä pohjavesiongelmissa ole raportoitu. Ei tarvitse olla neropatti ymmärtääkseen, ettei Mäkisen syyttämisen ja tuomitsemisen ole mitään tekemistä ympäristön turmelemisen kanssa Patamäen pohjavesialueella.

Borgintien tuomio on vielä järjettömämpi. Ympäristöhallinnon omien kriteerien perusteella massiiviset ongelmat saavat maata rauhassa Patamäen pohjavesialueella ja muualla. Mäkien kaivaa vasta hankkimaltaan tontiltaan vuosikymmenien saatossa sinne hautautuneet vanhat romut. Hänet tuomitaan ympäristön turmelemisesta, kun ei sairaana ja joka puolelta ahdistettuna saa siirrettyä näitä saneeraustyömaaltaan muualle tarpeeksi nopeasti.

Patamäen pohjavesialue. Merkittävimmät riski- ja rasitustekijät ovat vaarallisten aineiden kuljetukset 2 miljoonaa tonnia vuodessa, liikenne 50 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, pilaantuneet maat muun muassa alueen ytimessä olevassa jättemaamässä, käytöstä poistetut maanalaiset öljysäiliöt, alueella ja sen liepeillä oleva teollisuus jne. Kuvaan on merkitty myös Mäkisen metallivarasto ja ELY-keskuksen tukikohta.

Miten tämä on selitettävissä?

Olen ymmärtänyt, että viime vuosikymmenen puolivälissä ympäristöministeriössä oli päätetty, että jostain piti saada lisää ympäristöriskillisiä. Kohteeksi valittiin pienet romualan toimijat.

Ympäristöhallinnossa oli jo tällöin vakiintunut näkemys, että ME PÄÄTÄMME MITÄ LAKI TARKOITTA. Valta turmelee ja erityisesti valta ilman rajoja ja vastuuta. Lisäksi on tilastollisesti todennäköistä, että myös viranomaiskoneistoon on valikoitunut psykopaatteja, sosiopaatteja ja narsisteja ja muita luonnehäiriöisiä.

Käsitykseni mukaan prosessin Mäkistä vastaan käynnisti yksi ympäristöviranomainen ja yksi poliisi. Nämä haalivat tukea hankkeelleen lähipiiristään. Ideana oli, että PANNAAN ÄIJÄ KUNNOLLA KUSEEN.

Itse tulin Mäkisen asiantuntijaksi heti vakuustakavarikkopäätöksen jälkeen vuonna 2018. Juttu oli niin uskomaton, että tein töitä pro bono -periaatteella. Kirjoitin lausuntoja ja toimin todistajana.

Kun valmistelin lausuntoa käräjäoikeudelle, konsultoin helsinkiläistä ympäristöjuristia, joka oli ollut mukana samankaltaisissa prosesseissa. Hän ihasteli kuviani ja analyyseni (suurin piirtein samoja kuin liitteessä 19.1). Viesti oli kuitenkin karu. JOTAIN NE KYLLÄ KEKSIVÄT.

Kun todistin käräjäoikeudessa, sain riittävästi aikaa ja asiallisen kohtelun.

Hovioikeudessa tilanne muuttui. Pyysimme hovioikeutta mukaan katselmukseen Patamäentielle. Tätä ei järjestynyt. Katselmuksen jälkeen lähetin todistusruntoni Vaasan hovioikeuteen (Liite 19.1).

Kun tulin seuraavana päivänä todistamaan, tunnelma oli jäätävä. Oikeuden puheenjohtaja keskeytti minut heti ensimmäisessä kalvossa, kun tulin todistukseni ydinkohtaan. Sanoin, että ”Hetkinen, tämä on relevanttia!”.

Hetken neuvonpidon jälkeen sain jatkaa. Ydinkohta oli, että määrällä on väliä. Sen jälkeen todistukseni sai edetä, kunnes se lopetettiin Borgintielle. Yhteiskunnallisen mädännäisyyden teemat eivät tuomioistuinta kiinnostaneet, eivätkä myöskään tällaisten prosessien seuraukset.

Sen jälkeen syyttäjät ja ELY-keskuksen edustajat kuulustelivat minua. ELY-keskuksen edustaja heilutteli ympäristöluvassa ollutta lappua, jossa oli poikkileikkaus tontin pinnoitus- ja kuivatusjärjestelystä. Osa tontista oli tosiaan jäänyt käytännön syistä pinnoittamatta ja viemäröimättä.

Vastasin, että vaatimus liittyy potentiaalisesti saastuttavaan toimintaan. Asiaa oli kysytty Kokkolan kaupungin ympäristöpäälliköltä vuosituhannen alussa ja noudatettu annettua ohjetta.

Todistuksessani olin käsitellyt vallitsevaa suojan tasoa Patamäen pohjavesialueella. Yksi esimerkki oli ELY-keskuksen tukikohta aivan Mäkisen varikon läheisyydessä (kuvat). Alue oli viemäröimätön ja osittain pinnoittamaton. Kaato oli vesilaitosta kohti viettävään suojaamattomaan avo-ojaan. Öljyntorjuntakalustoa ja koneita oli Mäkisen mukaan pesty alueella. Kemikaalitalyntyneitä oli ilman suoja-allasta. Itse näin romua ja tynnyrin myös pinnoittamattomalla alueella.

Hovioikeuden päätöksessä tehtiin muodollinen ero ELY-keskuksen tukikohdan ja Mäkisen varikon välillä käsittelemällä pohjavesialuetta ja sen muodostumisaluetta eri tavalla.

Käsitykseni mukaan Mäkinen oli tuomittu jo ennen hovioikeuden käsittelyä. Oma todistukseni oli tuomareiden kannalta pelkästään kiusallinen komplikaatio foorumilla, jolla juristit ovat eliittä.

ELY-keskuksen (kantaja) tukikohta Patamäen pohjavesialueella. Edessä olevalla alueella on Mäkisen mukaan pesty öljyntorjunta- ja muuta raskasta kalustoa. Taustalla näkyy kemikaalitalyntyneitä ilman valuma-allasta. Alue on viemäröimätön ja kallistaa vasemmalla olevaan veden ottamoa kohti viettävään suojaamattomaan avo-ojaan.

Tuomion seuraukset

Viranomaiskoneiston kannalta hovioikeuden päätös oli loistava. Rikosprosessiin uhrattujen satojen tuhansien veroeurojen vastineeksi saatiin edes jonkinlainen tuomio. Se uhka, että viranomaiset joutuisivat tekemisestään vastuuseen, muuttui teoreettisemmaksi.

Mäkisen kannalta lopputulema on tyrmistyttävä. Hänen elämäntyönsä on murskana. Hän on perheineen ollut kaikki poliisitutkimukset ja prosessit huomioiden lähes vuosikymmenen massiivisen taloudellisen ja henkisen pahoinpitelyn kohteena. Hän on joutunut realisoimaan omaisuuttaan polkuhintaan selvittääkseen asianajokustannuksistaan, muista velvollisuuksistaan ja tuomion 15 000 eurosta.

Yhteiskunnan kannalta tuomio on tuhoisa. Tällaiset tuomiot heikentävät koko yksityisen sektorin toimintaedellytyksiä. Mielivallasta sikiää työttömyyttä ja korruptiota. Kreikassa tämän kaltainen kehitys on johtanut taloudelliseen romahdukseen.

Oikeudellisia ongelmia

Suomessa edellytetään, että hallintoalamainen tuntee itseään koskevan lainsäädännön. Suuremmalla syyllä tätä on voitava edellyttää viranomaiselta.

Pilaantuneita maita koskevaa asetusta oli muutettu vuonna 2014 siten, että määrällä ja riskillä oli viimeistään sen jälkeen väliä. Siitä huolimatta poliisi, syyttäjät ja lukuisat viranomaiset käyttivät tarkoituksenmukaisesti kaavittuja piennäytteitä eri prosesseissa Mäkisen murjomiseen. Borgintiellä oli lisäksi tehty ELY-keskuksen vaatimuksesta asialliset maaperätutkimukset, joissa maaperä todettiin puhtaaksi!

Myös yksittäisen Kokkolan kaupungin viranomaisen väitettä molempien kiinteistöjen pinnoitus- ja viemäröintivaatimuksesta käytettiin rikosprosessissa loppuun asti. Vaatimus on ilmiselvästi ristiriidassa vallitsevan käytännön ja suhteellisuusperiaatteen kanssa.

Tässä on kysymys julkisen vallan väärin käytöstä. Mikseivät tähän sekaantuneet virkamiehet ole syytteessä?

Mäkinen haki Valtionkonttorin neuvosta vahingonkorvauksia kohtelustaan. Kaikki viranomaistahot kieltäytyivät maksamasta. Pitäisikö Mäkisen jaksaa vielä käydä oikeutta tästä asiasta?

Sitten on vielä ongelma liittyen oikeusavustajan laskutukseen. Mäkisen käräjäoikeusavustaja laskuttanut Mäkistä 160 euroa tunnilta (kaksi maksettua laskua). Käräjäoikeudelle hän esitti kuitenkin kolme laskua (viimeinen lähinnä esiintymisestä oikeudessa), joissa kaikissa tuntihinnaksi oli Mäkisen tietämättä merkitty 230 euroa.

Käräjäoikeus oli tuomiossaan päättänyt, että valtion tulee maksaa koko oikeusavustajan esittämä lasku. Olisi kohtuutonta, että vastaajien pitäisi maksaa näitä oikeudenkäyntikuluja osaksikaan itse.

Käräjäoikeuden päätöksen jälkeen oikeusavustaja rupesi karhuamaan Mäkiseltä koko 230 euron tuntihintaan perustuvaa summaa ((75 475,33) vähennettynä jo maksetulla summalla, väittäen, että käräjäoikeus oli tuominnut näin.

Maallikon silmissä tämä haiskahti käräjäoikeuden päätöksen jälkeen veronmaksajaan kohdistuneelta petoksen yritykseltä, koska jopa maksettuja laskuja oli muutettu. Hovioikeuden päätöksen jälkeen kohde muuttui Mäkiseksi.

Saatoin dokumentaation jutun syyttäjän tietoon. Tästä hän ei ollut kiinnostunut vaan kuittasi asian Mäkisen ja oikeusavustajan väliseksi riidaksi. Ei korppi korpin silmää noki.

Kenties syyttäjät jo tuolloin tiesi, että hovioikeudessa päätös tulee muuttumaan, kun oli lähtenyt valittamaan tällaisesta vailla substanssia olevasta tapauksesta.

Media

Paikallismedia YLE mukaan lukien oli osallistunut vuosien varrella innolla Mäkisen riepotteluun.

Tarjosin Mäkisen tapauksesta juttua edellä esitetyillä faktoilla useampaan lehteen ja YLEen. Näkökulma oli uusi. Nyt asia ei enää kiinnostanut. Mediaeliitti heijastaa mieluummin turkisyrittäjää sabotoineen kettutyttö tai poliisia väkivaltaisesti vastustaneen elokapinallisen kovaa kohtaloa, kuin rehellisten pienyrittäjien sortoa julkista valtaa väärin käyttämällä.

YLEn hallituksen puheenjohtaja Matti Apunen väitti Mäkisen kohtaloa yksittäistapaukseksi. Helsingin Sanomista en saanut minkäänlaista vastakaikua. Maaseudun tulevaisuudesta viitattiin journalistin ohjeisiin ja sanottiin, että pitäisi olla toimittajavoimaa (jutussa oli nimeni alla).

Alueellisesta lehdestä tuli rehellisin vastaus: Jos julkaisemme, niin mitä siitä seuraa?

Mäkinen

Ympäristörikosprosessi, vakuustakavarikkoprosessi, uhkasakkoprosessit ja kaikki muu asiaan liittynyt rassasivat Mäkistä rajusti. Hän melkein kuoli avoimeen vatsahaavaan.

Jälkeenpäin Mäkinen totesi, että olisi kannattanut myöntää kaikki vaan heti ja ottaa rapsut. Vähemmällä olisi päässyt.

Mäkisen avopuoliso ja taistelupari työasioissa menetti prosessissa tyystin perusturvallisuutensa. Hänen takiaan Mäkinen ei halunnut lähteä aggressiivisesti hakemaan vahingonkorvauksia ja syytteitä viranomaistahoille.

Juuri, kun viimeinenkin uhkasakkoprosessi oli kaatunut, häiriintynyt naapuri surmasi Mäkisen avopuolison haulikolla. Tässä yhteydessä poliisi murtautui väkivalloin Mäkisen kotiin ja vahingoitti perheen koiraa. Tähän liittyi viimeinen oikeudenloukkaus. Poliisi kieltäytyi maksamasta ovea ja koiran leikkausta. Olivat kuulemma rikkoneet vain ikkunan, eivätkä olleet vahingoittaneet koiraa. Taas olisi pitänyt mennä käräjäoikeuteen.

Poliisi ja julkishallinto olivat käyttäneet satoja tuhansia euroja Mäkisen ja hänen elämäkumppaninsa murskaamiseen. Nyt poliisilla ei ollut varoja tuoda Mäkisen elämäkumppanin surmaajaa oikeuden eteen, vaan häntä kuultiin etäyhteydellä. Poliisilla ei ollut myöskään varoja Mäkisen oven korvaamiseen eikä koiran leikkaukseen, vaan se laski, ettei Mäkinen lähtisi hakemaan alle kymmenen tuhannen euron korvauksia oikeusteitse.

Mäkisen elämän sisällöstä ei ole jäljellä juuri mitään.

Liite 19.1 TkT Esa Erannin valahtoinen todistus 7.10.2020

Valituslupapyyntö koskien Vaasan hovioikeuden tuomiota 20/147263
Asianumero R 19/424

Tekniikan tohtori Esa Erannin valahtoinen todistus 7.10.2020

- Lähtökohdat
- Ympäristökysymykset ja öljytuotteet isossa kuvassa
- Patamäentie 12 alueellisessa kokonaisuudessa
- Borgintie 2
- Johtopäätöksiä prosessista

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Tekniikan tohtori Esa Eranti, valitut referenssit

McGraw-Hill tiedekirjailija
Ympäristökysymysten erityisasiantuntija ja
ympäristöpolitiikkatutkija

- Kymijoen dioksiiniongelman eliminointisuunnitelma
- Vaasan Infjärdenin kunnostussuunnitelma
- Erityisasiantuntija Nordstream kaasuputkihankkeen YVA:ssa
- Satamien ja väylähankeiden ympäristövaikutukset ja lupaprosessit
- Romuvarastojen rakennesuunnittelua Tomion jaloterästehtaalle
- Säiliöalueiden suojausten suunnittelua Haminan satamaan.

Ympäristöhallinnon ruoppausta ja
läjitystä koskevan ohjeen revisiointi
lain mukaiseksi.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Oikeusvaltio ja yleiset oikeusperiaatteet

- Se, mikä ei ole oikeus ja kohtuus ei voi olla lakikaan;
- Suhteellisuusperiaate, toimenpiteiden tulee olla suhteessa haluttuun suojan tasoon;
- Tasavertaisuusperiaate, toimenpiteissä on noudatettava tasavertaisuutta;
- Yhtenäisyysperiaate, toimenpiteiden on oltava yhtenäisiä jo hyväksytyjen samankaltaisten toimenpiteiden kanssa;
- Ennen toimenpiteiden hyväksymistä on tarkasteltava toiminnasta tai toimimattomuudesta koituvia etuja ja haittoja.

Jouko ja Timo Mäkinen Ky

- Käytännössä yhden miehen yritys
- Vuokrannut Kokkolan kaupungilta tontin osoitteessa Patamäentie 12 romutoimintaa varten
- 2000-luvulla yritys on paalannut ja kierrättänyt metalliromua liikkuvalla kalustolla ympäri Suomea
- Toiminta on ollut erittäin hyödyllistä, koska metalliromun kierrätys vähentää hiilidioksidipäästöjä
- Oikeusprosessit ovat tukahduttaneet Mäkisen kierrätystoiminnan
- Viime vuosina Mäkinen on keskittynyt voimiensa rajoissa koneiden korjaustoimintaan ja museotavaravarikkotoimintaan

Mäkisen toiminnan etujen ja haittojen tarkastelu

- Metallitarvikkeiden uusiokäyttö sekä metalliromun keräys ja kierrätys teollisuuden tarpeisiin ovat osa siitä arvoketjua, jonka varaan yhteiskuntamme hyvinvointi rakentuu.
- Toiminta on myös ympäristön kannalta hyödyllistä. Yhden terästonnin kierrätys leikkaa teräksen valmistukseen liittyviä hiilidioksidipäästöjä noin 1.5 tonnia. Parhaimmillaan Mäkisen toiminta liikkuvalla kalustolla ympäri Suomea on leikannut hiilidioksidipäästöjä noin 15 000 tonnia vuodessa.
- Toiminnan tuloksena säästyy luontoa ja luonnonvaroja.
- Mäkisen vanhan sotakaluston, elokuvarekvisiitan, autojen ym. entisöimis- ja varikkotoiminnalla on maanpuolustuksellista ja kulttuurillista merkitystä.
- Romun varastointiin liittyy esteettisiä kysymyksiä.
- Romun käsittelyyn liittyy jonkin verran melua.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

HISTORIA

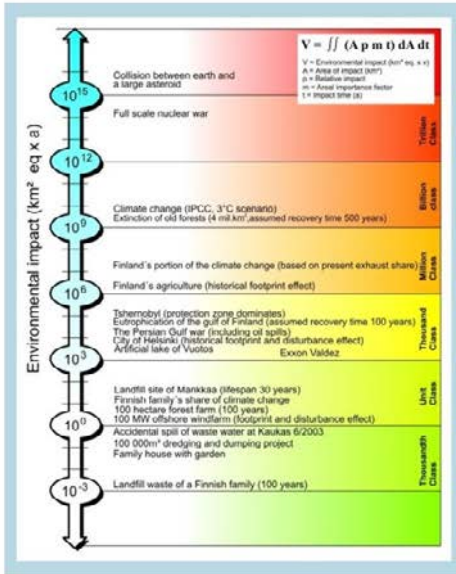
- 1968 Mäkinen isä vuokraa Kokkolan kaupungilta Patamäentie 12 tontin romuliiketoimintaa varten. Tonttia saneerataan, ja saneeraukselle saadaan rakennuslupa.
- 1997 Mäkinen hakee ja saa tontille ympäristöluvan romun käsittelyä varten
- 2012 Kokkolan kaupunki jatkaa tontin vuokrasopimusta 40 vuodella tietoisena sen tilanteesta
- 2012 Mäkinen ostaa vanhan teollisuustontin osoitteesta Borgintie 2 museotavaravarikoksi
- 2013 Mäkinen hakee viranomaisen kehotuksesta Patamäentie 12:ta uutta ympäristölupaa
- 2013 Mäkinen joutuu vakavan työtaturman uhriksi ja invalidisoituu osittain
- 2014 Mäkinen saa viideksi vuodeksi rakennusluvan Borgintien saneeraukseen.
- 2014 Ympäristölupahakemus ei etene.
- 2014 Mäkisen mukaan hakemusasiasta vastaava virkamies antaa hänelle tiedoksi, että lupa-asia on selvä, kunhan Mäkinen maksaa paikalliselle urheiluseuralle tukea 3400 euroa.
- 2014 MÄKINEN ILMOITTAA ASIESTA KOKKOLAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖPÄÄLLIKÖLLE, JOKA OTTAA KYSEISELTÄ VIRKAMIEHELTÄ POIS MÄKISEN ASIAT**
- 2016 Kaksi Kokkolan kaupungin virkamiestä käynnistää omin luvuin poliisitutkimuksen, jossa Mäkistä epäillään ympäristön törkeästä turmelemisesta sekä Patamäentiellä että Borgintiellä.
- 2016 Mäkisen ympäristölupahanke karluu käytännössä ELY-keskuksen lausuntoon.

- 2016 Kokkolan kaupunki velvoittaa Mäkisen siivoamaan Borgintien (rakennustyömaa, jossa on nyt rekvisiittaa mm. Tuntematon sotilas elokuvaa varten) 2.5 kuukaudessa pontimena 20 000 euron uhkasakko. Työ tehdään, mutta leipätyö kärsii.
- 2017 ELY-keskus teettää Mäkisellä Borgintiellä 10 000 euron maaperätutkimukset maaperän pilaantumisen selvittämiseksi. Maaperä osoittautuu puhtaaksi.
- 2017 Syyttäjä saa Mäkisen omaisuutta vakuustakavarikkoon 217 000 euron edestä. Summa perustuu sekä Patamäentien että Borgintien pintarakenteiden kokonaan uusimisen kustannusarvioon, jonka on laatinut Kokkolan kaupungin virkamies yksityishenkilönä.
- 2017 Patamäentien ympäristölupa raukeaa.
- 2018 Syyte valmistuu rikosnimikkeellä ympäristön turmeleminen. ELY keskus (johon Mäkisen asioita alun perin hoitanut virkamies oli siirtynyt) ryhtyy kantamaan asiaa. Mäkistä vaaditaan korvaamaan rikoshyötynä valtiolle 217 000 euroa, yritykselle 10 000 euron yhteisösakkoa ja Mäkiselle ehdollista vankeutta.
- 2018 Kokkolan kaupunki velvoittaa Mäkisen tyhjentämään Patamäentien kiinteistön kuudessa kuukaudessa pontimena 100 000 euron uhkasakko. Mäkinen aloittaa siivoustyöt, mutta valittaa uhkasakosta hallinto-oikeuteen.
- 2019 Mäkinen ottaa syyttäjistä ja ELY-keskuksesta selkävoiton käräjäoikeudessa. Vakuustakavarikko raukeaa. Syyttäjä ja ELY-keskus valittavat päätöksestä hovioikeuteen ja pysyttävät rangaistusvaatimuksen.
- 2019 Kokkolan kaupunki pudottaa uhkasakko vaatimuksen 70 000 tuhanteen euroon ja vaatii puhdistamaan Patamäen kiinteistön 13.12.2019 mennessä.
- 2020 Vaasan hallinto-oikeus pysyttää 70 000 euron uhkasakon. Päätöksestä valitetaan.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Ympäristöongelmien suuruusluokkia ja referenssitapauksia

- Jatkuvat kasvihuonekaasupäästöt arvioidaan ympäristön kannalta kaikkein merkityksellisimmiksi. Suomen kasvihuonekaasupäästöt ovat olleet puoli vuosisataa yli 50 miljoonaa tonnia CO2-ekv, siis yli 10 tonnia CO2-ekv kansalaista kohti vuodessa.
- Myös jatkuvilla vesistöpäästöillä on merkitystä. Esimerkiksi HSY päästää vuodessa 130 miljoonaa tonnia osittain puhdistettua (poikkeustilanteissa puhdistamatonta) jätevettä ympäristöön. Noin 130 tonnia jätevettä henkeä kohden.
- Talvivaaran kipsakka-altaan vuodossa pääsi ympäristöön 240 000 m3 hapanta metallisulfaattipitoista vettä. Sulfaattia valui ympäristöön 2 800 tonnia, nikkeliä 3,5 tonnia ja muita raskasmetalleja. Käräjäoikeus tuomitsi ympäristön turmelemisesta, hovioikeus törkeästä ympäristön turmelemisesta.
- Kymijoki on vuosikymmenet purkanut dioksiinien ja furaanien saastuttamaa kiintoainesta mereen. Lähteen alueella pitoisuudet ylittävät raja-arvon noin 100 kertaisesti. Vuonna 1997 mereen purkautui 60 000 tonnia kiintoainesta, jonka pitoisuus ylitti raja-arvon noin 5 kertaisesti. Ympäristöministeriö on sittemmin päättänyt, ettei Kymijoen kunnostukseen ryhdytä, eikä edes lähdettä eliminoida.
- Vaasan Infjärden järven suuria määriä raskasmetalleja korkeina pitoisuuksina. Muun muassa arseenia on 60 – 70 tonnia maksimipitoisuuden ylittäessä pilaantuneen maaperän raja-arvon 1000-kertaisesti. Asia on ollut tiedossa vuosikymmenet, mutta vasta nyt on puhdistustöissä päästy alkuun.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Öljyt ja polttoaineet ympäristössä

- Suomessa käytetään yli 5 miljoonaa tonnia öljytuotteita vuodessa.
- Suomen valtiolla on noin 50 000 kilometriä päällystettyjä teitä, joissa on käytetty öljytuotteita. Pelkästään öljysorasteihin on käytetty ainakin 400 000 tonnia öljytuotteita.
- Öljyalueilla öljyä suotautuu maaperästä pintaan. Esimerkiksi Meksikon lahdella suotautuvan öljyn määräksi on arvioitu 140 000 tonnia vuodessa.
- Putki-linja, jalostamo, tankkifami-, öljylähd- ja tankkerionnettomuuksissa öljyä voi päästä ympäristöön 1 000 – 100 000 tonnia.
- Harjavallan öljyonnettomuudessa 22.12.2017 kevyttä polttoöljyä pääsi Kokemäenjokeen noin 50 tonnia.
- Meriliikenteeseen, tankkiauto- ja junaonnettomuuksiin liittyy joidenkin tonnien öljypäästöjä.
- Vanhoihin polttoaineiden jakelupisteisiin, muuntamoihin, öljysäiliöihin öljypitoisen maan kaatopaikkoihin, ratapihoihin yms. liittyy usein öljyn pilaamaa maaperää.

Öljy ei ole erityisen merkittävä rasitustekijä luonnossa. Pieni öljymäärä ei tunkeudu pohjaveteen vaan jää pintamaakerrokseen. Jos kevyttä öljytuotetta on merkittävä määrä, se voi tunkeutua pohjaveteen, mutta leviää siellä rajalliselle alueelle. Liuenneet hiilivedyt voivat aiheuttaa makuhaittoja pohjavedessä.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Öljytuotteiden käyttöön liittyy erilaisia pieniä öljypäästöjä

Öljyä näkyy kalvona lumenkaatopaikalla Kokkolassa.

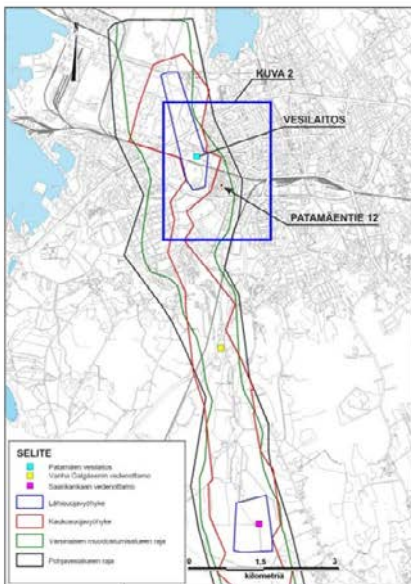

Kuva autotallista, jonka lattia pestään säännöllisesti.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Patamäen pohjavesialueen merkittäviä riski- ja rasitustekijöitä

Lähteet, Elina Lindsberg, GTK, 2014 ja 2015
Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry. Yhteistarkkailuraportti 2018

- Vaarallisten aineiden kuljetukset maanteitse ja rautateitse, 2 miljoonaa tonnia vuodessa
- Liikenne pohjavesialueella sijaitsevilla pääväylillä suuruusluokkaa 50 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, josta raskasliikenne 5 000 ajoneuvoa vuorokaudessa
- Öljysäiliöitä vuonna 2007 223, joista käytöstä poistettuja maanalaisia säiliöitä 96
- Muuntajia, hautausmaita ja pilaantuneita maita
- Jättemaamäki lähisuojavyöhykkeellä
- Alueella ja sen liepeillä oleva teollisuus

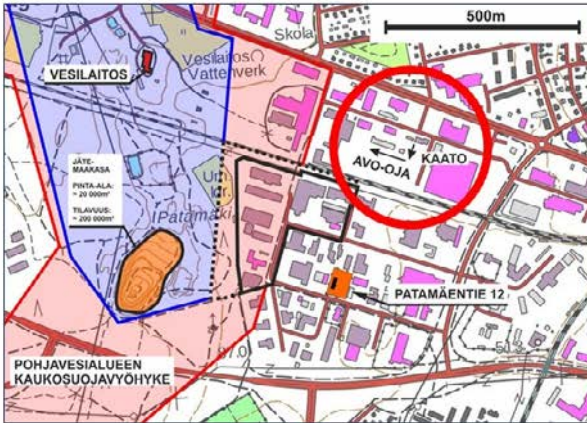
Koska veden laatuun liittyviä dramaattisia ongelmia ei ole esiintynyt ainakaan viime vuosikymmeninä, pohjavesi ei ole kovin herkkä pilaantumaan!

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

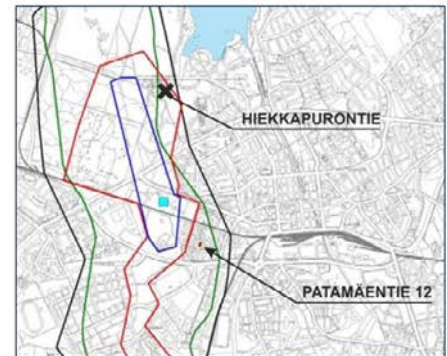
Vallitseva suojan taso, ELY-keskuksen tukikohta

Kokkolan ympäristökeskuksen piha Patamäen pohjavesialueella 27.4.2018. Edessä olevalla alueella on Mäkisen mukaan pesty öljyntorjuntakalustoa ja koneita. Öljyä on voinut joutua suoraan maaperään tai kulkeutua vasemmalla olevaan avo-ojaan.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Vallitseva suojan taso

Öljysäiliöitä pääosin paljaalla maalla Patamäen pohjavesialueella Kokkolan kaupungin hallitsemalla Tullimäen vanhalla kaatopaikalla 27.4.2018. Öljyä on valutettu maahan.

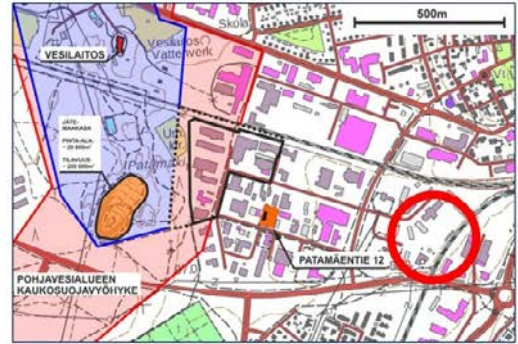
ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Vallitseva suojan taso

Kokkolan kaupungin varikko, Varastotie 4,
27.4.2018.

Öljyä on valunut maahan.

Asfaltti on rikki ja kasvillisuus puskee läpi.
Vedessä on myrkkysäsiteltyjä pölkkyjä.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

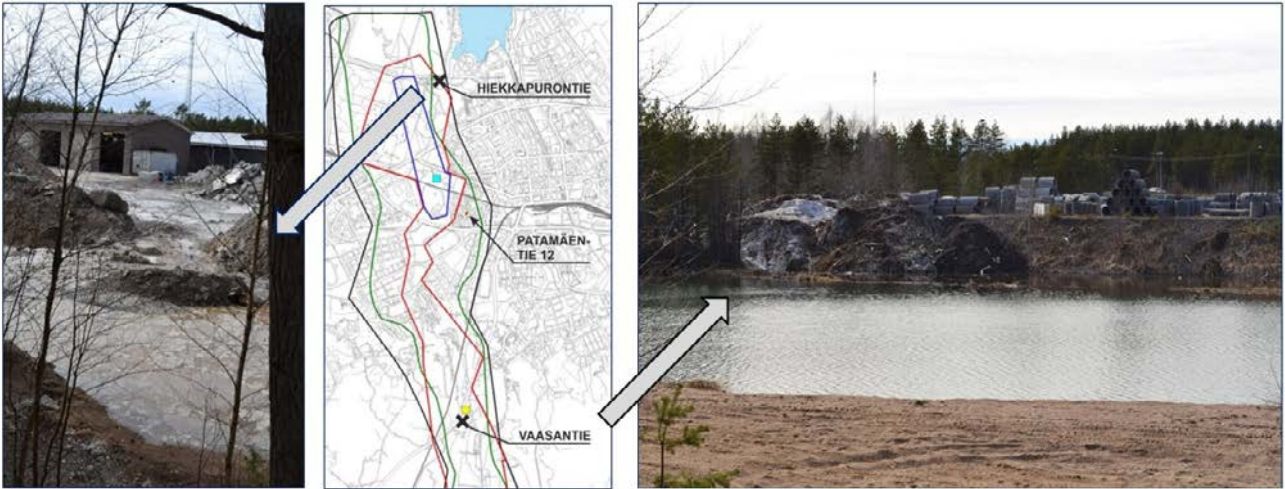
Vallitseva suojan taso

- Laajennussuunnitelma kohti vedenottamo
- ELY- keskuksen vaatima laajennusalueen suojaus saman kaltainen kuin Patamäentie 12:ssa
- Pinnoittamattomalla alueella mm. akseleita ja muita metallitavaroita
- Viemäriä imeytetään maaperään pinnoittamattomalla alueella.

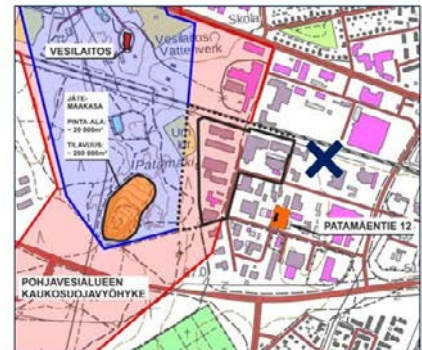
ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Vallitseva suojan taso, valokuvia tuotannollisesta toiminnasta Patamäen pohjavesialueella 27.4.2018

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Vallitseva suojan taso

Kemikaalintynnyreitä ja roinaa maastoparkissa pinnoittamattomalla alueella Patamäen pohjavesialueella. Vanhan teurastamon tontti Yrittäjäntie 6:ssa 30.12.2018.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Patamäentie 12, Syyte

- Pinnoite vaurioitunut
- Metallijätteen varastoiminen on ajan myötä aiheuttanut suuremman ja suuremman vaaran ympäristön pilaantumiselle, kun romuajoneuvot ja tynnyrit ym. ovat ruostuneet
- Öljyä löytynyt ruosteisista säiliöistä, moottoreista ja pintamaasta. Ainakin yhdessä säiliössä oli noin 40 litraa nestettä ja toisessa 20 litraa nestettä.
- Mäkisen toiminta on aiheuttanut ympäristön pilaantumisen vaaran sekä että on jo todettu ympäristön konkreettista pilaantumista
- Luparikkomuksia (tavaran määrä, osa alueesta pinnoittamatta, pinnoittamattomalla alueella ongelmajätteitä tai muita ympäristölle tai terveydelle haitallisia aineita tai niitä sisältäviä osia).

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

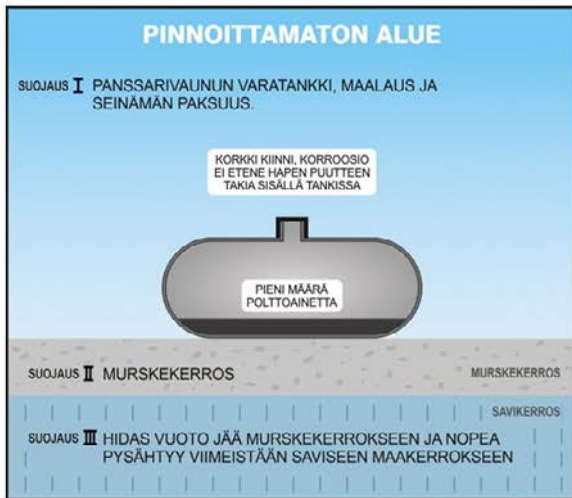
Patamäentie 12, katselmukset 14.9. ja 4.10.2020

- Pinnoite näkyviltä osilta ehjä
- Kaadot kunnossa
- Öljynerotuskaivo puhtas
- Kiinteistöllä ei haissut öljy

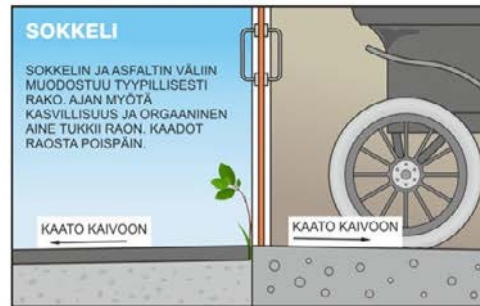
ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Pohjavesiriski

Syyttäjän ja ELY-keskuksen väitteet:

- Tontilta pinnoittamattomalta alueelta löytenyt panssarivaunun varatankki ruostuu ja muodostaa pohjavesiriskin
- Halkeama hallin sokkelin juuressa muodostaa pohjavesiriskin
- Maasta löytyneet muutamat öljytahrat muodostavat pohjavesiriskin
- Koko tontin suojaus on väärin rakennettu ja Mäkisen on korvattava valtiolle rikosshyötynä pihan uudisrakentamisen hinta.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

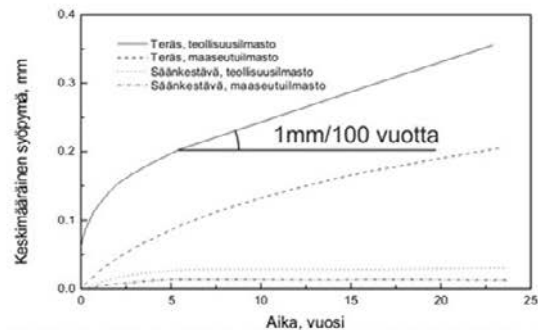
Panssarivaunun varatankki

- Tilavuus noin 0,135 m³
- Sisältä löytyi polttoainetta 0,015tn (15 litraa)
- Seinämän paksuudeksi mitattiin 5mm

Varatankin pohjamaali näkyy mutta tankki ei ole ruostunut.

ILMASTOLLINEN KORROOSIO

Aalto University
School of Chemical
Technology

9.10.2015
MT-03301, luento 5
12

Lähde: Aalto-yliopisto, School of Chemical Technology
MT-03301

Tankin puhkuruostuminen kestää satoja vuosia.

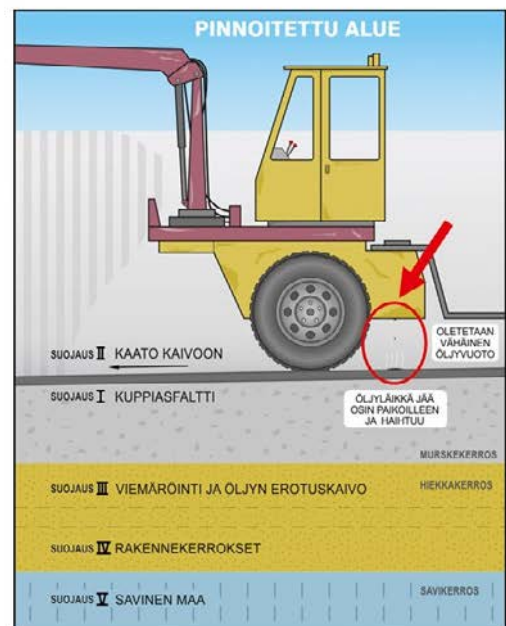
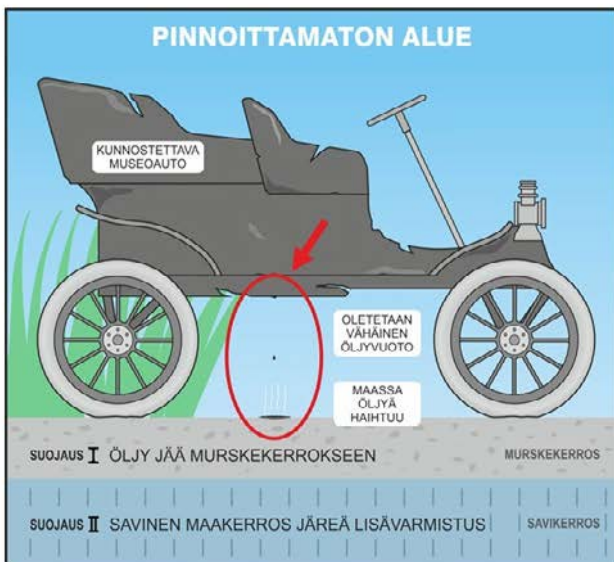
ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Varatankin seinämän paksuus ja polttoaineen määrä

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Väitetty pohjavesiriski

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Patamäentie, ELY-keskuksen väite

”Mäkisen toiminnasta on aiheutunut suuri riski pohjaveden pilaantumiselle ja näyttöä on jo siitä, että maaperään on syntynyt päästöjä, joista haitta-aineet voivat päästä kulkeutumaan pohjaveteen. Hyvinkin pieni määrä haitallisia aineita pohjavedessä riittäisi pilaamaan koko kaupungin veden oton.”

- Oletetaan, että tämä haitta-aine on dieselpolttoaine.
- Oletetaan edelleen, että astian seinämistä ja kaikista suojuuksista huolimatta litra polttoainetta ei jäisi maaperään tai öljynerotuskaivoon vaan päätyisi vuoden aikana pohjaveteen.
- Patamäen vedenottamon vedenotto on ollut luokkaa 6 000 – 7 000 m³/vrk.
- Litra dieselpolttoainetta sekoittuisi kolmeen miljardiin litraan vettä.
- Tällaisella monen ehdon takana olevalla teoreettisella riskillääkään ei ole vaikutusta pohjaveden laatuun

Väite suuresta riskistä pohjaveden pilaantumiselle on järjetön.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Patamäentie, ELY-keskuksen väitteet

”Myös maan päältä tehtävät tutkimukset ovat riittäviä ympäristörikoksen selvittämisessä”

”Patamäentiellä on löytynyt ylemmän ohjearvon ylittäviä pitoisuuksia (lyijy, sinkki) sekä voiteluöljyä”

”Patamäentiellä maaperän ja pohjaveden pilaantumisen vaaraa ja myös todettua konkreettista pilaantumista”

- Näytekoko ei ole tiedossa, mutta oletetaan tarkoitushakuisesti kaavittujen pintanäytteiden painoksi 1 kg.
- Näytteessä 19 on ollut sinkkiä 2 600 mg/kg, siis oletuksen mukaan 2.6 g. Sinkin tyypillinen taustapitoisuus maaperässä on 70 mg/kg. Kuutiometrissä maata on siis tyypillisesti 120 g sinkkiä. Sinkkiä käytetään muun muassa teräksen korroosiosuojauksessa ja hivenaineena terveystuotteissa.
- Näytteessä 17 on ollut lyijyä 1 100 mg/kg, siis oletuksen mukaan 1.1 g. Lyijyn tyypillinen taustapitoisuus maaperässä on 17 mg/kg. Kuutiometrissä maata on siis tyypillisesti 30 g lyijyä. Lyijyä käytetään muun muassa kynissä ja ammuksissa. Yksi 6 mm:n lyijyhauti painaa 1.3 g.
- Näytteessä 19 oli keskitisleitä 57 000 mg/kg ja raskaita öljyjakeita 220 000 mg/kg. Jos näyte olisi ollut kilon painoinen keskitisleitä ja raskaita öljyjakeita olisi ollut yhteensä 300 g.

Näillä perusteilla väite maaperän ja pohjaveden pilaantumisen vaarasta ja konkreettisesta pilaantumisesta on järjetön.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Patamäentien väitetyt luparikkomukset

Ympäristönsuojelulain tavoitteema oikeushyvä on ympäristön pilaantumisen estäminen tai hallinta.

Romuajoneuvoja tai monen muun kaltaista romua käsiteltäessä ja paalatesa perinteisellä menetelmällä ympäristöön voi päästä öljyä tai muita haitta-aineita. Siksi käsittelyalue pinnoitetaan, viemäroidään ja varustetaan öljynerotuskaivolla.

Puhtaan metallitavaran varastointiin ei tällaista riskiä liity. Ei myöskään öljy- tai polttoainesäiliöihin niin kauan kun ne ovat ehjiä.

Hankkeiden lupaehtoihin kirjataan toiminnan laajuudesta sen hetkinen käsitys ja viranomaisen yksipuolisella päätöksellä varmuuden vuoksi kaikenlaista. Tässä tapauksessa

- Kysymys tavaran määrästä on epärelevantti, koska tontilla ei ole 20 vuoteen käsitelty romua.
- Vaatimus siitä, että öljytuotteita ei saisi säilyttää pinnoittamattomalla alueella on tarpeeton ja ristiriidassa Patamäen pohjavesialueella vallitsevan käytännön kanssa.
- Vaatimus koko alueen pinnoittamisesta oli alun perin tarpeeton ja erityisesti sen jälkeen, kun romun käsittely kiinteistöllä loppui. Kaupunki hyväksyi pinnoitustilan lausunnollaan 29.11.2000.

Viranomaiskatselmuksen pöytäkirjamerkintä siitä, että toiminta on ollut ympäristöluvan mukaista vuonna 2004 on siis pätenyt koko ajan.

(Roskaamiskysymystä ja tontin siivoamista käsitellään eri prosessissa Kokkolan kaupungin kanssa)

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Näkymiä vastikään avattuun kierrätyslaitokseen

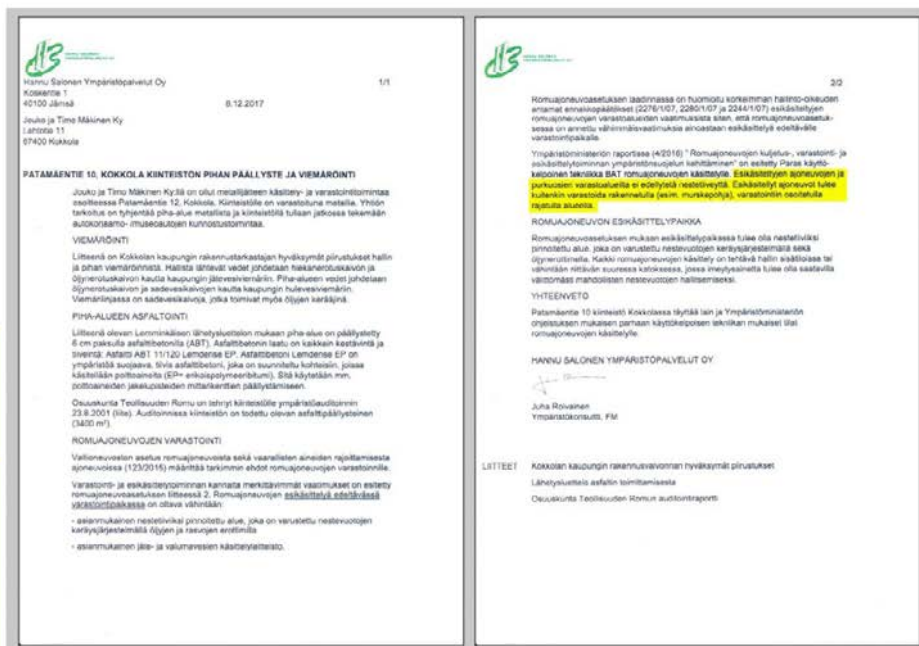
Kokkolan Topparinmäki,
osoitteessa Sylinderitie 18

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Onko rakennettu määräysten vastaisesti?

Esikäsiteltyjen ajoneuvojen ja purkuosien varastoalueilla ei edellytetä nestetiiveyttä. Esikäsitellyt ajoneuvot tulee kuitenkin varastoida rakennetulla (esim. murskepohja), varastointiin osoitetulla rajatulla alueella.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Borgintie 2 alueellisessa kokonaisuudessa

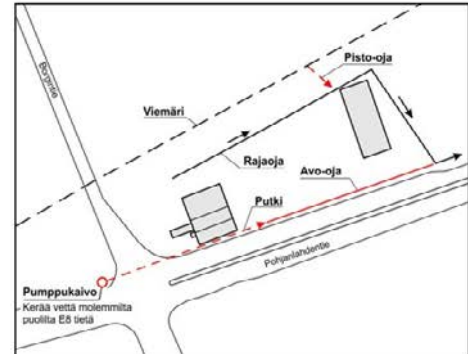
- Mäkinen hankki Borgintie 2:n museotavaran ja elokuvarekvisiitan kunnostusvarikoksi vuonna 2012
- Tontilla edellisten omistajien jäljiltä paljon roinaa.
- Rakennuslupa fasiliteettien saneeraamiseksi sekä pihajärjestelyn ja kuivatuksen parantamiseksi.
- Purkujätettä ja roinaa paalattu työmaa-alueella laillisesti tarkoitukseen sopivalla liikkuvalla kalustolla vähäinen määrä ja hoidettu kierrätykseen.
- Rakennustyöt vielä hiukan kesken, mutta tontti jo hyvässä järjestyksessä.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Syyttäjän näyttö ympäristön turmelemisesta Borgintie 2:ssa

- Valokuvia museotavarasta, elokuvarekvisiitista, purkujätteestä ja edellisten omistajien jättämästä vanhasta roinasta
- Väite, että Mäkinen olisi polttanut jäteöljyä öljypolttimessa
- Epäpuhtauksia muutamassa tarkoitushakuisesti kaavittussa pintanäytteessä
- Jälkitutkinnan väite, että tontilla olisi näkynyt ja haissut öljy
- Väite, että tontin ja työmaan siivoaminen sekä museotavaran varastointi ja käsittely olisivat roskaamista ja ammatillista romutoimintaa.

ELY-keskuksen lausunto

Laboratoriotutkimustulosten perusteella (Näyte 2, Näyte 16) Jouko ja Timo Mäkinen Ky:n toiminta on ollut omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumisen konkreettista vaaraa.

Borgintie 2 on asiallisesti tutkittu maaperän pilaantumisen osalta ELY-keskuksen määräämällä tavalla ja puhtaaksi havaittu!

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Borgintie, ELY-keskuksen väitteet

Vaikka ELY-keskuksen ohjeiden mukaan tehdyissä maaperätutkimuksissa Borgintien maaperä on todettu puhtaaksi, "maaperästä on kuitenkin löytynyt öljyhilivetyjä yli Vna ylemmän ohjearvotason ylittävänä pitoisuuksina, lisäksi näytteessä 2 on sinkin ylempi ohjearvotaso ylittynyt. ... myös muita haitta-aineita kuten kuparia."

"Tutkimusten perusteella toiminta on ollut omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumisen konkreettista vaaraa."

Näytekoko ei ole tiedossa, mutta oletetaan tarkoitushakuisesti kaavittujen pintanäytteiden painoksi 1 kg.

- Näytteestä 2 on löytynyt keskitisleitä 9 300 mg/kg ja raskaita öljyjakeita 35 000 mg/kg. Jos näyte on ollut kilon painoinen, näytteessä on ollut yhteensä 45 g keskitisleitä ja raskaita öljyjakeita.
- Näytteessä 2 on ollut sinkkiä 480 mg/kg, siis oletuksen mukaan 0.48 g. Sinkin tyypillinen taustapitoisuus maaperässä on 70 mg/kg. Kuutiometrissä maata on siis tyypillisesti 120 g sinkkiä. Sinkkiä käytetään muun muassa teräksen korroosiosuojauksessa ja hivenaineena terveystuotteissa.
- Näytteessä 2 on ollut 140 mg/kg kuparia, siis oletuksen mukaan 0.14 g. Maaperän tyypillinen taustapitoisuus on kuparin osalta 25 mg/kg. Kuutiometrissä maata on siten tyypillisesti 40 g kuparia. Kuparia käytetään muun muassa vesi- ja sähköjohdoissa.

Väite, että näiden tutkimusten perusteella Mäkisen toiminta on ollut omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumisen konkreettista vaaraa, on järjetön.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Legenda öljyisestä maakasasta

ELY-keskuksen väite: ”Tuolloin (vuonna 2016?) havaittiin pihalla peittämätön öljyinen maakasa, josta sadevesi huuhtoi mukanaan haitta-aineita. Polttoaineen haju havaittiin selvästi ja polttoainetta oli silmin havaittavissa maassa. Myös vesistön pilaantumisen vaara on ollut ilmeinen, kun Hongabäckenin kautta suoraan Perhonjokeen laskevassa ympärysojassa oli paikoitellen selkeästi nähtävissä öljykalvo”.

- Missä raportoitu?
- Montako tonnia tai kymmentä tonnia?
- Miksei tontilla näy merkkejä öljystä?
- Miksei pelastuslaitosta ja poliisia kutsuttu paikalle?
- Haitta-aineet ja öljy suoraan Perhonjokeen on mielikuvamanipulaatiossa käytetty klassinen klisee!

TORSTAI 3.9.2020 Keskipohjanmaa

Rödsön koulu myynnissä

Laura Läspä

Kokkolan kaupunki myy tyhjäksi jääneen Rödsön koulun verkko-huutokaupalla.

Kaupunki on lähtenyt myymään kiinteää omaisuuttaan Huutokaupat.comin kautta. Vuoden 2020 alusta tyhjäksi jäänyt Rödsön koulu on kuudes myytävä kohde.

Rödsön koulu on rakennettu vuonna 1903, ja sen huoneistoala on noin 662 neliometriä. Kauppaan sisältyy 8000 neliometrin tontti. Koulun irtaimisto myydään erikseen. Koulurakennukseen on tehty useita remontteja

2000-luvun puolella, kuten esimerkiksi peltikaton uusiminen, ilmanvaihtojärjestelmän asentaminen ja wc-tilojen korjaukset.

Asuntokaupan kuntotarkastuksesta selviää, että rakennuksessa on joitain epäkohtia ja riskejä: koulurakennuksessa ei esimerkiksi ole kaupungin viemäriverkostoa, vaan niin sanotut harmaavedet johdetaan lokakaivosta Perhonjokeen. Märkätiloissa ei myöskään ole nykymääräysten mukaisesti tehtyä vedeneristystä.

Huutoaika päättyy 31.10. kello 20.30. Kaupungilla on oikeus hyväksyä tai hylätä korkein tarjous.

koulurakennuksessa ei esimerkiksi ole kaupungin viemäriverkostoa, vaan niin sanotut harmaavedet johdetaan lokakaivosta Perhonjokeen.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Esimerkkejä roskaamisesta Kokkolan alueella vuonna 2018

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Näreahon kuulustelupöytäkirja, tuomio ja kertomus

ELY-keskus mainitsee Borgintieltä löydetyt öljyn polttamiseen soveltuvat välineet ja väittää, että yksi todistaja kertoo nähneensä, että polttamista on tapahtunut. Tämä maininta perustuu ylikonstaapeli Jari Särkiniemen suorittaman Jari Näreahon kuulustelupöytäkirjaan. Tuomioissa ei tästä asiassa puhuta mitään.

- Polttamisväite on ristiriidassa oheisen Näreahon todistuksen kanssa
- Miksi kuulustelupöytäkirjassa ei kysytä, koska Näreaho on polttamista nähnyt
- Miksi jäteöljyn polttamisväite on ylipäätään otettu mukaan rikosprosessiin, kun kyseessä on rike, jonka ympäristövaikutukset ovat vähäiset

Todistus

Minä Juhana Näreaho todistan, etten ole sanonut mitä kuulustelupöytäkirjassa sivu 2 kysyttiin PURETTINKO BORGINTIELLÄ KONEITA TAI LAITTEITA MISSÄ ÖLJYÄ?

Niistä koneita purettiin siinä pihalla ja kun niistä otettiin hydraulikkaletuja irti, niin kyllä niistä öljyä väkisinikin maahan valui.

En ole sanonut noin vaan niissä on ollut astiat alla kun letkut on otettu irti.

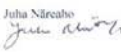
POLTETTINKO HALLISSA OLEVASSA ÖLJYPOLTTIMESSA JÄTEÖLJYÄ?

Ilmeisesti mutta en ole itse tehnyt sitä. Yhden kerran näin kun savu tuli sieltä polttimen piipusta ja polttimeen meni letku jäteöljyastasta.

En ole sanonut noin, että savua tuli Timon omistuksen aikana hallin piipusta vaan jonkun toisen omistamisen aikana.

Olen allekirjoittanut kuulustelupöytäkirjasta vain yhden sivun, en kolmea sivua.

Koökolassa 27.04.2018

Juha Näreaho

Todistaja

 Tiina Koskinen

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Konstaapeli Särkiniemen suorittama Tero Luokkalan kuulustelu (Li 4, s. 6 – 8)

- Särkiniemi lähtee siitä, että Borgintie 2 pitäisi saattaa ympäristöluvan edellyttämään kuntoon! Kuka hänet on näin ohjeistanut?
- Onko miljöösuunnittelija Luokkalalla kaupungin lupa laskelman tekemiseen vai tekikö hän sen yksityishenkilönä?
- Miksi yksityishenkilönä toiminut ympäristötoimen työntekijä on pyytänyt aidan rakentamisen mukaan kustannuslaskelmaan?
- Luokkala väittää, että Patamäentie 12 ei täytä edes pinnoitetulla alueella ympäristöluvan vaatimuksia. Mistä hän sen tietää, kun alue on tavaran peitossa.
- Luokkala väittää, että pohjavesialueella (kiinteistöjen) pohjavedet tulee johtaa hiekan- ja öljynerotuskaivoihin koko kiinteistön alueelta. Väite on ristiriidassa muita alueen kiinteistöjä koskevien havaintojeni ja tämän esityksen kuvamateriaalin kanssa.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Mäkisen myllytys

Sen jälkeen, kun Mäkinen ajautui konfliktiin ympäristöviranomaisen kanssa, alkoi tapahtua:

- Patamäen lupahanke kariutui
- Rikostutkinta, syyte ja valitus
- Vakuustakavarikko (217 000 euroa)
- Maaperätutkimuksen teettäminen (10 000 euroa)
- Uhkasakot, jotka edellyttivät nopeita toimenpiteitä

Näillä julkista valtaa hyväksi käyttämällä toteutetuilla raskailla iskuilla on käytännössä tuhottu Mäkisen arvokas työ romun kierrätyksen parissa.

KESKIVIIKKO 4.7.2018 KOKKOLA-LEHTI

Huolestuttavia vinkkejä

Tällä paikalla istuessa kuului monesku juttuvinkkejä, joiden todenperäisyyttä joutuu arvioimaan. Joskus huomaa, että kertojan motiivina on vain vahingoittaa jotakuta henkilöä tai tahoa, joka on loukannut tai kaltoin kohdellut kanssaihmistään. Useimmiten itsestä ei löydy mitään vikaa, vain muut ovat väärässä. Joskus näin onkin.

Suurin osa vinkkeistä on yksinkertaisia ja niiden pohjalta pääsee normaalisti töihin. Tässäkin lehdessä on tarina kuparivarkauksista, tyyppillinen hyvin vinkkejä syntynyt puttu.

Mutta, se ongelma, se liittyy näihin vuodien sisällä tullessiin vinkkeihin, joita ei ole paljon, mutta

joita ovat väkävät. Tässäkin lehdessä yksi niistäkin. Sen mukaan kaupungin kanssa pääsisi tietyissä asioissa paremmin eteenpäin, jos maksaa ns. voiteturahaa. Aiemmin on vinkattu siitä, että tukemalla tiettyä urheiluseuraa rahallisesti, voi saada asiansa käsitellyyn vauhtiin ja myönteiseen päätöseen. Jos vinkkejä olisi vain yksi, se jäisi ehkä omaan arvoonsa. Niitä on kuitenkin liian monta ja ne ovat tulleet asiailta ihmisiltä.

Tällaisiin "paljastuksiin" on vaikea puuttua. Jos joku väittää, että kaveri selvisi määräyksistä maksamalla jonkun käteen 2000 euroa, siitä ei jää mitään jälkeä. Selvä on, että kysymisen kaveri ei osaa tunnustaa sen enempää kuin rahaa vastaanottanut henkilökaan. Vät-

teitä siitä, että joku olisi maksanut lapsensa häiriuudet kaupungilla tai ostanut kortin pihalleen kaupungin laskun kanssa myös. Kun vinkkeja kanta mukanaan todettuna kuittikopioita, tilanne on vakava. Itse olen ohjannut poliisipiirille ne, joilla on tietoa epäilyistä väärinkäytöksistä. Toimittaja ei ole tuomari eikä tutkijakaan.

Asioiden käsittely kestää ainoastaan prosessit ovat pitkiä. On lähes mahdotonta selvittää, onko joku päässyt puikahtamaan raosta liukkaammin rahan avulla. Vaikka raha menisi urheiluseuralle, se ei tietenkään ole hyväksyttävä keino.

Yksityinen yritys voi paikata vaikka kaikki työntekijänsä samasta urheiluseurasta tai samasta hengel-

” On lähes mahdotonta selvittää, onko joku päässyt puikahtamaan raosta liukkaammin rahan avulla.

ja kuinka paljon rahaa. Kaupunki sen sijaan pyörii yhteisillä veroarvoilla ja valtionosuuksilla. Sitä sen on noudatettava tasapuolisuutta ja yhdenvertaisuutta kaikissa asioissa.

OUTI AIROLA
outi.airola@kokkola.fi

- ...kaupungin kanssa pääsisi tietyissä asioissa paremmin eteenpäin, jos maksaa ns. voiteturahaa.
- ...kaveri selvisi määräyksistä maksamalla jonkun käteen 2000 euroa, siitä ei jää mitään jälkeä.
- ...onko joku päässyt puikahtamaan raosta liukkaammin rahan avulla.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Mäkiseen kohdistunut rikosprosessi yleisten oikeusperiaatteiden valossa

Esitutkinta ja vakuustakavarikko: Ympäristön törkeä turmeleminen käsittelemällä mm. metalli-, öljy-, ja muuta romujätettä siten, että alueen maaperää, pohjavettä ja ilmastoa olisi saastunut.

Syyte: Ympäristön turmeleminen.

Rangaistusvaatimus: Rikoshyötynä 217 000 euroa, yhteisösakko 10 000 euroa, ehdollista vankeutta.

Näyttö:

Muutama tarkoitushakuisesti kaavittu pintanäyte, joissa grammoja epäpuhtauksia. Tällaisia voi kaapia lähes kaikkialta inhimillisen toiminnan piiristä.

Käsittämätöntä jätelainsäädäntöön liittyvää pykäläakrobatiaa. Tällä perusteella puoli Suomea voitaisiin asettaa syytteeseen.

Mäkiseen kohdistunut rikosprosessi ei ole missään suhteessa Kokkolan alueella ja muualla Suomessa vallitsevaan suojan tasoon ja erityisesti Patamäen pohjavesialueen todellisiin riskitekijöihin.

Mäkistä ei ole kohdeltu tasavertaisesti suhteessa muihin Kokkolan alueen toimijoihin. Erityisesti Mäkisen kohtelu on ristiriidassa sen kanssa, että ympäristöhallinto on itse viivytellyt ja väistellyt toimia todellisten ympäristöriskien eliminoinnissa.

Mäkiseen kohdistuneet uudisrakennusvaatimukset eivät ole yhtenäisiä muihin toimijoihin kohdistuvien vaatimusten kanssa.

Yhteiskunnan kokonaisuus olisi ollut, että Mäkinen olisi voinut jatkaa arvokasta romun kierrätystyötään ja siirtyä voimien ehtyessä kokonaan museotavaravarikkotoimintaan.

Koko rikosprosessi on jyrkässä ristiriidassa edellä mainittujen yleisten oikeusperiaatteiden kanssa.

ERANTI ENGINEERING OY / ESA ERANTI

Vakavia kysymyksiä

- ELY- keskus on tiennyt tai ainakin sen olisi pitänyt tietää
 - 1) Patamäen pohjavesialueen todelliset riskitekijät ja niiden suuruusluokat ja
 - 2) Perhojoen todelliset kuormitustekijät ja niiden suuruusluokat
- ELY-keskus on tiennyt tai ainakin sen olisi pitänyt tietää, etteivät tarkoitushakuisesti kaavitut pintanäytteet sovellu maaperän ja pohjaveden pilaantumisen arviointiin (PIMA-asetus, 2 §).
- Esitutkinta ja syyte on laadittu soveltaen manipulointistrategiaa, jossa keskitytään detaljeihin ja häivytetään asioiden suuruusluokat ja reaali maailma. Miksi?
- Miksi vakuustakavarikon ja taloudellisen rangaistusvaatimuksen (217 000 euroa) peruste on kaikki piharakenteet uusiksi, vaikka kyseessä on ollut ympäristöluvan romu toimintaa saanut tuotantolaitos ja rakennusluvan saanut museotavaravarikon rakennustyömaa. Luonnollisempi lähtökohta olisi ollut mahdollisten vahinkojen siivous.
- Miksi tutkintakuulusteluissa syyttäjän todistajilta jätetään oleellisia asioita kysymättä, kuten kuka, mitä, kuinka paljon ja koska?

Koko prosessin tavoitteena näyttää olleen maksimaalisen vahingon tuottaminen Mäkiselle tekaistulla näytöllä. Prosessin perusteet ovat siinä määrin innovatiiviset ja harhaanjohtavat, että poliisi ja syyttäjä tuskin ovat niitä itse keksineet.

Yhteiskunnalliset seuraukset

Ajatellaan tilanne, jossa luvan varassa tuotannollista toimintaa harjoittava teollisuusyritys ajautuu konfliktiin ympäristöviranomaisen kanssa. Tämä hankkii "virka-apuna" epävirallisen tukiporukan, joka keksii, että jokin tuotannon kannalta oleellinen asia olisikin pitänyt hoitaa toisin.

Tuttu poliisi vie läpihuutojuttuna läpi valtavan vakuustakavarikon, jolla yritys saadaan polvilleen. Viranomaiset pakottavat yrityksen korjaamaan kiireesti tilanteen, jolloin tuotanto keskeytyy ja rahat loppuvat.

Venäjällä kansainväliset toimijat vaativat 90-luvulla investoinneilleen 40 %:n nimellisen vuosituoton avointen riskien vastapainoksi, kun Suomessa tyydyttiin tuolloin alle 10 %:n tuottoon.

On selvää, että jos yrityksiin kohdistuu tämän kaltaisia avoimia riskejä, niiden toimintaedellytykset heikkenevät ja työttömyys lisääntyy. Mielivalta sikiää korruptiota.

Johtopäätökset

Ympäristön turmelemisesta ei ole mitään näyttöä Patamäentie 12:ta eikä Borgintie 2:ssa. Edellä osoitetun nojalla jo Mäkisen toiminnan epäily tällaisesta on täysin suhteetonta.

Koko prosessi näyttää kommandiittiyhtiöön ja Mäkiseen kohdistetulta aggressiolta, joka on toteutettu julkista valtaa käyttäen ja veronmaksajan rahoilla. Se on karkea oikeuden loukkaus, jonka yhteiskunnalliset ja kansantaloudelliset seurausvaikutukset ovat vakavia.

Suomessakin käydyssä julkisessa keskustelussa Venäjän valtaeliittiä on arvosteltu siitä, että se järjestää kannaltaan hankalat toimijat ylitsepääsemättömiin juridisiin ja taloudellisiin vaikeuksiin tekaistuin perustein. Tämä tapaus huokuu kuvatun kaltaista yhteiskunnallista mädännäisyyttä.

20. Suomen liikennepolitiikka ja Merenkurkun kiinteä yhteys

Syyskesällä 2019 saimme taas kerran Antti Talvitien kylään. Aterian jälkeen keskustelu kääntyi Suomen raideliikennettä suosivaan liikennepolitiikkaan.

Antin puheista ja papereista kävi selväksi, että raideliikennehankkeiden kannattavuus oli katastrofaalisen huono. Jo tehtyjen ja kaavailtujen raidehankkeiden Hyöty/Kustannussuhde (hankkeen hyödyt jaettuna kustannuksilla sen elinkaaren aikana) oli järjestään alle 0.3. Toisin sanoen miljardin kustannuksella saatiin korkeintaan 300 miljoonan laskennallinen hyöty.

Nämäkin luvut olivat monin tavoin manipuloituja. Esimerkiksi maan arvonusuja ja matkustusmukavuutta arvotettiin. Maan arvon laskuja toisaalla ja rakennusaikaisia haittoja ei.

Ihmiset eivät olleet halukkaita maksamaan matkalippujen hinnassa raideliikenteen todellista hintaa. Hankkeet rahoitettiin ja rahoitetaan edelleen kasvattamalla julkista velkavuorta. Liitteenä 20.1 on varhainen asiaa käsittelevä artikkeli.

Kysyin Antilta tuolloin, mikä olisi todella hyvä infrahanke. Antti sanoi, että Merenkurkun kiinteä yhteys.

Merenkurkun kiinteä yhteys

Ajatus maantiestä Merenkurkun yli ei ole uusi. Piiri-insinööri Seppo Saari esitti asiallisen suunnitelman hankkeesta jo vuonna 1971. TVH tyrmäsi silloin hankkeen liioittelemalla sen kustannuksia.

Minulla oli merituulivoiman kehittäjänä ja rantarakenteiden suunnittelijana hyvä käsitys paikallisista olosuhteista ja hankkeen toteutukseen soveltuvasta teknologiasta. Tein ensimmäiset suunnitelmat ja kustannusarviot hankkeesta julkisen syvyystiedon perusteella. Reittivaihtoehtoja oli kaksi.

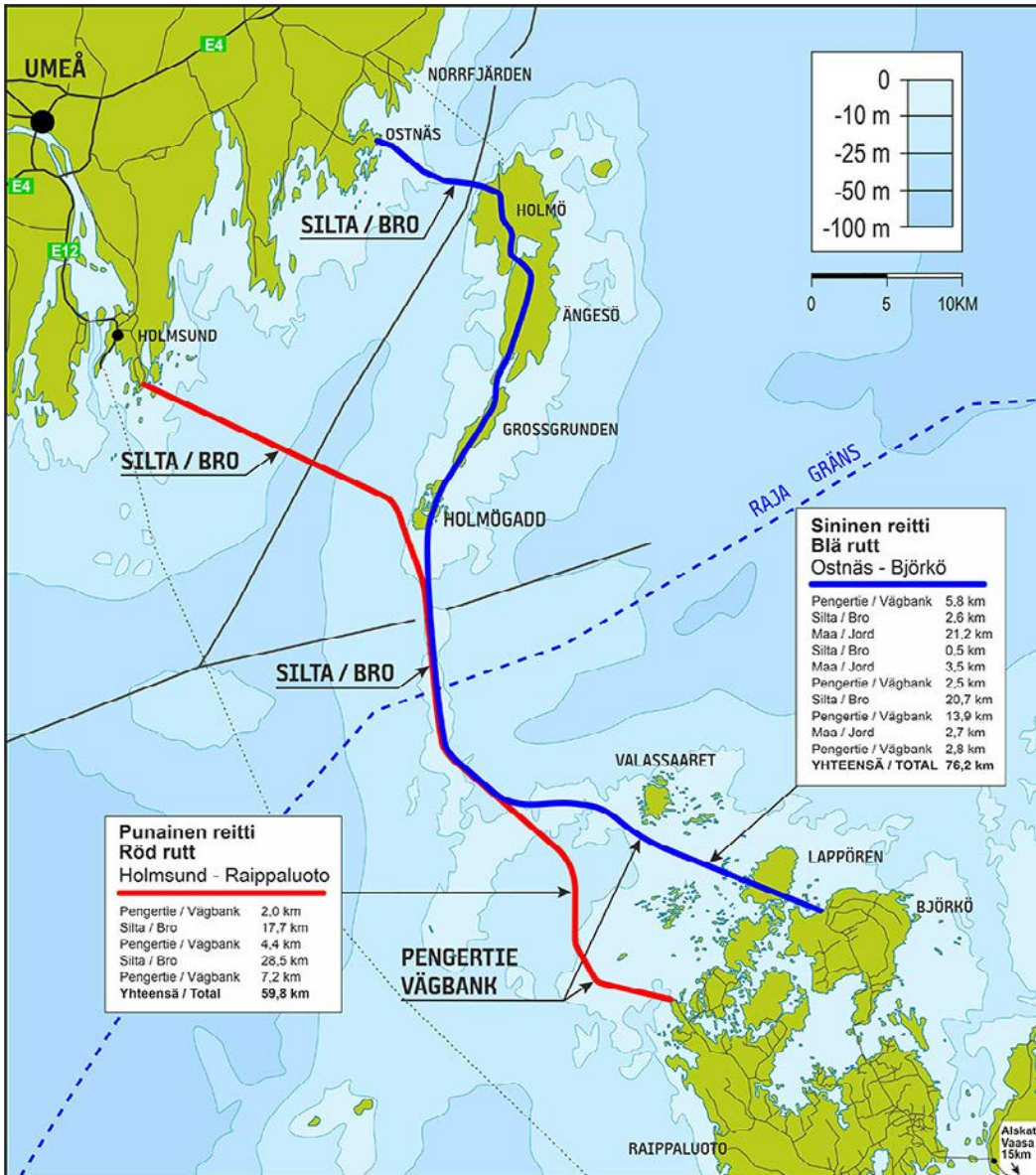
Antti Talvitie teki liikenneteknisiä analyysejä ja kannattavuuslaskelmia. Vuonna 2020 julkaistut suunnitelmat ja analyysit löytyvät sivuilta www.erantiengineering.fi.

Merenkurkun neuvoston puheenjohtaja ja kansanedustaja Joakim Strand otti minuun heti yhteyttä suunnitelmien julkaisun jälkeen. Antti Talvitien ja minun esitykseni Wasa Future Festivaaleilla 2020 saivat innostuneen vastaanoton.

Hanke sai huomiota myös Suomen ja Ruotsin medioissa, niin paikallistasolla kuin myös valtakunnallisesti. Tässä suhteessa Pietari Visannin laatimat kuvat hankkeesta olivat erittäin hyödyllisiä.

Skeptisyyttä ja kritiikkiä esiintyi myös paljon. Jotkut pitivät hanketta kalliina haihatteluna. Toiset taas kammoksuivat rutiininomaisesti siihen liittyviä ympäristöongelmia. Myös Merenkurkun maailmanperintökohde ja luonnonsuojelualueet nähtiin hankeen esteenä.

Kuuntelin ja ihmettelin. Mustasaaren poliitikot tuntuivat suosivan etelästä reittiä. Ruotsin puolella taas Ostnäs vaikutti lupaavammalta rantautumiskohteelta kuin Uumajan satama. Tutustuin paikallisiin olosuhteisiin Raippaluodossa ja Uumajassa. Merenkurkun saaristoon tutustuin paitsi laivamatkoilla Uumajaan, myös taksiveneellä Valassaarten ympäristössä.

Vuonna 2020 tutkitut reittivaihtoehdot. Sininen reitti hyödyntää matalikkoalueita ja sen kustannusarvio oli tuolloin noin 3 miljardia euroa. Punainen reitti kiertää mahdollisuuksien mukaan luonnonsuojelualueita. Se on lyhyempi, mutta kustannusarvio oli tuolloin noin 5 miljardia euroa. Sillan rakentaminen maksaa kertaluokkaa enemmän kuin pengertien.

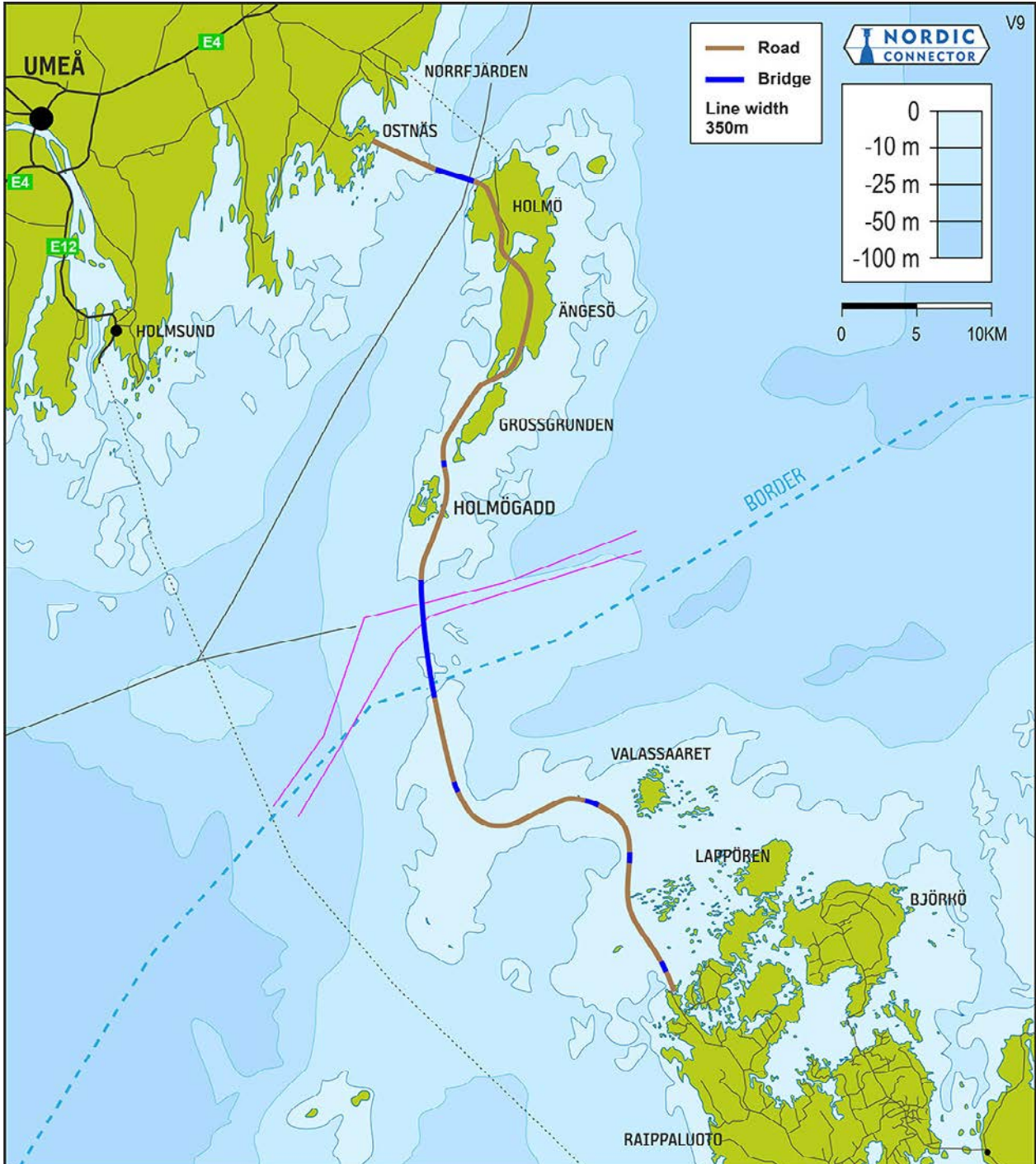
Vuonna 2023 Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan tuli merkintä Merenkurkun kiinteän yhteyden selvittämiseksi. Tehtävä annettiin Väylävirastolle ja selvitykseen varattiin 200 000 euroa.

Tässä yhteydessä heräsi epäily, että koko selvityksen tarkoitus oli haudata hanke samalla tavalla kuin 1970-luvun alussa. Epäilyksiä vahvisti se, että yksi Väyläviraston johtajista puhui poliittisesta hankkeesta.

Antti Talvitie oli mukana yhdessä hankkeen tarveselvitystä tarjonneessa liittymässä. Itse ilmoitin, että olen valmis työskentelemään pro bono hankkeen toteutusselvityksen eteen. Työn sai WSP.

Wasa Future Festivaalin organisaattori, yrittäjä ja paikallinen vaikuttaja Sture Udd kaipasi selkeää ehdotusta siitä, millä rahalla yhteys saataisiin ja miltä se näyttäisi. Tein nopean ratkaisun.

Laadin muutamassa kuukaudessa ehdotuksen. Sain sille hinnaksi 3.5 miljardia euroa ja suunnittelu- ja rakennusajaksi 5 vuotta. Ehdotus rakenneteknisine ratkaisuineen ja merirakentamiseen liittyvine erityispiirteineen on esitetty sivuilla www.erantiengineering.fi otsikolla ”Feasibility study presentation”. Se perustuu julkiseen materiaaliin muun muassa alueen vesisyvyyksistä.

Merenkurkun kiinteän yhteyden alustava kompromissilinjaus. Fladat ja kluuvijärvet sekä Holmögådd ja Grossgrunden kierretään. Yhteys Holmöstä Ostnäsiin voidaan toteuttaa joko sillalla tai tunnelilla.

Ehdotukseen liittyy piirre, joka on Suomen valtiojohtoiselle rakentamiselle vieras. Ehdotan neljän kuukauden esiselvitystä, jonka perusteella voitaisiin tehdä suunnittelupäätös.

Alueella on jo tehty monikeilaluotauksia, matalataajuusluotauksia ja muita pohja- ja kalliotutkimuksia. Tämä pääosin ei julkinen materiaali tule tässä tarkoituksessa hyödyntää. Alueen jää- ja aalto-olosuhteet tunnetaan. Pengertien ja siltojen rakentaminen on pääosin rutiinis suunnittelua. Tarvitaan vain täydentäviä pohjatutkimuksia.

Lisäksi tarvitaan Pohjoismaista puoli tusinaa erityisasiantuntijaa, jotka kukin oman erityisasiantuntemuksensa puitteissa hallitsevat hankkeeseen liittyvät avainkysymykset. Nämä henkilöt tekevät ehdotuksen hankkeen lopullisesta linjauksesta, sen rakenne- ja rakentamisratkaisuista ja kustannuksista.

Yksityisellä sektorilla investointiekonomia ajaa nopeaan projektitoteutukseen. Suomen valtiojohtoisessa infrarakentamisessa tähän ei ole totuttu.

Kun oman selvitykseni laatiminen kesti kaksi kuukautta, Väylävirasto/WSP:n selvitys ilmestyi lähes vuoden kuluttua sen aloittamisesta. Tulos oli hämmäntävä. Oli maantietä, rautatietä ja niiden yhdistelmiä. Hintahaarukka oli 4.9 – 28.3 miljoonaa euroa (pelkkä maantie ilman tunneleita 4.9 – 8.4 miljoonaa euroa). Suunnittelu- ja rakennusaika ennakoitiin pitkäksi, pariiksi vuosikymmeneksi.

Jos tätä hanketta olisi vedetty yksityisen sektorin periaatteilla, raidevaihtoehdot ja pitkät tunnelit olisi pudotettu muutaman päivän tarkastelun jälkeen kuvasta epärealistisina. Sen sijaan olisi keskitytty eri reittivaihtoehtojen selvittämiseen.

Oli selvää, että Väyläviraston/WSP:n selvitys pikemminkin sotki kuin edisti Merenkurkun tien rakentamista. Siksi Sture Udd pyysi Merenkurkun kiinteästä yhteydestä niin selkeää perustelua, että se meni läpi.

Teimme Antti Talvitien kanssa parhaamme. Tulos on liitteenä 20.2. Siinä esitellään hankkeen pääpiirteet sekä sen taloudelliset ja geopoliittiset perustelut. Siinä esitetään myös Väylä/WSP:n selvityksen kritiikki ja käsitellään Merenkurkun kiinteän yhteyden kanssa kilpailevia suuria infrahankkeita, jotka sattumoisin ovat kaikki raidehankkeita.

Tätä kirjoitettaessa asenneilmasto Merenkurkun kiinteää yhteyttä kohtaan on kääntynyt myönteisemmäksi. Ruotsin suhteen on vielä tekemistä. Reaalipoliitikassa Ruotsi ei lähde tähän hankkeeseen pelkästä hyvästä tahdosta. Sen on myös nähtävä hankkeen edut omalta kannaltaan. Toinen vaihtoehto on toteuttaa hanke jonkinlaisen poliittisen kaupan seurauksena.

Hanke on myös mahdollista toteuttaa tullitienä tai paljon moniulotteisempaa yksityisenä hankkeena, jossa Suomen, Ruotsin ja mahdollisesti Norjan valtiot ovat osakkaina.

Mikä raidehankkeissa julkista sektoria oikein kiehtoo?

Valtion tieverkko palvelee noin 92 prosenttia henkilöliikenteestä ja 90 prosenttia tavaraliikenteen arvosta. Rataverkko palvelee noin 6 prosenttia henkilöliikenteestä ja 25 prosenttia tavaraliikenteen tonnikipometreistä. Teihin ja niiden kehittämiseen on budjetoitu suurin piirtein saman verran kuin ratoihin ja niiden kehittämiseen (900 miljoonaa ja 700 miljoonaa).

Tieliikenne on kaikkien ulottuvilla ja maksaa yli kaksinkertaisesti aiheuttamansa menot. Raideliikenne maksaa ratamaksuina 10 % radanpidon kustannuksista.

Uudet raidehankkeet ovat erittäin kalliita ja hankalia etenkin olemassa olevan infrastruktuurin piirissä. Henkilöliikenteessä bussi on paljon juostavampi ja edullisempi kuljetusmuoto. Tavaroiden kuljetus raiteilla on parhaimmillaan pitkillä matkoilla olemassa olevaa rataa pitkin.

Miksi siis veromaksajien rahoja käytetään taloudellisesti katastrofaalisten raidehankkeiden (Länsirata, Rail Nordica, Lentorata, Itärata ym. sekä kaupunkien raidehankkeet) suunnitteluun ja toteutukseen?

Olen hahmottanut joitakin syitä:

- Perinteinen siltarumpupolitiikka, eli veronmaksajan rahojen ohjaaminen oman vaalipiirin hankkeisiin;
- Kestävään kehitykseen liittyvät uskomukset;
- Poliitikkojen ja byrokraattien mieltymys suunnitelmatalouteen;
- Kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyvät ansaintamahdollisuudet;
- Ihmisten raideliikenteeseen liittyvät mielikuvat ja nostalgia.

Raidehankkeiden läpiviemisessä on useita menetelmiä:

- Perinteisesti on uhrattu ensin paljon rahaa suunnitteluun ja ehkä hiukan rahaa myös työn aloittamiseen. Kun rahaa on jo uhrattu, hankkeen pysäyttäminen on vaikeampaa. Parempi, yksityisellä sektorilla käytetty tapa olisi laatia karkea hankesuunnitelma ja kannattavuusarvio ennen kuin detaljisuunnittelu edes aloitetaan.
- Toinen tapa on laatia kustannusarvio alakanttiin ja jättää kilpaileva vaihtoehto (esimerkiksi bussi) tutkimatta.
- Usein korostetaan hankkeen työllistäviä vaikutuksia.
- Tehokas tapa on ulkopuolisen rahoitussitoumuksen (valtio, EU) hankkiminen. Tämän jälkeen hankkeeseen on jo tavallaan sitouduttu. Pontimena on käytetty sitä, että meidän pitäisi investoida infrahankkeisiin, joista saadaan EUlle maksettuja jäsenmaksurahoja takaisin.
- Uusi tapa liittyy NATO:n puolustusbudjetteja kasvattaviin sitoumuksiin. Hankkeita perustellaan sotilaallisella liikkuvuudella. Unohdetaan tarkoituksella, että liikkuvuus toteutuu nopeammin ja varmemmin tieverkkoa kuin rataverkkoa hyväksikäyttämällä.

Nämä Suomen liikennepolitiikassa jylläävät raidehankkeet ovat kuin laskisi kovassa pakkasessa alleen. Toimituksen (rakentamisen) aikana hiukan lämmittää. Sitten olo käykin entistä kolkommaksi (velkojen takaisinmaksu korkojen kera).

Liite 20.1 Antti Talvitie / Esa Eranti: Suomi tarvitsee luovaa tuhoa

Antti Talvitie, Esa Eranti

Suomi tarvitsee luovaa tuhoa

Hyöty-kustannusanalyysin määritelmä on Dupuitin mukaan: ”Hyötyä on vain se, mistä ihmiset ovat valmiita maksamaan”. Tämä avaa hätkähdyttävän näkökulman liikenneinvestointien, erityisesti ratainvestointien tarkasteluun.

Tunnin junan investointikustannusarvio on 4 miljardia euroa. Arvio kalusto-, käyttö- ja kunnossapitokustannuksista on 30 vuoden ajalta 3 % korolla diskontattuna 1.9 miljardia euroa. 2,5 miljoonaa matkustajaa haluasi maksaa matkasta 40 euroa, mutta näillä luvuilla matkalipun hinnaksi tulisi 120 euroa. Helsinki-Turku väliä matkustaa nykyään 1.3 miljoonaa matkustajaa ja matkalipun hinta on 20 – 28 euroa.

Yllä oleva pätee vain matkustajaliikenteeseen. Tavaraliikennettä nopeilla junilla ei ole.

Suomen kansantalouden perusta on tavaraliikenteen varassa. Kuorma-autoilla kulkee Suomessa 75 % tonnikilometreistä, rautateitse runsaat 20 % ja loput vesitse. Tavaroiden arvolla mitaten kuorma-autoilla kulkee 90 % tonnikilometreistä. Lähes 60 % tavaratonneista kulkee alle 150 kilometrin matkan.

Suomen kansantalous on vientivetoinen. 80 % Suomen viennistä ja tuonnista kulkee satamien kautta. Satamien kautta kulkee noin 100 miljoonaa tonnia tavaraa vuosittain, suurin osa siitä konteissa. Suomen teollisuuden kuljetuskustannukset ovat kilpailijamaita korkeammat.

Tieyhteys Vaasasta Uumajaan olisi kustannuksiltaan samaa suuruusluokkaa oleva hanke kuin tunnin juna. Se tarjoaisi luotettavan vaihtoehdon merikuljetuksille. Yhteys olisi ylivoimaisen nopea väylä Eurooppaan, suoraan rekoilla tai Ruotsista eteenpäin junilla. Sen kautta voisi kulkea jopa neljäsosa ulkomaankaupasta. Kilpailevan vaihtoehdon myötä kuljetuskustannukset pienenisivät ja toimitusvarmuus paransi.

Toki hankkeella olisi myös muita hyötyjä. Se sikiäisi monenlaista uutta taloudellista toimintaa ja osaamista. Yhteys Skandinaviaan vahvistuisi. Huoltovarmuus paransi. Yhteys palvelisi myös yksityisautoilijoita, jotka pääsisivät nauttimaan huikeista näkymistä matkallaan.

Hanke aiheuttaisi myös luovaa tuhoa. AKT:n kiristysote kansantaloudesta ja yhteiskunnallisesta päätöksenteosta höltyisi. Sen vähäisiin ympäristövaikutuksiin liittyvät ympäristöbyrokraattiset valtarakenteet pitäisi murskata. Taloudellista toimintaa siirtyisi Ruuhka-Suomesta niille alueille, missä siitä on pulaa. Osa satamista ja merenkulku kärsisivät.

Olisivatko tien käyttäjät sitten valmiita tieyhteydestä maksamaan?

Kyllä, sillä he maksavat erilaisten verojen ja maksujen muodossa moninkertaisesti tienpidon kustannukset! Sitä paitsi Suomen tuskin tarvitsee maksaa investointia yksin.

Tulevaisuuden katsauksessaan (2018) liikenne- ja viestintäministeriö arvio, että ”liikennehankkeiden rahoitustarve on seuraavan kymmenen vuoden aikana jopa 60 miljardia euroa”. Ehdotetut nopeat junahankkeet ovat noin 20 miljardia euroa.

Tiedotteiden mukaan ”nopeat raideyhteydet helpottavat työssäkäyntiä ja siirtymistä kohti kestäväää liikkumista” ja ”ovat lähes kohtalon kysymys koko maamme talouskasvulle”.

Raideinvestointien tueksi esitetyissä laskelmissa hinnoitellaan optimistisesti ja peräpeiliin katsoen erilaisia hankkeen hyötyjä, kuten maan arvon nousuja ja säästettyjä minuutteja.

Maan arvon nousu on kuitenkin nollasummapeli, missä kaupunki saa hyödyn ja maan arvo laskee muualla. Laskelmista unohdetaan rutiininomaisesti riskivarat ja rakentamisen aikaisten haittojen arvo. Junassa tehdään töitä, joten säästetty matka-aika ei ole säästettyä työaika.

Tulevaisuudessa rekatkin kulkevat sähköllä. Videokonferenssit ja julkisen talouden rapautuminen leikkaavat matkustamisen tarvetta. Toisin sanoen liikenne- ja viestintäministeriön teettämä markkinointimateriaali ei kestä rehellistä hyötykustannustarkastelua.

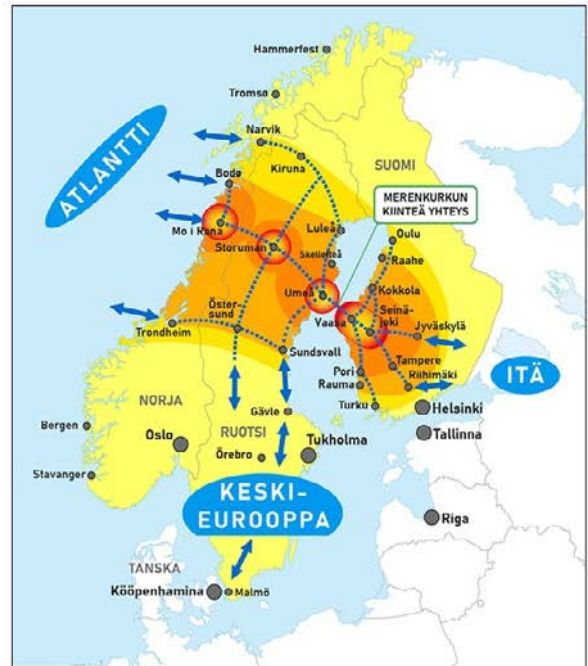
Pannanko siis veronmaksajan rahat kestävän kehityksen taikasanoja hokevan eliitin kerskahankkeisiin vai investoidaanko ne johonkin ihmisten työn ja toimeentulon kannalta hyödyllisempään?

Liite 20.2 Merenkurkun kiinteä yhteys ja Nordic Connector

Merenkurkun kiinteä yhteys ja Nordic Connector 21.8.2025

1. Selvityksen laatijat, 2
2. Merenkurkun kiinteä yhteys, 3-12
3. Miksi kiinteä yhteys on ympäristön kannalta hyödyllinen? 13-25
4. Väylävirasto / WSP:n kilpailevan selvityksen arvio, 26-28
5. Muita isoja infrahankkeita, 29-32
6. Merenkurkun kiinteän yhteyden taloudelliset ja geopoliittiset perustelut, 33-40

Nordic Connector on liikenneyhteys Mo i Ranasta Uumajan ja Vaasan kautta Seinäjoelle. Merenkurkun kiinteä yhteys on sen keskeinen osa.

Antti Talvitie

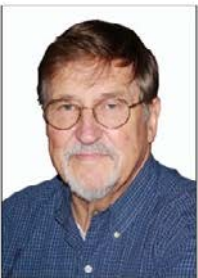
Esa Eranti

1

1. Selvityksen laatijat

Antti Talvitie DI, PhD

- Kansainvälisesti arvostettu liikennesektorin tutkija, projektipäällikkö ja hankearvioija 50 vuoden kokemuksella.
- Senior transport specialist Maailmanpankissa.
- Tuotanto- osaston johtaja TVH:ssä (nyt 'Väylä').
- Toiminut asiantuntijana monissa suurhankkeissa, mm. E18 Lohja-Muurla PPP projektissa.
- Toiminut professorina New York State-yliopistossa ja Aalto-yliopistossa.

Esa Eranti, MSc., TKT

- 45 vuoden kokemus projektitoiminnasta sekä tutkimuksesta ja tuotekehityksestä.
- Toiminut erityisasiantuntijana useissa miljardiprojekteissa, mm. Öresund Link:issä.
- Vesirakentamisen ja ympäristökysymysten asiantuntija.
- Raskaisiin jääolosuhteisiin rakennetun Tahkoluodon merituulipuiston pääsuunnittelija.
- Arktisen rakentamisen McGraw-Hill tietokirjailija.

Antti Talvitie

Esa Eranti

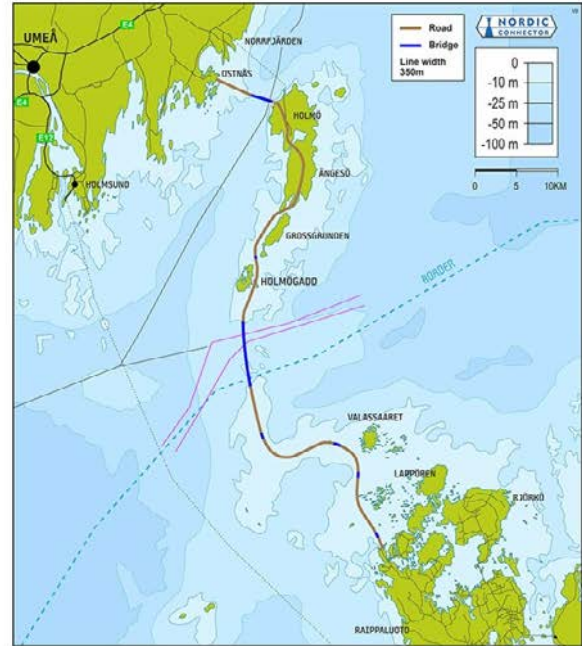
2

2. Merenkurkun kiinteä yhteys

- Rakenteet ja rakentaminen.
- Aikataulu ja kustannukset.
- Oheistoiminnot.
- Tarvitaanko rautatietä?
- Miksi tämän voi tehdä helposti ja edullisesti?

KOMPROMISSILINJAUS

Kierrämme fladat ja kluuvijärvet, Valassaaren, Holmögaddin ja Grossgrundenin. Hyödynnämme matalan veden alueet.

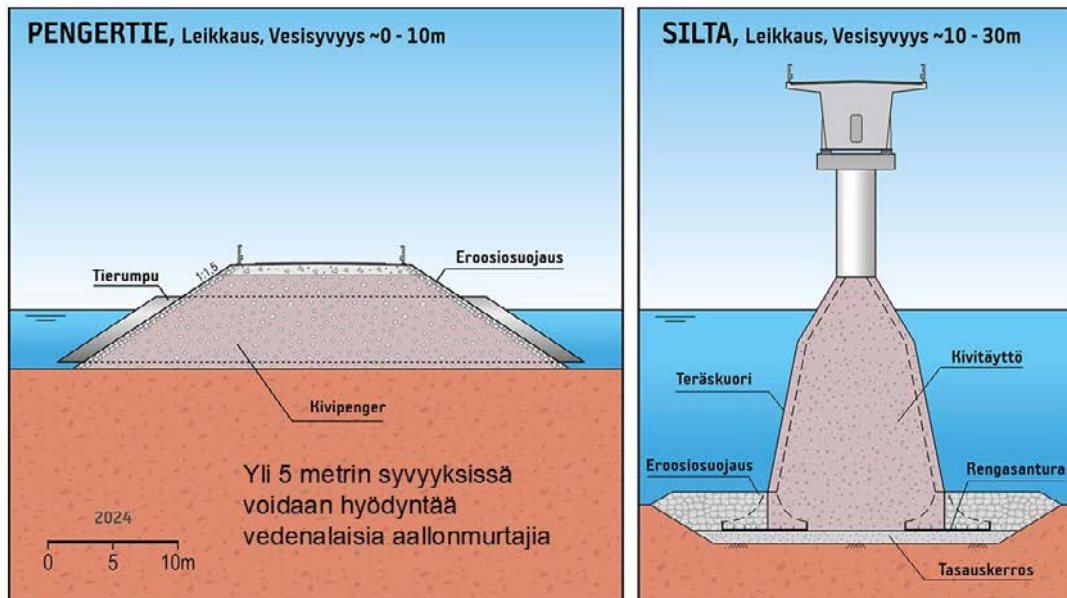
Antti Talvitie

Esa Eranti

NORDIC
CONNECTOR

3

Rakenneratkaisut

Antti Talvitie

Esa Eranti

NORDIC
CONNECTOR

4

Yhteys meriväylien kohdalla

VAIHTOEHDOT

1. Vinoköysisilta

- Jänneväli 400m, alikulkukorkeus 65m.
- Pylonien kuormat perustuksiin samaa suuruusluokkaa kuin jo suunnitelluilla 15-20 MW:n tuuliturbiineilla.

2. Vedenalainen tunneli

- Rajoittamaton alikulkukorkeus.
- Keinosaaria tarvitaan.
- Tunneli Holmön ja Ruotsin mantereen välillä on realistinen.

3. Läppäsilta

- Jänneväli rajoitettu.
- Vaatii ohjaavia rakenteita.
- Rajoittaa liikenteen kulkua.

Antti Talvitie

Esa Eranti

5

Teräksiset kuoriperustukset

- Todennettu sarjavalmistukseen.
- Osat alihankintana, kokoonpano Suomessa ja Ruotsissa.
- Offshore-nostokapasiteettia käytettävissä.
- Asennus ja täyttö yhdessä päivässä.

Tahkoluodon merituulipuisto
Kuvat: Jan De Nul

Antti Talvitie

Esa Eranti

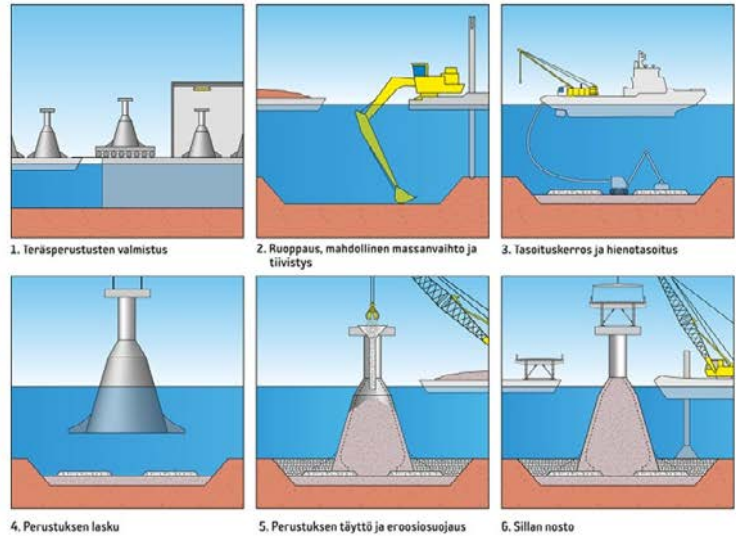

6

Rakentaminen

- Massan vaihto on halvempaa kuin teräskuoren pidentäminen alaspäin.
- Käytännön ruoppausvyvyys noin 30 metriin asti.
- Perustuskuopat voidaan ruopata, täyttää ja tasoittaa etukäteen.
- Vain pohjan lopputarkastus ja hienotasoitus tehdään juuri ennen perustuksen asennusta.
- Nykyaikaiset mittaustekniikat tuottavat erittäin tarkan kartan tasoitetusta pohjasta.

Siltojen rakentaminen voi edetä nopeudella 120 metriä / päivä.

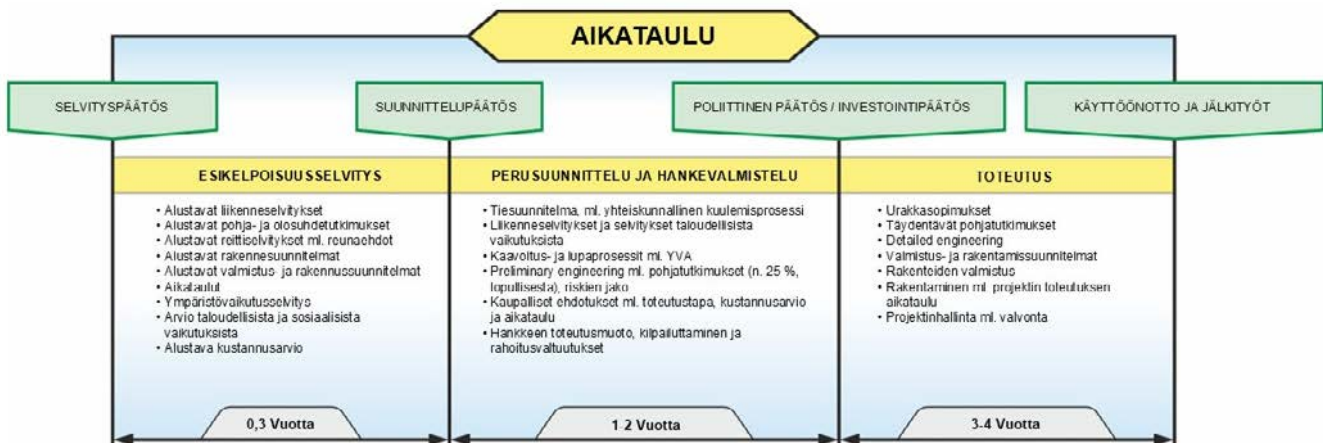
Antti Talvitie

Esa Eranti

NORDIC
CONNECTOR

7

Merenkurkun kiinteän yhteyden toteutusaikataulu

Antti Talvitie

Esa Eranti

NORDIC
CONNECTOR

8

Määrät ja kustannukset (vuoden 2024 hintataso)

Kiviainespengerrykset 22 miljoonaa m ³ x 25e/m ³	550 miljoonaa €
Teräsrakenteet asennettuna (perustukset, palkit) 200 000tn x € 8000/tn	1 600 miljoonaa €
Perustukset, ruoppaus, täyttö, tasointus, eroosiosuojaus 150 x 1 000 000	150 miljoonaa €
Pintakerrokset, varustelu 65km x 3 million € / km	200 miljoonaa €
Teiden parannukset Suomen ja Ruotsin puolella	50 miljoonaa €
Yhteensä:	2 550 miljoonaa €

Ennakoimattomat kulut 20 % 500 miljoonaa €

Suunnittelu ja projektinjohto 15 % 450 miljoonaa €

Yhteensä: 3 500 miljoonaa €

Merenkurkun kiinteä yhteys voidaan rakentaa viidessä vuodessa ja 3,5 miljardilla eurolla.

Oheistoiminnot

Yhteyteen voi liittyä

- Vetyputki.
- 400 kV:n runkolinja Suomen ja Ruotsin kantaverkkojen välille.
- Isojen merituulipuistojen kytkinasemat, joilta sähkö voi syöttää molempiin suuntiin.
- Merituulipuistojen huoltotukikohdat.
- Merikeskus ja marina.

Tarvitaanko rautatietä?

- Kaksisuuntaisen, pelkästään kuorma-autoliikenteelle tarkoitetun tien kapasiteetti on 800-1000 kuorma-autoa tunnissa yhteen suuntaan.
- Tämä tarkoittaa, että Merenkurkun kiinteä yhteys voisi käsitellä noin 300 000 tonnia rahtia päivässä yhteen suuntaan.
- Suomen merirahdin määrä on noin 150 000 tonnia päivässä yhteen suuntaan.
- Rata maksaisi noin 2 miljardia.
- Hyöty: Yksi lastaustapahtuma vähemmän 10-20 prosentille rahdista, joka valitsi rautatien.
- Tappio: Kiinteä juna-aikataulu.
- Radalle ei ole kysyntää.

Rautatie ei ole taloudellisesti mielekäs, eikä sitä tarvita.

Antti Talvitie

Esa Eranti

11

Miksi tämän voi tehdä helposti ja edullisesti?

- Matala vesi, enimmäkseen hyvä pohja.
- Harvaan asutut alueet tai avomeri.
- Olemassa oleva tieverkko molemmissa päissä.

Suomen ja Ruotsin parlamentit päättävät.

Antti Talvitie

Esa Eranti

12

3. Miksi kiinteä yhteys on ympäristön kannalta hyödyllinen?

Väylävirasto / WSP:n esiin nostamat ympäristöuhat:

- Liikenteen päästöt
- Hiilijalanjälki ja luonnonvarojen käyttö
- Tien vaikutukset
- Vaikutukset luonnon rikkauteen ja monimuotoisuuteen
- Rakentamiseen liittyvä sameus
- Paikallisten virtausten muutokset, eroosio
- Maisemavaikutukset
- Luonnonsuojelualueet ja kaavoitus
- Maailmanperintökohde

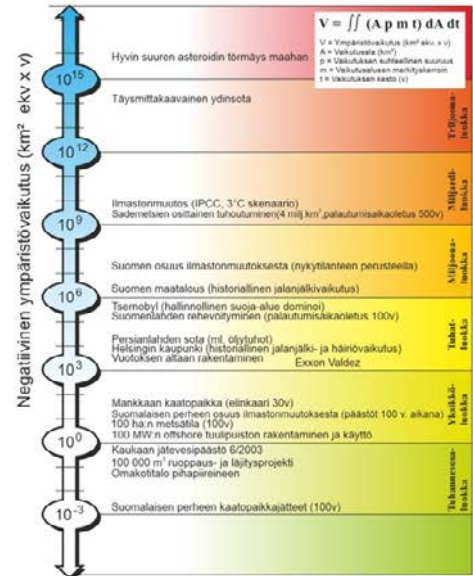
Suomi on viljellyt maata, rakentanut infrastruktuuria, käynyt sotia, teollistunut ja kaupungistunut. Kuinka suurista ympäristövaikutuksista on tässä kysymys?

Ympäristövaikusmittari

- Hankkeen ympäristövaikutus on luonnon rikkauden ja monimuotoisuuden muutos neliökilometreinä ja vuosina. Se voi olla positiivinen tai negatiivinen.
- Ison taivaankappaleen törmäyksen ja ydinsodan jälkeen ilmastonmuutos on merkittävin ympäristöuhka.
- Ilmaan ja veteen joutuvilla päästöillä on jonkin verran merkitystä Pohjoismaissa.
- Infrastruktuurihankkeilla on yleensä vähäisiä ympäristövaikutuksia.
- Luonnon rikkauden ja monimuotoisuuden väheneminen johtuu pääasiassa väestöräjähdyksestä, joka ei ole ongelma Pohjoismaissa.

On tärkeää erottaa omasta toiminnastamme ja muiden toimista johtuvat ongelmat.

Negatiivisten ympäristövaikutusten arvioita logaritmisella asteikolla Eranti, E. 2008. Sustainable development or will to power - The European Union and Finland pursuing environmental policy. TKK VTR 15

Merenkurkun kiinteä yhteys ja ilmastonmuutos

- Merenkurkun kiinteän yhteyden kautta kulkeva liikenne on pääosin siirtymää muualta (esimerkiksi Kauko-Idästä).
- Teknologinen kehitys hallitsee tulevaa ilmastonmuutosta ja liikenteen (sähkö, vety tai jokin muu) vaikutuksia.
- Merenkurkun kiinteä yhteys parantaa vihreän siirtymän hankkeiden edellytyksiä.
- Merenkurkun kiinteä yhteys avaa mahdollisuuksia vähentää hiilidioksidipäästöjä, erityisesti keskisen Pohjolan ja Kaukoidän ja toisaalta keskisen Pohjolan ja Atlantin välisessä liikenteessä.

Tavaroiden kuljetus nykYTEKNOLOGIALLA Uumajan ja Hangzhoun välillä

	Matkan pituus	Matka-aika	CO ₂	Riskit
Merireitti	28 000 km	60 päivää	320 kg/tn	Konfliktialueet Punainen meri ja Etelä-Kiinan meri
Rautatie	10 000 km	20 päivää	200 kg/tn	Poliittiset riskit (Venäjä, Kiina, Länsi)

Rakentamiseen liittyvä hiilijalanjälki ja luonnonvarojen käyttö

- Vuoden 2020 arvio yhteyden rakentamiseen liittyvistä hiilidioksidipäästöistä oli 300 000 tonnia. Helsinki Energian hiilidioksidipäästöt olivat samana vuonna 3 000 000 tonnia.
- Teräksen kierrätysaste tai valmistusprosessi on tässä laskelmassa hallitseva tekijä.
- Teräksen määrä on noin 200 000 tonnia, mikä on noin 2 % SSAB:n vuotuisesta terästuotannosta.
- Kiviaineksen määrä kiinteän yhteyden penkereissä, perustuksissa ja teissä on noin 25 miljoonaa m³. Maanrakennustöiden vuotuinen määrä on Suomessa noin 200 miljoonaa m³ ja Ruotsissa suurempi.

Lopetetaanko SSAB, kaivosteollisuus ja rakennusteollisuus tämän takia?

Merellä sijaitsevan tieyhteyden ympäristövaikutukset

Samat kuin tavallisella tiellä:

- Jalanjälkivaikutus
- Muutokset paikallisissa virtauksissa
- Vähän melua, pölyä ja tärinää
- Maisemavaikutus

Antti Talvitie

Esa Eranti

17

Vaikutukset meren ekosysteemiin

- Vaatimaton jalanjälki: 3 km²

	Suomi	Ruotsi
Tuotantometsät	200 000 km ²	230 000 km ²
Maatalous	25 000 km ²	30 000 km ²
Tieverkosto	2 000 km ²	3 000 km ²

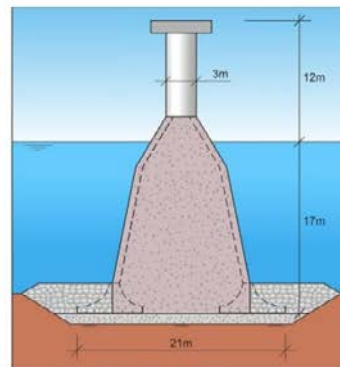
- Sillan perustukset ja vedenalaiset aallonturjat lisäävät luonnon monimuotoisuutta.
- Rakkohaurun elinolosuhteet paranevat, kun elinympäristöjä suojellaan myrskyaaltojen vaikutuksilta laajoilla alueilla.

Vaikutukset meren ekosysteemiin ovat marginaalisia.

Vedenalainen aallonturjaja

Pöngertie

Sillan perustus

Rakkohauru

Antti Talvitie

Esa Eranti

18

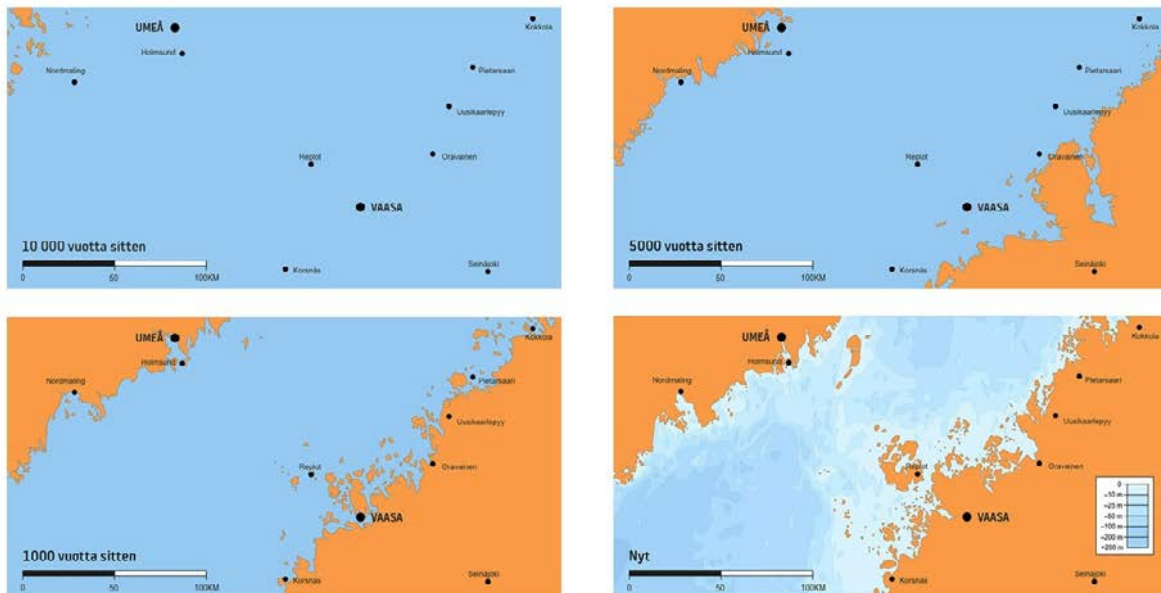
Helsingin luontokeitaat

- Helsingin ympäristön luontokeitaat ovat Vanhankaupunginlahti, Iso Huopalahti, Laajalahti ja Finnoonlahti.
- Kaikki alueet ovat siltojen ja pengerteiden takana.
- Kaikki alueet ovat vanhoja kaatopaikkoja ja jätevesien purkupaikkoja.
- Tiet ympäröivät jokaista aluetta.

Missä ovat rakentamisesta aiheutuneet suuret ympäristövaikutukset?

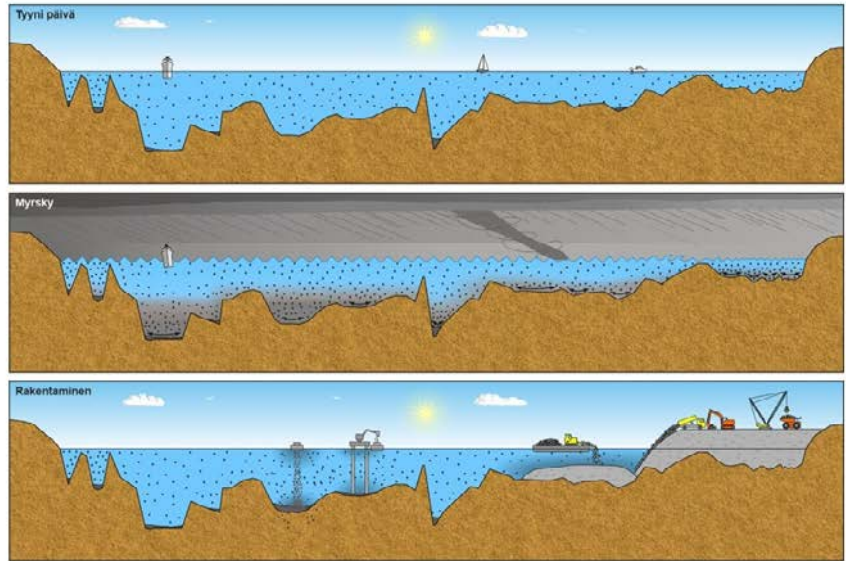
Virtauspoikkileikkaus pienenee

Väite: Merellä tehtävät työt ja virtauspoikkileikkauksen pieneneminen aiheuttavat suspensiota ja eroosiota, joilla on haitallisia vaikutuksia luonnolle.

- Tyypillinen Merenkurkun suspensio (= kiintoaine) virtaus 200 tn / (km vrk).
- Suspensiovirtaus kasvaa ainakin kahdella kertaluokalla suuren myrskyn aikana.
- Rakennussuspensio on paikallista ja tilapäistä. Se lisää noin prosentin tyypilliseen Merenkurkun suspensiovirtaan.
- Aallot dominoivat pohjaeroosiota, eivät virtaukset.

Kunnon myrsky nostaa tilapäisesti Merenkurkun alueen vesimassaan enemmän kiintoainesta kuin koko rakennusoperaatio.

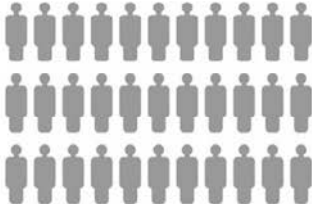

Maisemavaikutukset

- Kiinteän yhteyden osia voi nähdä joistakin sadoista taloista ja kesämökeistä.

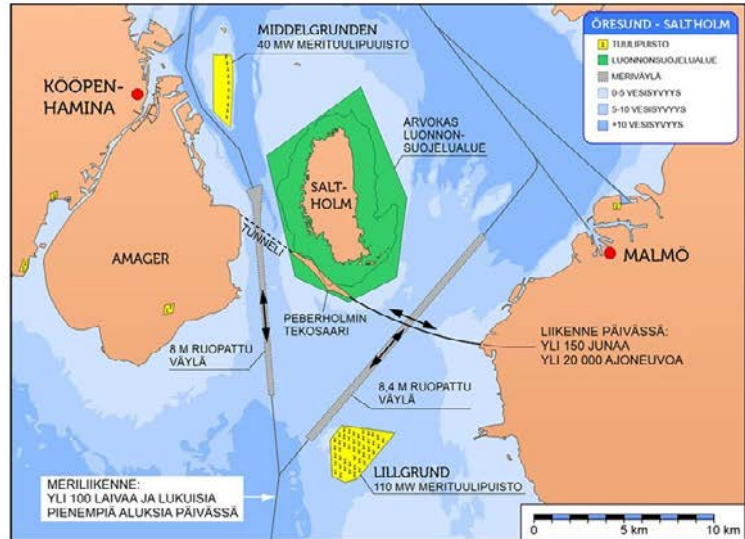
- Miljoonat voivat nauttia upeista saaristo- ja merimaisemista.

Luonnonsuojelualueet ja kaavoitus

- Kaava on tavallisesti vanhentunut maankäytön visio.
- Luonnonsuojelualueet kattavat noin 1000 km² Merenkurkusta.
- Kiinteän yhteyden jalanjälki on noin 3 km².
- Maalla noudatetaan valtaosin olemassa olevia tielinjoja.
- Luonnon rikkaus ja monimuotoisuus riippuu olosuhteista, ei detaljeista.

Merenkurkun kiinteä yhteys on yhtelskunnallisesti tärkeä hanke. Kaavoihin ja luonnonsuojelualueisiin liittyvien vähämerkityksellisten detaljien käyttö tämän hankkeen vastustamiseen ei ole perusteltua.

Öresund Link kulkee luonnonsuojelualan läpi. Luonnon rikkaus ja monimuotoisuus tekosaaren ympärillä on lisääntynyt.

Antti Talvitie

Esa Eranti

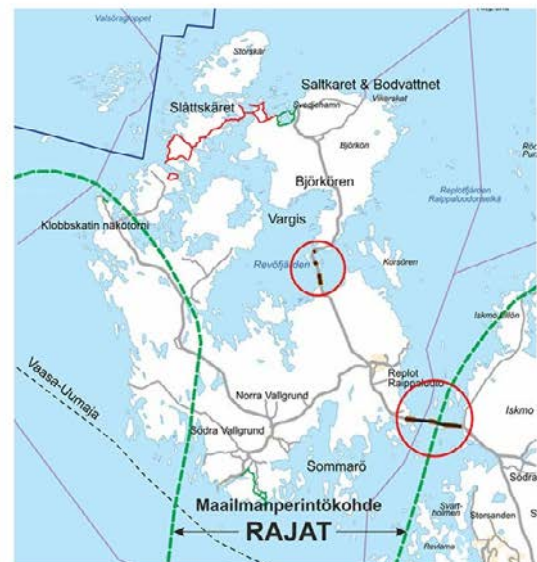
NORDIC
CONNECTOR

23

Väite: Jos merenkurkun kiinteä yhteys heikentää maailmanperintökohteen erityisarvoa, UNESCO voi poistaa sen listalta

- UNESCO:n maailmanperintökohteen pinta-ala on 1940 km².
- Kohteen erityisarvot liittyvät maankohoamiseen sekä flada- ja kluuvijärvalueisiin.
- Maailmanperintökohteessa on jo teitä, pengerryksiä ja siltoja.
- Siellä hakataan metsää ja harjoitetaan monenlaista elinkeinotoimintaa.
- Kiinteän yhteyden peittoalue on noin 1 promille perintökohteen pinta-alasta.
- Kiinteä yhteys ei vaikuta maankohoamiseen ja kiertää flada- ja kluuvijärvalueet.
- Vedenpinnan nousu kumoaa maankohoamisen puolessa vuosisadassa.

Maailmanperintökohteen arvo nousee, kun sen saavutettavuus paranee.

Antti Talvitie

Esa Eranti

NORDIC
CONNECTOR

24

Kokonaisarvio

- Ilmastonmuutos on dominoiva ympäristövaikutus.
- Kiinteä yhteys mahdollistaa merkittäviä vihreän siirtymän hankkeita.
- Liikenteen päästöt vähenevät kun toisaalta keskisen Pohjolan ja kaukoidän ja toisaalta keskisen Pohjolan ja Atlantin välisessä liikenteessä siirrytään käyttämään Nordic Connectoria.

Merenkurkun kiinteä yhteys on ympäristön kannalta hyödyllinen hanke.

Mo i Ranan satama kehittyy voimakkaasti.

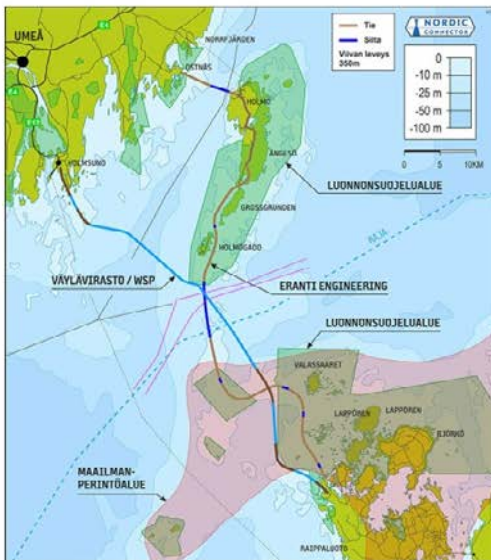
Antti Talvile

Esa Eranti

25

4. Väylävirasto / WSP:n kilpailevan selvityksen arvio

SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN

Väylävirasto / WSP (byrokraattinen)

15-20 vuotta, 4900 – 8400 miljoonaa euroa

Eranti Engineering (tarveperusteinen)

5 vuotta, 3500 miljoonaa euroa

Mistä ero tulee?

- Massiiviset ympäristövaikutusselvitykset ja lupaprosessit.
- Byrokraattiset käytännöt.
- Jos luonnonsuojelualueita lähdetään kiertämään, joudutaan rakentamaan siltoja syvään veteen. Sillan kilometrihinta on kertaluokkaa korkeampi kuin pengertien.

Antti Talvile

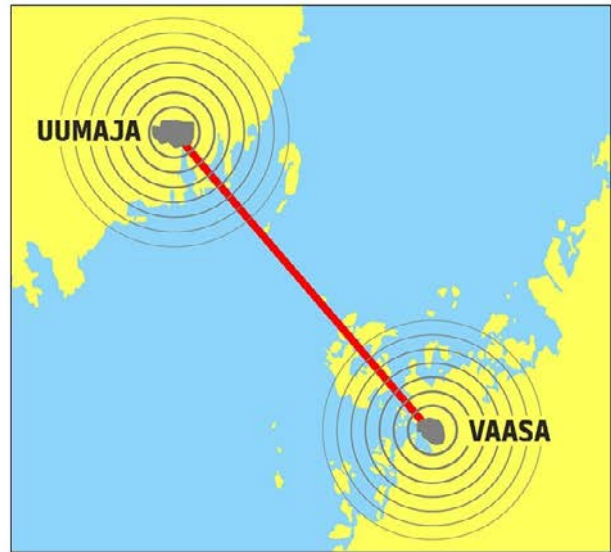
Esa Eranti

26

Väylävirasto / WSP:n tarveselvitys

- Käsittelee hanketta pelkästään Vaasan ja Uumajan välisenä yhteytenä. Vaikutus laajemman logistiikkaverkon osana puuttuu.
- Yhteyden luomaa talousaluetta ja sen investointipotentiaalia ei tunnisteta.
- Raportissa sotketaan eri kuljetusmuotojen todellinen kustannus ja verovaroin subventoitu hinta.
- Logistiikan kannalta olennaista on toimitusaika ovelta ovelle, ei satamasta satamaan.
- Yhteyden vaikutusta sotilaalliseen liikkuvuuteen ja huoltovarmuuteen ei ole juuri käsitelty. Yhteyden geopoliittista arvoa ei tunnisteta.

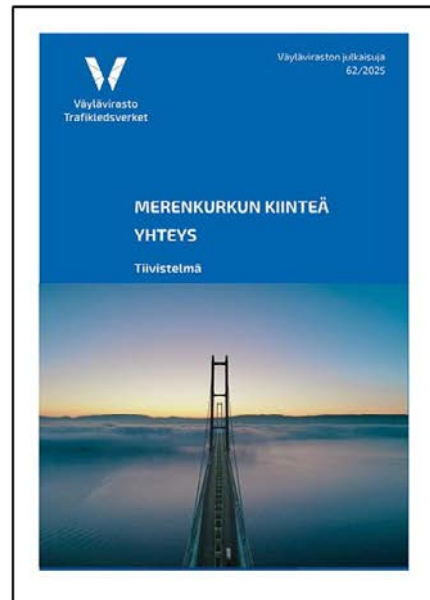
Tarveselvitys ei kelpaa päätöksenteon pohjaksi.

Väylävirasto / WSP:n selvityksen kokonaisarvio

- Pinnallisesti tehty tilaustyö, jolla on sekä poliittisia tavoitteita että byrokraattisia motiiveja.
- Maailma muuttuu nopeasti. On järkevää investoida yhtä nopeasti, eikä 15-20 vuoden tähtäimellä hankkeeseen, jonka perusteet ovat tässä ja nyt.
- Hankkeen tarvetta on käsitelty näköalattomasti.
- Tekijöiden ammattitaidossa tässä yhteydessä vakavia puutteita.

Perusoletus Merenkurkun kiinteän yhteyden suurista ympäristövaikutuksista on virheellinen.

Hankkeen käsittely pelkästään Vaasan ja Uumajan välisenä yhteytenä on käsittämätön lähtökohta.

5. Muita isoja infrahankeita

Muut isot infrahankeet Suomen kannalta:

- Länsirata (Tunnin juna)
- Rail Nordica
- Lentorata
- Helsinki-Tallinna rautatietunneli
- Itärata
- Raidelevyden muutos

Länsirata (Tunnin juna)

- Rinnakkainen junayhteys Helsingin ja Turun välillä.
- Rakennuskustannus 3,5-5 miljardia euroa.
- Matka-aika lyhenee 15-30 minuuttia.
- Ei tavaraliikennettä.
- Ei sotilaallista merkitystä.

Veronmaksajan osaksi jää maksaa jokaisesta 30 euron matkalipusta 100 euroa seuraavat 50 vuotta.

**Pääministeri
Petteri Orpo**

kuva: Lauri Heikkinen,
valliineuvoston kanslia

Rail Nordica

- Rail Nordica on ratayhteys Tornioista Kemmin kautta Ouluun eurooppalaisella raidelevydydellä.
- Tarkoitus on lisätä sotilaallista liikkuvuutta ja huoltovarmuutta.
- Kustannusarvio on 1.5 miljardia euroa.
- Ratayhteys telin vaihtoinen on jo olemassa.
- Jos telin vaihtoa halutaan tehostaa, rinnakkaisraide tulee rakentaa Haaparantaan Ruotsin puolelle.
- Suurin osa siitä, mitä Norjan satamien kautta saadaan Lapin puolustamiseen, voidaan kuljettaa Suomeen nopeammin ja varmemmin käyttäen jo olemassa olevaa tieverkkoa.

**Liikenneministeri
Lulu Ranne**

kuva: Valtioneuvoston kanslia

**Rail Nordica on 1.5 miljardia
Kankkulan kaivoon.**

Muut infrahankkeet

TURKU-TUKHOLMA RAIDEYHTEYS

- Uskottavaa suunnitelmaa ei ole. Maksanee noin 50 miljardia euroa.

LENTORATA

- 25km:n kaksisuuntainen kaukoliikennetä, joka yhdistäisi Helsinki-Vantaan lentoaseman valtakunnalliseen kaukojunaverkoston.
- Kustannusarvio 2,9 miljardia euroa.
- Kysyntä vähäistä, saman asian voi hoitaa olemassa olevilla liikennevälineillä.

HELSINKI- TALLINNA RAUTATIE-TUNNELI

- Kustannusarvio 15-20 miljardia euroa.
- Yksityinen hanke, joka edellyttää lupaa ja rahoitusta.

ITÄRATA

- Lähinnä henkilöliikennettä palveleva yhteys Helsingistä Porvoon kautta Kouvolaan.
- Kustannusarvio 1,7 miljardia euroa.
- Matka-aika lyhenee, mutta kysyntä on vähäistä.

RAIDELEVEYDEN MUUTOS

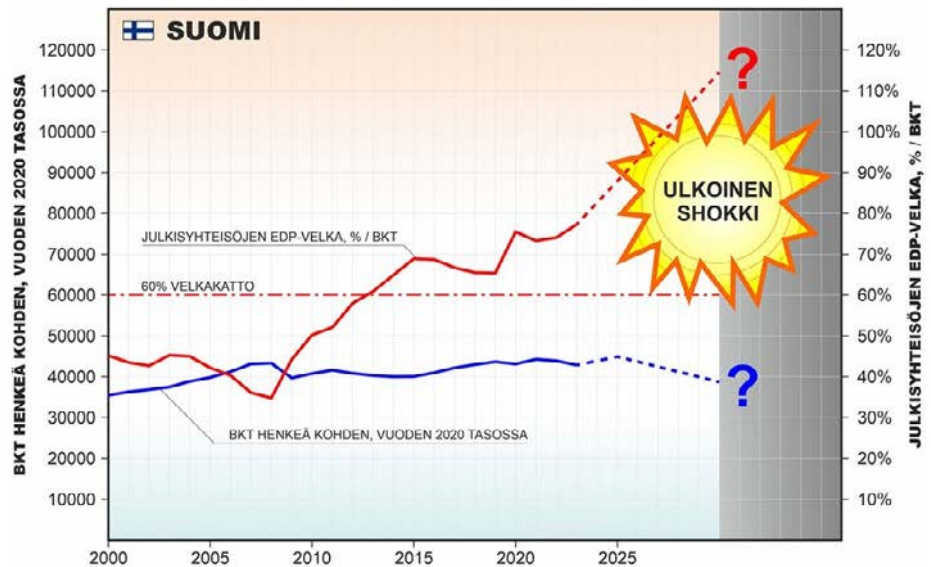
- Vuosikymmenten hässäkkä, joka maksaa kymmeniä miljardeja euroja.
- Mitään lisäarvoa raidelevyden muuttaminen ei tarjoa.

Raidehankkeiden Hyöty/Kustannus suhdetta on usein manipuloitu tarkoitushakuisesti. Todellisuudessa niiden H/K suhde on luokkaa 0.3 tai sen alle. Ne llsäävät julkista velkaa tarjoamatta juuri mitään vastineeksi.

6. Merenkurkun kiinteän yhteyden taloudelliset ja geopoliittiset perustelut

- Suomen reaalityalous (sininen käyrä) ei ole kasvanut yli 15 vuoteen.
- Valtion velanotto (punainen käyrä) on riistäytynyt käsistä.
- Osasyys on valtion rahojen holtittomassa käytössä.
- Toinen, unohdettu syy on tulopuolella, elinkeinoelämän toimintaedellytyksissä.

Antti Talvitie

Esa Eranti

33

Tarkastellaan merkittäviä investointiprojekteja (5–10 vuotta lupaprosessia, epävarmuus lopputuloksesta, 50 %:n kustannusten nousu)

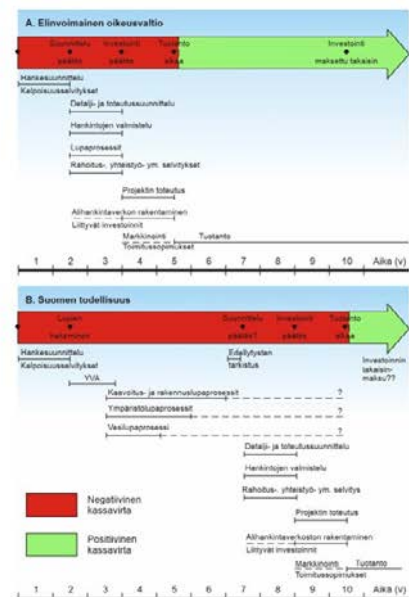
Kyky upottaa investointihankkeita loputtomaan lupaprosessiin ilman vastuuta on ympäristöbyrokratian vallan pääasiallinen lähde.

Pitkät lupaprosessit, epävarmuus lopputuloksesta ja nöyryyttävät lupaehdot ovat ajaneet tuotannollisia investointeja muualle.

Teollisuus ei ole pystynyt tarttumaan ajassa liikkuviin liiketoimintamahdollisuuksiin, uudistamaan rakenteitaan ja parantamaan kilpailukykyään.

Investoinnit ja tuotannollinen toiminta säteilivät laajalti työtä ja toimeentuloa. Valtion tulopuoli sakkaa byrokratian puristuksessa.

Yritysten toimintaedellytysten heikkeneminen on Suomen sosiaalisen ja taloudellisen rapautumisen ytimessä!

Lupaprosessin vaikutus suurten teollisuusinvestointihankkeiden toteutusaikatauluun. Ideaali- ja nykykenaariot

Antti Talvitie

Esa Eranti

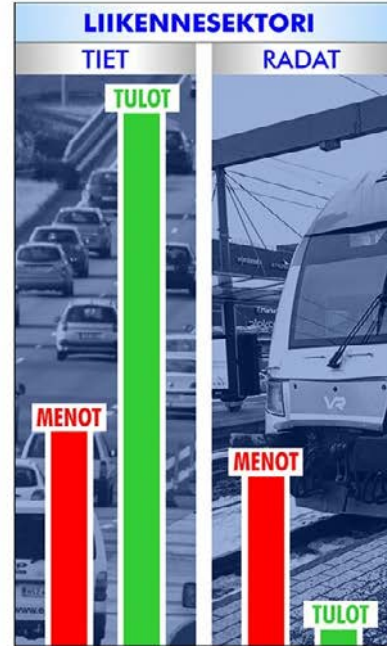

34

Liikennesektorin tilanne

- Suomen teollisuuden logistiikkakustannukset ovat 30-50 % korkeammat kuin muiden Pohjoismaiden.
- Suomen teihin ja niiden kehittämiseen on budjetoitu noin 900 miljoonaa euroa.
- Suomen ratoihin ja niiden kehittämiseen on budjetoitu noin 700 miljoonaa euroa.
- Valtion tieverkko palvelee 92 prosenttia henkilöliikenteestä ja 90 % tavaraliikenteen arvosta, 70 % tonnikilometreistä.
- Rataverkko palvelee kuutta prosenttia henkilöliikenteestä ja 25 % tavaraliikenteen tonnikilometreistä.

Tieliikenne on kaikkien ulottuvilla ja maksaa yli kaksinkertaisesti aiheuttamansa menot. Rautatieliikenne maksaa ratamaksuina 10 % radan pidon kustannuksista.

Merenkurkun kiinteän yhteyden liikenne-ennuste

- Liikenne Juutinrauman yli kolminkertaistui heti Öresund Linkin valmistuttua. Se 2.5 kertaistui tästä 15 seuraavan vuoden aikana uuden kasvavan talousalueen myötä.
- Tällä perusteella ennustamme liikenteeksi 1250 autoa ja 620 rahtiyksikköä yhteyden avautuessa.
- 15 vuoden kuluttua avautumisesta liikenne voisi olla 3125 autoa ja 1550 rahtiyksikköä.
- Näillä liikennemäärillä yhteyden investointi on tullitienä maksanut itsensä 15 vuodessa.

Seuraavassa kalvossa on Nordic Connectorin Hyöty/Kustannus-analyysi elinkaariperspektiivistä. Siinä ei ole mukana niitä hyötyjä ja kansantalouden kasvua, joita syntyy muiden yhteyden mahdollistamien investointien myötä.

Öresund Link on kiinteä liikenneyhteys Juulinrauman salmen yli Ruotsin ja Tanskan välillä. Se muodostuu sillasta, tekoasaaresta ja tunnelista.

Merenkurkun kiinteä yhteys – elinkaari Hyöty/ Kustannusanalyysi

	Merenkurkun kiinteä yhteys (EU 30%)	Merenkurkun kiinteä yhteys (EU 0%)	Vaasa-Uumaja tie (Väylävirasto / WSP, EU 30%)	Kommentteja
Pääomakustannus	3 500 M€ (EU 30%) Rakennusaika 5 vuotta	3 500 M€ (EU 0%) Rakennusaika 5 vuotta	7 000 M€ (EU 30%) Rakennusaika 10-15 vuotta	<ul style="list-style-type: none"> Rakennusaika sisältää rakennussuunnittelun Jos Merenkurkun kiinteää yhteystä tarkastellaan pelkästään liikennehankkeena, sen elinkaari on kannattava EU:n 30 % tuella. Ilman tukea 30 vuoden 3,5% lainalla, ehdotetut tariffit maksaisivat investoinnin 30 vuodessa jos liikenne olisi 1500 autoa ja 1100 rahtiyksikköä/vrk jolloin tariffitulot ovat n. 200 miljoonaa euroa vuodessa. Väylävirasto / WSP:n suunnitelmaa ei voi saada kannattavaksi, koska pitkä rakennusaika on investoinnin taloudellisuudelle myrkyä ja lykkää hyödyt tulevaisuuteen.
Jäljellä	2 450 M€	3 500 M€	4 900 M€	
Kustannus (Laina 30v 3,5%) Viidesosien nosto vuoden alussa	2 290 M€	-3 270 M€	-(208.9 + 1.0 k pito) M€/v 50 vuotta, 3,5 %	
Tullitulot - Autot			Ei tulleja	
Tariffit ovat realistisia (Suomi-Tukholma tariffi nyt 250€-450€)	+834 M€ 15 vuotta (v. 6-20) +1 130 M€ 30 vuotta (v. 21-50)	+834 M€ 15 vuotta (v. 6-20) +1 130 M€ 30 vuotta (v. 21-50)	Hyötyjä ei ole laskettu. Pitkä rakennusaika lykkää hyödyt kaus tulevaisuuteen	
Liikenne-ennuste: Kiinteän yhteyden avautuessa vuosille vuonna 6, 600 kausilippulaista/vrk a' €25, (nyt €65), 650 muuta autoa, a' €180 (tariffi nyt €180). Liikenne kasvaa lineaarisesti vuoden 20 tasolle. Liikenne-ennuste: Liikenne on kasvanut kiinteän yhteyden avaamisesta lineaarisesti ja on vuonna 20 1500 kausilippulaista ja 1625 muuta autoa. Liikenne ja tariffit pysyvät samana seuraavat 30 vuotta (21-50).			Ennuste (v. 2045): 3000 autoa, 250 rahtiyksikköä	
Tullitulot - Rahtiliikenne			Ei tulleja	
Rahtitariffi (Suomi-Tukholma) on suurempi, ehkä 750€- 1000€	+1 340 M€ 15 vuotta (6-20) +1 830 M€ 30 vuotta (21-50)	+1 340 M€ 15 vuotta (6-20) +1 830 M€ 30 vuotta (21-50)	Hyötyjä ei ole laskettu. Pitkä rakennusaika lykkää hyödyt kaus tulevaisuuteen	
Rahtiliikenne-ennuste: Kiinteän yhteyden avautuessa 620 rahtiyksikköä /vrk, a' €350. (tariffi rahtiyksiköille nyt €300-400). Liikenne kasvaa lineaarisesti vuoden 20 tasolle. Liikenne-ennuste: Liikenne on kasvanut kiinteän yhteyden avaamisesta lineaarisesti ja on vuonna 20 1550 rahtiyksikköä /vrk. Rahtiliikenne ja tariffit pysyvät samana seuraavat 30 vuotta (21-50).				
NC Tullitulot Miinus merkki on kustannus tai subventio	+2 174 M€ +2 960 M€ Yhteensä 5 134 M€	+2 174 M€ +2 960 M€ Yhteensä 5 134 M€	Tasan Suomi/Ruotsi -104.65M€ / -104.65 M€ per vuosi	
NC Nettonykyarvo Tulot miinus Kustannukset	+2 844 M€	+1 864 M€	Väyläviraston hankkeen investointikustannus on karkea arvio.	

Korkeajännite DC linja ja vetyputki voivat osallistua Nordic Connector kustannuksiin. Keinoasari tuulivoima-alustana ja nakoalapaikka turisille on mahdollinen

Antti Talvitie

Esa Eranti

37

Kiinteän yhteyden yhteiskuntataloudellinen tarve

- Koko Pohjola tarvitsee uutta tuotannollista toimintaa ja uusia palveluja taantuvien alojen tilalle.
- Kiinteä yhteys synnyttäisi keskiseen Pohjolaan kansainvälisesti merkittävän teollisuus- ja osaamisklusterin. Yhdessä olemme vahvempia kuin erikseen.
- Ruotsi ja Norja tarvitsevat nopean yhteyden maailmantalouden kasvukeskuksiin Aasiassa.
- Suomen teollisuuden kilpailukyky edellyttää alempia logistiikkakustannuksia sekä tuotteiden nopeampia ja varmempia toimituksia Eurooppaan ja maailman markkinoille.

Uusi dynaaminen talousalue olisi työn ja toimentulon lähde laajalle alueelle ja toisi verotuloja koko Pohjolaan.

Antti Talvitie

Esa Eranti

38

Kiinteän yhteyden geopoliittinen tarve

Pohjoismainen yhteistyö

Kun Suomen suhteet Venäjään ovat heikentyneet, siteitä Pohjoismaihin kannattaa tiivistää.

Puolustuspolitiikka

Jos haluat rauhaa, valmistaudu sotaan.
Taloudellisesti vahva on myös sotilaallisesti vahva.
 Merenkurkun kiinteä yhteys parantaa NATOn sotilaallista toimintakykyä.

Huoltovarmuus

Jos Itämeri sulkeutuu sodan tai kriisin johdosta, suuri osa Suomen huollosta ja ulkomaan kaupasta voidaan hoitaa rekoilla Merenkurkun kiinteän yhteyden kautta.

Lopputulos - Nordic Connector

- Merenkurkun kiinteä yhteys voidaan toteuttaa nopeasti Suomen ja Ruotsin parlamenttien erillispäätöksellä samalla tavalla kuin Öresund Link.
- Tuloksena olisi Nordic Connector, keskeisen Pohjolan uusi liikenneyhteys.
- Nordic Connectorin ympärille syntyvä kasvava talusalue olisi osaratkaisuna valtion velkaantumisen katkaisemiseksi.
- Hanke tarjoaa suomalaisille työtä, toimeentuloa ja turvallisuutta.

Ruotsalaisen tutkimuksen mukaan Öresund Link kasvatti Ruotsin ja Tanskan välistä tavarakauppaa kymmenessä vuodessa 25% verrattuna siihen, miten kauppa olisi kehittynyt ilman kiinteää yhteyttä.

21. Suomi uppoaa – miksi?

EU:n perustamissopimuksen kolmannessa artiklassa kerrotaan, mitä varten EU on perustettu. Viidennessä artiklassa tuodaan esiin suhteellisuusperiaate. Alla oleva on Suomessa primaarioikeutta, joka on rutiininomaisesti sivuutettu julkisessa vallankäytössä, tuomioistuimissa ja mediassa.

ARTIKLA 3.

1. Unionin päämääränä on edistää rauhaa, omia arvojaan ja kansojensa hyvinvointia.
2. Unioni tarjoaa kansalaisilleen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen, jolla ei ole sisärajoja ja jolla taataan henkilöiden vapaa liikkuvuus, toteuttaen samalla ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa, maahanmuuttoa sekä rikollisuuden ehkäisyä ja torjuntaa koskevat aiheelliset toimenpiteet.
3. Unioni toteuttaa sisämarkkinat. **Se pyrkii Euroopan kestävään kehitykseen, jonka perustana ovat tasapainoinen talouskasvu ja hintavakaus, täystyöllisyyttä ja sosiaalista edistystä tavoitteleva erittäin kilpailukykyinen sosiaalinen markkinatalous sekä korkeatasoinen ympäristönsuojelu ja ympäristön laadun parantaminen.** Se edistää tieteellistä ja teknistä kehitystä.

Unioni torjuu sosiaalista syrjäytymistä ja syrjintää sekä edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja sosiaalista suojelua, naisten ja miesten tasa-arvoa, sukupolvien välistä yhteisvastuuta ja lapsen oikeuksien suojelua.

Unioni edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta sekä jäsenvaltioiden välistä yhteisvastuuta.

Unioni kunnioittaa kulttuuriensa ja kieltensä rikkautta ja monimuotoisuutta sekä huolehtii Euroopan kulttuuriperinnön vaalimisesta ja kehittämisestä.

4. Unioni perustaa talous- ja rahaliiton, jonka rahayksikkö on euro.
5. Unioni vaalii ja puolustaa arvojaan ja etujaan kansainvälisissä suhteissaan ja edistää osaltaan kansalaistensa suojelua. Se edistää osaltaan rauhaa, turvallisuutta, maapallon kestäväää kehitystä, kansojen välistä yhteisvastuuta ja keskinäistä kunnioitusta, vapaata ja oikeudenmukaista kauppaa, köyhyyden poistamista ja ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien suojelua, sekä kansainvälisen oikeuden tarkkaa noudattamista ja kehittämistä, etenkin Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden kunnioittamista.
6. Unioni pyrkii tavoitteisiinsa asianmukaisin keinoin unionille perussopimuksissa annetun toimivallan mukaisesti.

ARTIKLA 5.

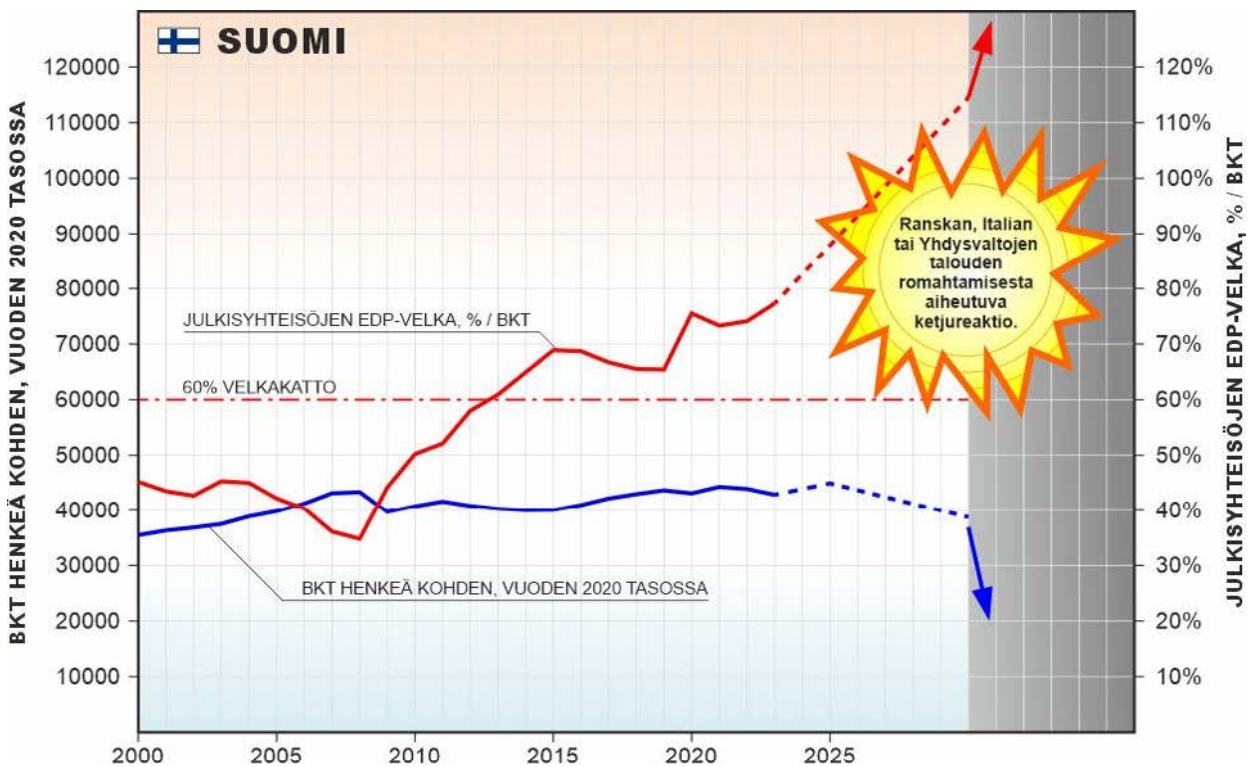
1. Unionin toimivalta määräytyy annetun toimivallan periaatteen mukaisesti. Unioni käyttää toimivaltaansa toissijaisuusperiaatetta ja **suhteellisuusperiaatetta noudattaen.**

Otteita EUn perustamissopimuksen konsolidoidusta versiosta.

Alla on esitetty Suomen reaalisen bruttokansantuotteen kehitys henkeä kohti vuoden 2020 rahassa. Nähdään, että sodanjälkeinen talouskasvu jatkui vuoteen 2007. Tätä on seurannut kohta kaksi vuosikymmentä jatkunut stagnaatio. Elintaso on pidetty yllä velanotolla.

Vuodesta 2019 lähtien velkaantuminen on riistäytynyt käsistä. Massiivinen velkaelvytyskään ei enää jaksaa pitää elintaso edes ennallaan. Koulutusinvestoinnit menevät hukkaan, kun ihmisillä ei ole töitä. Jos nykyisistä sitoumuksista ja valtarakenteista pidetään kiinni, Suomen valtio on ajautumassa kiihtyvällä tahdilla kohti konkurssia.

Miten tässä nyt näin on käymässä, kun meillä on tämä EU, kestävä kehitys, vahvat julkisen vallan instituutiot, oikeusvaltio ja luotettava valtamedia?

Suomen reaalisen bruttokansantuotteen ja julkisyhteisöjen velan kehitys 2000 luvulla.

Ongelmalla on kaksi ydintä

Helsingin valtaeliitit kuvittelevat edelleen, että Suomen talouden ongelmat johtuvat suhdanteista ja yritysten rohkeuden ja innovaatioiden puutteesta. Ne jankuttavat, että ongelmat ratkeavat panostamalla koulutukseen ja rohkaisemalla yksityiseen kulutukseen.

Budjettien alijäämää yritetään pitää kurissa vaatimattomin juustohöyläleikkauksin. Tämä on hankalaa, koska leikkaukset lisäävät työttömyyttä ja niillä puututaan saavutettuihin etuihin.

Edellä on esimerkein osoitettu, että veronmaksajan rahojen käyttö on holtitonta. Julkishallinnon päätöksenteko on hidasta ja heikkolaatuista. Kukin puolue lisää vuorollaan veronmaksajan taakkaa puskemalla omia rahanreikiään julkistalouteen seurauksista välittämättä. Leikattavaa löytyisi helposti.

Kolikolla on myös toinen, julkisuudessa vaiettu puoli. Se on byrokraattinen valtaekspansio. Rahat eivät tule momentilta, jonkun on ne ensin ansaittava. Rahat eivät tule momentilta. Jonkun on ne ensin ansaittava. Elinkeinoelämän toimintaedellytyksistä ei ole julkisuudessa juuri puhuttu.

Yritykset ja elinkeinon harjoittajat joutuvat toimimaan lisääntyvässä määrin byrokratian pakkopaidassa. Niiden mahdollisuuksia tarttua ajassa liikkuviin liiketoimintamahdollisuuksiin on rajoitettu ja niiden toimintaympäristö on käynyt toksiseksi. Tästä lähtökohdasta niillä on entistä heikommät edellytykset työllistää ihmisiä ja tuottaa verotuloja.

JULKISEN SEKTORIN TULOPUOLI SAKKAA. Seuraavassa käydään läpi ongelman juurisyitä.

Euroopan unioni

90-luvulla lähdin mukaan pieneen kehitysprojektiin Kreikassa. Tarkoitus oli rakentaa pienvenesatama Santorinin saarelle. En ota kantaa projektin teknistaloudelliseen mielekkyyteen, vaan siihen, että sen läpivienti byrokratiakoneistoista osoittautui vaikeaksi.

”Kaiken pitää olla oikein”, mutta säädösten ja tulkintojen ryteikössä ei tiedetty, mitä tämä tarkoittaa. Oltiin byrokraattien armoilla.

Kului puolitoista vuosikymmentä ja Kreikka oli käytännössä konkurssissa. Monet taloudellisen kasvun kannalta hyvät hankkeet olivat jauhautuneet byrokraattisiin valtarakenteisiin.

Kriisi on mahdollisuus. Jos Kreikka olisi päästetty konkurssiin, sen olisi ollut pakko itse tarttua kriisin perussyhyyn, byrokraattiseen mielivaltaan. Euroopan unioni kuitenkin pelasti Kreikan ainakin tilapäisesti lainoilla ja tukipaketilla. Tavallaan se pelasti itsensä kieltäytymällä käsittelemästä kriisin perussyystä.

Kun Suomi liittyi Euroopan unioniin, monet allekirjoittanut mukaan lukien halusivat sitoa Suomen tiukemmin osaksi länttä. Toisaalta pelättiin säädöstulvaa.

Liittymissopimus hyväksyttiin eduskunnassa kansanäänestyksen jälkeen niin sanotussa supistetussa perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Sopimuksessa luovutettiin kuitenkin ylin tuomioistuinalta EU:lle. Siksi voidaan perustellusti kysyä, menikö tämä ihan oikein.

Tätä kirjoitettaessa koko Länsi-Eurooppa on lisääntyvästä velanotosta huolimatta stagnaatiossa. Myös Itä-Euroopassa ja Baltian maissa alkaa näkyä kangistumisen merkkejä. Euroopan merkitys maailmassa on supistunut laajalla rintamalla.

Tämän voisi tulkita siten, että EU on byrokraattisia valtarakenteita tukevalla säädöstehtailullaan työntänyt hyvinvointimme perustana olevaa tuotannollista toimintaa muualle. Sen luomat valtarakenteet ovat luonteeltaan staattisia ja se kieltäytyy käsittelemästä erehdyksiään. EU työskentelee siis edellä perustamissopimuksessa määriteltyä tavoitettaan vastaan.

EU komission puolustukseksi on toki sanottava, että se työskentelee kovassa paineessa. Byrokraatit ja poliitikot työntävät joka tuutista omia fantastisia ideoitaan kontribuutioksi EU politiikkaan. Esimerkkinä on vaikkapa Saksan yritys ulottaa omaa ydinvoimahölmöilyään ilmastonmuutosta vastaan taistelevan EU:n politiikkaan.

EU:n ongelma on siinä, että se pyrkii kaikin keinoin ulottamaan valtansa jäsenvaltioiden sisäisiin asioihin. Otetaan esimerkiksi ilmastonmuutos. On perusteltua, että EU asettaa Euroopan laajuisia

tavoitteita kasvihuonekaasupäästöjen rajoittamiseksi. On myös perusteltua, että EU päättää, miten päästöt lasketaan.

Se, miten jäsenmaat näihin tavoitteisiin pääsevät, ei ole kuitenkaan EU:n asia. Maailma muuttuu nopeasti, eikä elämän realiteeteista vieraantuneessa komissiossa järki tähän riitä. Suunnitelmatalous osoitti elinkelpoisuutensa Neuvostoliiton kaatuessa.

Idiotismista tulee kuitenkin rationalismia, jos näkökulma muutetaan EU:n tarkoituksesta valtaan. Säädöksiä suoltava EU on ollut byrokraattisen vallan riemumarssia. Jokainen kriisi on käännetty mahdollisuuksiksi laajentaa byrokraattista valtaa.

Nyt esimerkiksi EU on kiristämässä otettaan Suomen metsistä vedoten luontokatoon ja vaatien ennallistamista. Ilman korvausta tietysti.

Samalla EU pyrkii lisäämään yhteisvastuuta veloista. Etelä-Euroopan mätiä byrokraattisia valtarakenteita ollaan pönkittämässä heittämällä hyvää rahaa huonon rahan perään. Euroopan poliittisbyrokraattinen eliitti ottaa mieluummin epätoivoisen vedon veronmaksajien piikkiin, kuin lähtee korjaamaan erehdyksiään.

Nyky politiikalla Suomen osa EU:ssa tulee olemaan sama kuin maaseudun osa Suomessa. EU:n ydin tulee hurskastelemaan Suomen kustannuksella. Suomalaiset sektoribyrokraatit ja poliitikot ovat täysillä mukana tässä prosessissa edistämässä omia intressejään. Aivan kuten pysähtyneisyyden aikana.

Ympäristöhallinto

Ajatellaan Suomeen kaavailtavaa merkittävää teollisuusinvestointia. Toteutuessaan se säteilisi työtä ja toimeentuloa laajalle alueelle. Sen yhteydessä syntyisi myös sellaista tietotaitoa, jolla olisi todellista merkitystä kilpailussa maailman markkinoilla.

Mitä tapahtuu, kun hanke julkistetaan. Heti ilmaantuu sankka lauma byrokraatteja ja intressitahoja vaatimaan, vastustamaan, valittamaan ja rahastamaan. Pääkaupungin valtamedia pyörittelee synkimpiä esiin tuotuja uhkakuvia, vaikka niiden paneminen suhteeseen aukeaisi Elon laskuopilla.

Hankkeen lupaprosessi on pitkä, jopa 5–10 vuotta (kuva). Lopputulos on epävarma. Lupaehdot ovat nöyryyttävät ja voivat nostaa hankkeen kustannuksia 50 %. EI TARVITSE OLLA JÄRJEN JÄTTILÄINEN YMMÄRTÄÄKSEEN, ETTÄ TÄSSÄ ON SYY TYÖTTÖMYYTEEN JA TALOUDEN SAKKAAMISEEN.

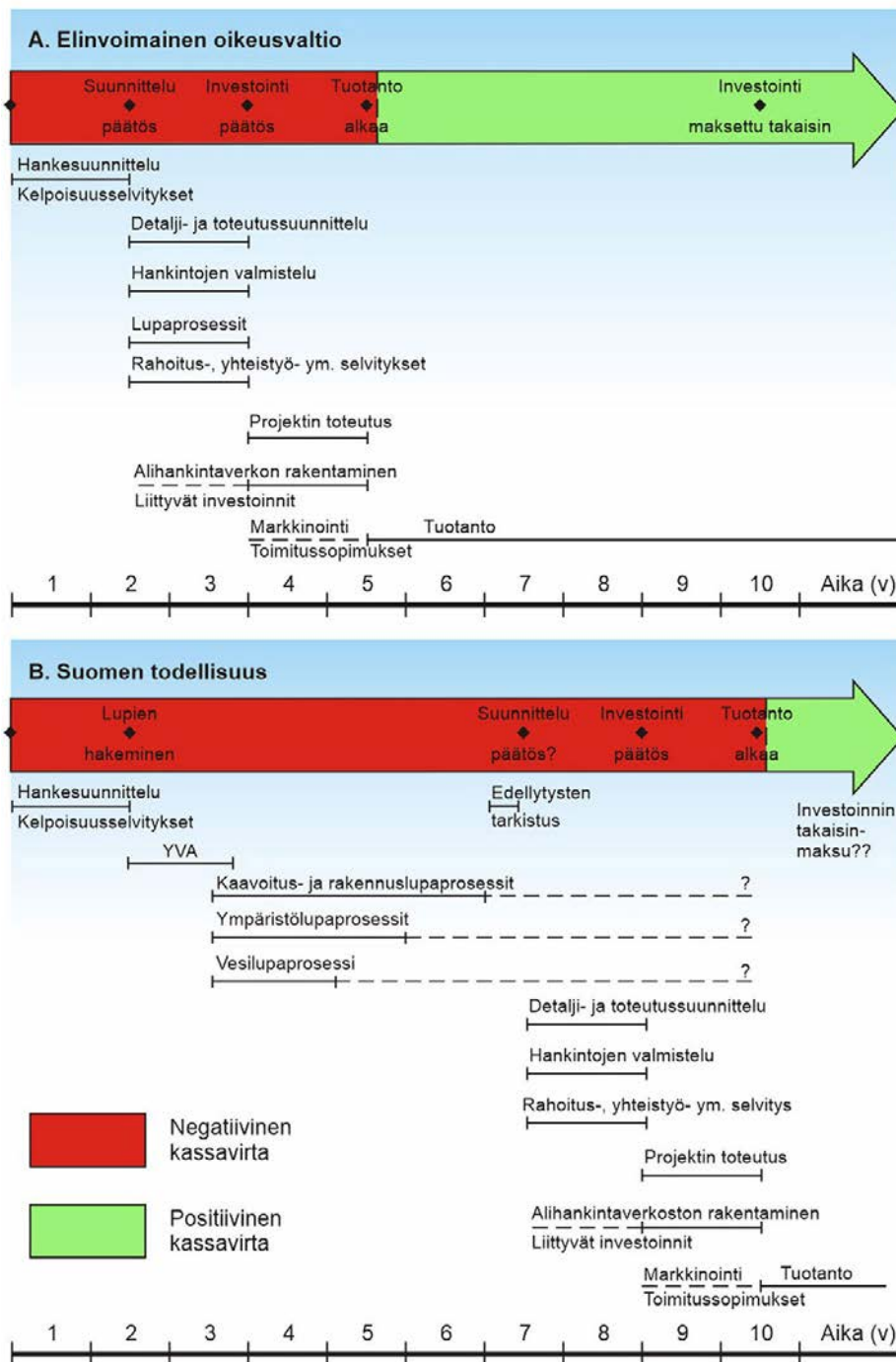
Seuraavassa kuvassa on esimerkkejä detaljeista, joita on käytetty investointiprojektien estämiseen tai jarruttamiseen. Tällaisilla lukemattomilla detaljeilla ja uskomuksilla ei ole juuri mitään merkitystä luonnon suuressa ja dynaamisessa kokonaisuudessa. Niille voi kuitenkin tulla lupaprosessissa hintaa miljoonia tai jopa miljardeja euroja.

Jo vuosituhannen vaihteessa Suomessa tunnistettiin EU:n alistavaan ympäristölainsäädäntöön liittyvät riskit. Korkealla tasolla sovittiin, ettei Suomen kansantaloutta upotettaisi näihin valtarakenteisiin.

Pian kuitenkin muut hallinnonalat alistuivat jopa ilmeisiin julkisen vallan väärinkäytöksiin (esimerkiksi ruoppaus ja tributyylitina). Teollisia investointeja harkitsevat tajusivat, että täällä ollaan mielivallan armoilla.

Monissa maissa on jo tunnustettu, että ylisääntely ja tiukat kaavoitussäännöt tuhoavat talouden perustaa. Investointihankkeiden lupaprosesseja on luvattu viedä läpi jopa kolmessa kuukaudessa.

Voidaan kysyä, missä on järki ja oikeus. Vastaus on, että ei tässä ole kysymys järjestä eikä oikeudesta. Tässä on kysymys vallasta (seuraavat kuvat). Ympäristöbyrokrattinen valtaekspansio ei olisi onnistunut nykyisessä laajuudessaan ilman asemaa lainsäädäntövalmistelussa, lähipiirin rahoittamista hankevastaavien kustannuksella, omia tuomareita ja yhteistyötä urbaanin valtamedian kanssa.

Lupaprosessin vaikutus suuren investointihankkeen toteutusaikatauluun ja investointiedellytyksiin. Oikeusvaltion mukainen prosessi ja Suomen todellisuus.

Merialue

Kalojen vaellusreitti (joka paikassa), silakan kutupaikkoja (maankäytön vaikutus mitätön)

Luoto

Ruijanesikon esiintymä (arktisten alueiden kasvi)

Ruovikkoranta

Arvokas lintuvesialue (tavanomainen) Natura-alue kilometrin päässä

Salmi

Meriupokaskuoriaisia (levinneisyydestä tai maankäytön vaikutuksista ei tietoa)

Rantamökki

Saneeraus talvi-asuttavaksi mukaristiriidassa kestävän kehityksen kanssa.

Flada (ei luonnontilainen eikä suojeltu)

Lahoava hökkeli

Purkukiello Kulttuurihistoriallisesti arvokas kohde, lepakoita (lunastushalua ei silti ole)

Mielipide: Kaivinkoneen käyttö ympäristörikos

Satama-alue

Melu kuuluu Natura-alueelle (jonka halkaisee vilkkaasti liikennöity tie)

Natura-alue

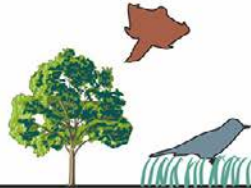
(järjestetty maankäytön esteeksi)

Suojelun perusteet:

- Vaarantunut pulskasantainen
- Vaarantunut hietikkolude
- Uhanalainen varpuhämähäkki (nykyään elinvoimainen)
- Särkkälantainen(kadonnut alueelta)
- Pallohämähäkki (kirjattu virheellisesti)

Pakettipelto ja metsikkö

Pensaikossa kirjokerttu (reviireistä ylitarjontaa) Liito-oravanaaraan reviiiri (yleinen Suomessa ja Siperiassa)

Entinen laidunalue

Pohjavesialue, turkistarha lopetettava, hevoshaka ei käy (ei uhkaa pohjavedelle)

Kallio

Kaavamerkintä (lisätty jälkikäteen), liikenne lisääntyy (kaksi autoa/h), kivilouhimo ei käy, kangaskiuru, sammalia, suunnistus ja kiipeily kielletty

Vesistö teollisuusympäristössä

Hakkuujätteessä viihtyvä rantakurvi (Venäjän asukki)

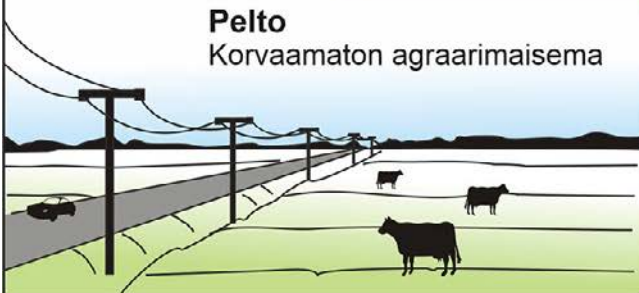
Pintasedimentin PAH-pitoisuus ylittää yhdessä pisteessä raja-arvon (lähestyy pihvilihan pitoisuutta)

Lato metsän reunassa

Kaavamerkintä (perusteeton) Kansallismaisema (joka paikassa)

Pelto

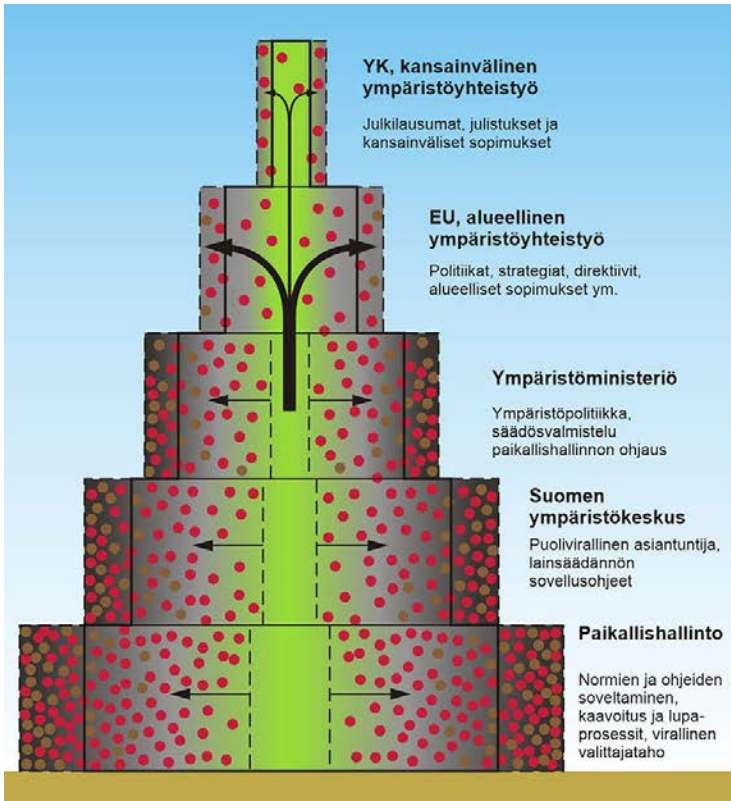
Korvaamaton agraarimaisema

Maatalousalue suojellun järven rannassa

Este: Perimätieto hentonäkinruohosta Ympäristörikos: maanomistaja perannut ojansa Ympäristörikos: maanomistaja haudannut betonimöykkyjä maalleen

Esimerkkejä argumenteista, joita on käytetty investointiprojektien sabotointiin.

Aluksi Suomessa oli kolme hallintotasoa ja rationaalinen lähestymistapa. Nyt on viisi hallintotasoa ja ideologinen lähestymistapa.

- Urbaani ympäristöbyrokraattinen eliitti työntää omia "fantastisia" ideoitansa kansainväliselle tasolle.
- Siellä samanmieliset omaksuvat nämä ideat ja muuttavat ne strategioiksi, sopimuksiksi, direktiiveiksi ja asetuksiksi.
- Kun nämä palaavat paikalliselle tasolle, niihin liitetään tulkintoja ja ohjeita, joita tuomioistuimet ja media vahvistavat.
- Hallintoalamaisen niskan ryöppyä suhteettomuuksia, kohtuuttomuuksia ja silkkaa mielivaltaa.

Ympäristöbyrokraattisen vallan paisuva pyramidi.

Helsingin niemen alueella on paljon täyttöjä. Se on ympäröity penkereillä ja silloilla. Alueen luontokeitaat Vanhankaupungin lahti, Iso Huopalahti, Laajalahti ja Finnoonlahti ovat kaikki vanhoja kaatopaikka-alueita ja jätevesien purkupaikkoja. Missä ovat isot ympäristövaikutukset? Jos aidosti haluamme lisää luonnon rikkautta ja monimuotoisuutta, niin luovutaan uusista kaatopaikkastandardeista ja jätevesiasetuksesta.

Rakentaminen

Rakennusteollisuuden mukaan rakentamisen osuus on noin 60 % investoinneista ja 15 % bruttokansantuotteesta. Joka viides työllisistä saa toimeentulonsa kiinteistö- ja rakennusalalta tai siihen liittyvistä palveluista. Rakennettu ympäristö muodostaa yli 80 prosenttia kansallisvarallisuudestamme. Kyseessä on siis tärkeä toimiala.

Rakentaminen tapahtuu nykyään ympäristöministeriön alaisuudessa. Alan lehdissä, ammatillisissa tapaamisissa ja markkinoinnissa hoetaan nyt kestävän kehityksen taikasanoja samalla hartaudella kuin aikanaan ystävyyttä ja yhteistyötä.

Kuitenkin rakentaminen on Suomessa entistä hitaampaa, kalliimpaa ja komplisoidumpaa. Viittaan tässä kokemuksiini toisaalta Suomen perusteollisuuden rakentamisen ajoilta 70-luvun lopulta ja toisaalta viimeaikaisiin hankkeisiin, esimerkiksi satama- ja väylähankkeisiin tai Väyläviraston käsityksiin Merenkurkun kiinteän yhteyden rakentamisesta. Byrokraattiset valtarakenteet tunkevat kaiken muun edelle.

Rakentamisen suurimmat ongelmat voidaan tiivistää kolmeen sanaan: LIIKAA JULKISTA VALTAA. Tämä koskee niin kaavoitusta, rakentamismääräyksiä, viranomaistoimintaa kuin yhteiskunnan roolia rakennuttajana. Seuraavassa muutamia hajahuomioita:

- Kun yksityisellä sektorilla päätös tehdään tarvittaessa keskellä yötä puolessa tunnissa, kaavoitusprosessi voi viivästyttää hanketta vuosilla.
- Ihminen halusi muuttaa kaupungista kesämökilleen. Kaava esti mökin saneeraamisen talviasuttavaksi.
- Pariskunnalle tuli ero. Päätettiin rakentaa omalle tontille toinenkin talo. Kaikki meni tarkastuksineen hyvin, kunnes lopputarkastuksessa huomattiin papereissa hämärä merkintä, joka rakennustarkastajan mukaan tarkoitti sitä, että talo oli rakennettu väärään paikkaan. Ei muuta, kuin rakennusta siirtämään.
- Massiivisella rakennusmääräyskokoelmalla ja kaavoitusmonopolilla on rakentaminen tehty paikoin niin kalliiksi, ettei tavallisilla ihmisillä ole enää varaa uusiin asuntoihin.
- Rakennuttajan kannalta jokainen viranomaisen aiheuttama viivästys tai vaatimus on komplikaatio, jolla voi olla kalliit seurauksivaikutukset. Tällainen voi olla esimerkiksi perusteeton savunpoistovaatimus metrossa tai puuttuminen pääsuunnittelijan valintaan vesirakennusprojektissa, jolloin paras rakentamisesonki jää hyödyntämättä.
- Viranomaistahojen vahva asema rakentamisessa on paitsi kilpailurajoitus, myös korruption siemen.

Ydinvoimarakentaminen on esimerkki isoista ongelmista rakentamisessa. Kiinalaiset ja eteläkorealaiset ovat osoittaneet, että isoja ydinvoimaloita voi rakentaa viidessä vuodessa ja budjetissa. Täällä Suomessa ei tähän pystytä.

Moderniin ydinvoimalaan liittyvät riskit eivät ole erityisen suuria. Ne ovat lisäksi hallittavia, viimeisenä keinona ydinvoimalan sammuttaminen. Ilmastonmuutokseen liittyvät riskit ovat aivan toista suuruusluokkaa. Tätä kirjoitettaessa on Euroopassa havahduttu myös ydinsodan riskiin.

Oman rajallisen kokemukseni perusteella tehokas riskinhallinta ydinvoimalasuunnittelussa hautautuu massiivisiin selvityksiin. Metsää ei nähdä puilta. Ydinvoimaprojektin aikataulu kaatuu

heti alussa. Koko hankkeesta tulee kallis sekasotku. Epäpätevillä viranomaisilla ja heidän suosimillaan valtion ”asiantuntijainstituuteilla” on tässä sotkussa merkittävä rooli.

Omat ongelmansa liittyvät alati paisuvaan rakennusalan määräys- ja normikokoelmaan. Taso on kirjava. Otetaan esimerkiksi Suomen rakennusmääräyskokoelmassakin mainittu arktisia merirakenteita käsittelevä ISO standardi 19906:2019. Itse standardi on aivan asiallinen kokoelma erilaisia arktisten merirakenteiden suunnitteluun liittyviä näkökulmia.

Jos kuitenkin sen liitteiden perusteella yrittää laskea esimerkiksi merituulivoimalan tai sillan virtapilarin suunnittelukuormia, voi mennä raskaasti ylimitoituksen puolelle. Asiakirjan laatijat ovat puskeneet omia ja oman maansa pääasiassa teoreettisia tutkimustuloksia ja menetelmiä standardiin. Käytännön kokemus on puuttunut, koska työstä ei ole maksettu palkkaa. Avainkysymyksiä on jäänyt avoimeksi.

Naapuri rakensi portaat ja terassin lipputasanteelleen. Kulun turvallisuus parani huomattavasti aiempaan avoporraskaisuun verrattuna. Rakennustarkastaja vaati kuitenkin asiantuntijan lausunnon siitä, että portaat ja kaiteet ovat määräysten mukaiset. Esimerkiksi Kolin näköalapaikoilla ei ole mitään kaiteita. Useimpien lintutornien portaat ja kaiteet eivät ole määräysten mukaiset. Byrokraattien mielestä timpurin ammattitaito ei siis riitä. Tarvitaan rakennustarkastaja ja muodollisesti pätevä asiantuntija nostamaan kustannuksia ja komplisoimaan hanketta.

Meillä Suomessa on kiinnitetty paljon huomiota muutamaan näyttävään rakennusalan epäonnistumiseen, kuten Turun Myllysellän notkahdukseen, muutaman teollisuushallin kattosortumiin ja Talvivaaran kipsisakka-altaan vuotoon. Ihminen on erehtyväinen.

Paljon isompia ongelmia ovat rakennusten kosteusvauriot ja homeongelmat. Aika tekee tehtävänsä, mutta kokenut suunnittelija näkee nopeasti suunnitelmien riskit ja tietää kohtuulliset menettelyt niiden hallintaan.

Oman lukunsa muodostavat julkisen sektorin vuosikymmenten jahkailut perusteltujen toimenpiteiden toteuttamisessa. Esimerkkeinä tästä ovat Tapiolan mädäntyneen uimahallin purku ja Kauniaisten Gallträskin ruoppaus.

Julkisen keskustelun ulkopuolelle on jäänyt se, että Suomessa haaskataan miljarditolkulla veronmaksajien rahaa taloudellisesti järjettömiin rakennushankkeisiin, kuten esimerkiksi raidehankkeisiin.

Vielä vähemmälle huomiolle on jäänyt rakennusalan sääntelyn, julkisen valvonnan, kaavoitusmonopolin ja perusteettomien ympäristöbyrokraattisten valtarakenteiden kiertämisen aiheuttamat lisäkustannukset. Nämä kustannukset lähentelevät kymmenen miljardin euron suuruusluokkaa vuodessa.

Nyt ympäristöministeriö on ottanut ison homeriskin rakennusten eristysvaatimusten muodossa uusien asuntojen ostajien piikkiin. Ministeriöltä on jäänyt huomaamatta, että puhdasta lämmitysenergiaa olisi tarjolla runsain mitoin, kunhan byrokraattiset esteet raivattaisiin tieltä.

Valtion instituutiot ja asiantuntijainstituutit

Ministeriöt ovat valtionhallinnon hierarkian huipulla. Ne toimivat ministerin poliittisessa ohjauksessa. Voidaan kuitenkin kysyä, kuka vie ja ketä. Joka tapauksessa ministeriöiden korkeilla virkamiehillä on voimakas vuorovaikutus ministerin kanssa. Valtapoliittinen hyöty on molemminpuolinen.

Ministeriöillä on alaisuudessaan erilaisia virastoja ja asiantuntijainstituutteja. Lisäksi sillä on luotettu lähipiiri. Nämä tekevät erilaisia selvityksiä päätöksenteon tueksi.

Ministeriöt taistelevat keskenään vallasta ja resursseista. Ne edustavat nykyään melko pitkälle koko toimialansa intressejä.

Asetelma on isänmaan kannalta ongelmallinen:

- Oma asia menee yleisen edun edelle;
- Virkamiehiä on vaikea erottaa, veri ei vaihdu. Ongelma syvenee, kun organisaatiot kloonaavat itseään;
- Päätöksenteon tueksi tehtävät selvitykset teetetään luotettavilla tahoilla tukemaan ministeriön intressejä;

Niccolo Machiavelli ymmärsi jo renessanssin aikaan vahvojen ammattikuntien omien etujen ajamiseen liittyvät yhteiskunnalliset ongelmat. Nyt ammattikunnat ovat vahvistuneet entisestään, kun ministeriöt ajavat niiden asiaa. Yhteiskunnallinen päätöksenteko eri hallintosektoreilla on siiloutunut.

Valta turmelee ja erityisesti valta ilman vastuuta. Suppeat urbaanit eliitit tekevät huonoja päätöksiä omassa kuplassaan kaukana elämän realiteeteista. Näitä ei kiinnosta tavallisten ihmisten osa päätöksiensä seurauksena. Ne eivät edes ymmärrä, miten vaikeaan tilanteeseen suuri osa Suomen kansalaisista on ajettu.

Otetaan esimerkiksi koulutus. Peruskoulutuksessa joka tuutista tulee poliittisesti korrekteja ohjeita suorittavalla taholla. Poliittista koulutusta tarjotaan muun muassa kestävän kehityksen otsikon alla. Tasoryhmät ovat pannassa. Oppimistulos on romahtanut.

Kun pohja on heikko, useimmilla eivät riitä edellytykset ammatillisen tai korkeakoulun menestykselliseen suorittamiseen. Kun työmarkkinat ovat heikot, yliopistoihin jäädytään roikkumaan vuosikausiksi tai vaihdetaan opintosuuntaa.

Kilpailu ammatillisen uran ensiaskelista lähtien on kova. Tässä on yksi syy syntyvyyden romahdukseen.

Oman lukunsa valtion instituuttien joukossa muodostavat yliopistot ja korkeakoulut. Akateeminen eliitti markkinoi asiantuntijapalveluitaan tutkittuna tietona. Tutkimustuloksien arviointi tapahtuu vertaisarvioinnin kautta.

Tässä mennään raskaasti metsään. Yksi eliittiryhmä asettuu muiden yläpuolelle. Kyllä verovaroin teetetyn tutkimuksen tulee kestää terveellä maalaisjärjellä tehtävä arviointi.

Mitä tutkitaan, miten tutkitaan ja vastaako tulos panosta? Vai onko tutkimus pelkkä ”asiantuntijan” kaavun alla tehty tuotos byrokraattisen valtarakenteen vahvistamiseksi tai oman asian edistämiseksi.

Omien erikoisalojeni akateeminen eliitti ei tiedä edes sitä, mitä pitäisi tutkia. Se ryntäilee sopulilauman lailla tutkijapiireissä vallalla olevien trendien ja ikivanhojen teemojen perässä.

Yliopistoilla ja korkeakouluilla on kuitenkin yhteiskunnassa erittäin tärkeä rooli. Ne tarjoavat korkeinta opetusta nousevalle sukupolvelle. Osana tätä ne teettävät opinnäytetöitä. Opinnäytetyöt ovat tärkeä osa sitä prosessia, jossa nuori ihminen rakentaa kehikon, jonka varaan hän työuransa aikana voi rakentaa todellista tietotaitoa.

On hyvin vähän arvovapaata tutkimusta. Yliopistoissa ja korkeakouluissa tutkitun tiedon taso on vähintään kirjava. Yhteys reaali maailmaan, ja usein myös käytännön kokemus puuttuvat.

Professori on nykyään todellinen asiantuntija korkeintaan hyvin kapealla sektorilla. Käsiteltävien kysymyksen laajemmat ulottuvuudet jäävät yleensä varjoon. Siksi heidän tulisi keskittyä tärkeimpään tehtäväänsä eli korkeimpaan opetukseen.

Parhaimmillaan julkisen sektorin asiantuntijainstituuttien tai yliopistojen tutkimustyö tapahtuu yhteistyössä yksityisen sektorin kanssa. Kahdella edellä mainitulla on menetelmiä, työvoimaa ja kalustoa. Yksityisellä sektorilla on todellisia tarpeita ja näkökulmia. Hyöty on molemminpuolinen.

Oikeusjärjestelmämme ongelmia

Kaikissa maissa on ”oikeusjärjestelmä”. Missään maassa se ei ole täydellinen.

Meillä Suomessa kasataan kiihtyvällä tahdilla uutta lainsäädäntöä ilman, että kukaan katsoisi kokonaisuutta. On oikeastaan hassua ajatella, että kaikki ne säädökset ja tulkinnat, jotka aikojen kuluessa on erilaisissa poliittisissa tilanteissa saatu juntattua läpi, olisivat olleet perusteltuja.

Vielä hassumpaa on ajatella, että ne kestäisivät aikaa. Maailma muuttuu nykyään nopeasti. Me kasaamme säädöksiä vanhan päälle.

Tämä prosessi on toki juristiammattikunnan lyhyen tähtäyksen intressien mukainen. Se sisältää kokemukseni mukaan kuitenkin systeemivirheitä, jotka tulevat osaltaan kaatamaan niitä oikeushyviä, joita Suomen perustuslaki on turvaavinaan. Seuraavassa esimerkkejä:

- Sanan ja mielipiteenvapaus on primaarioikeutta. Suomen oikeusjärjestelmä on kuitenkin lähtenyt jahtaamaan muiden muassa kansanedustajia kiihottamisesta kansanryhmää vastaan poliittisesti epäkorrektien mielipiteiden vuoksi. Se, että ympäristöministeriö on ryhtynyt oikeisiin sortotoimenpiteisiin esimerkiksi turkistarhureita ja romunkierrättäjiä kohtaan, ei ole oikeusjärjestelmää kiinnostanut.
- Myös suhteellisuusperiaate on primaarioikeutta. Tykillä ei ammuta hyttystä. Suomen oikeusjärjestelmä ei ole kuitenkaan puuttunut siihen, että ympäristöhallinto on lähtenyt sabotoimaan investointihankkeita mitättömien detaljien ja jopa virheellisten uskomusten perusteella.
- ”Justice delayed is justice denied”. Perustuslain yhden pykälän tulkinta antaa viranomaisille, luontojärjestöille ja naapureille lähes rajattomat valitusmahdollisuudet investointiprojekteihin liittyen lähes mielivaltaisain perustein. Lupaprosessia tuomioistuikäsittelyineen voi venyttää jopa kymmenenvuotiseksi. Viranomaisille ja muille intressitahoille aukeaa lähes rajattomia vallankäytön ja kiristyksen mahdollisuuksia ilman mitään vastuuta hankevastaavalle tai yhteiskunnalle aiheuttamastaan vahingosta.
- Byrokraattiset eliitit ovat valinneet korkeimmat hallintotuomarit keskuudestaan omaksi turvakseen ja oman valtansa jatkeeksi. Kun asian viimeksi tarkistin, joukossa ei ollut yhtään tuomaria, jolla olisi ollut henkilökohtaista kokemusta siitä, minkälaisissa olosuhteissa suomalaista hyvinvointia luodaan. Heillä ei ole minkäänlaista kompetenssia pohtia EU-peräistä lainsäädäntöä perustamissopimuksen kolmannen artiklan kontekstissa.
- Kiinassa kommunistiseen puolueeseen kuuluva viranomainen päättää mitä laki tarkoittaa. Oikeusvaltiossa siitä ei päättä viranomainen vaan tuomioistuin, joka on paitsi riippumaton, myös PUOLUEETON.

Suomen oikeusjärjestelmässä on sotkettu primaarioikeus ja poliittisesti ohjatun hallinnon piirissä kehityt ohjeet ja tulkinnat. Oikeus ja kohtuus on paljon suurempi asia kuin se ennalta päätetty ratkaisu, johon korkeat tuomarit sopivasti pykälää valikoimalla ja tulkitsemalla päätyvät.

Oikeuden jumalattarella on side silmillä ja käsissä vaaka ja miekka. Side symboloi puolueettomuutta ja sitä, ettei anna henkilökohtaisten asenteiden vaikuttaa tuomioon. Vaaka symboloi oikeuden ja kohtuuden punnitsemista. Miekka on kaksiteräinen. Se edustaa rangaistusvaltaa, joka voi kohdistua kumpaankin osapuoleen.

Suomessa tuomioistuimet eivät ole puolueettomia. Oikeuden ja kohtuuden vaakaa on rukattu byrokraattisen vallan hyväksi. Rangaistusvalta kohdistuu pääosin hallintoalamaisiin, Miekan toinen terä on tylsä. Se, että viranomainen joutuisi vastuuseen tekemisistään, on lähinnä teoreettinen.

Neljäs valtiomahti

Helsingin Sanomat mainostaa juhlaulkaisunsa kannessa vuonna 2019 työskennelleensä 130 vuotta sananvapauden, totuuden ja tasa-arvon puolesta. Mitenköhän on?

Sananvapauden liittyvä perusongelma on siinä, että urbaanilla mediaeliitillä on valtavat mahdollisuudet vaikuttaa ihmisten käsityksiin asioiden tilasta. Siis ehdollista valtaa. Ja kuten journalisti Nick Davies on todennut kirjassaan Flat Earth News, sen tarinat keskittyvät valtaosin samojen kapeiden poliittisten ja moraalisten oletusten varaan siitä, miten maailman asioita pitäisi hoitaa.

Otetaan esimerkiksi ympäristöhurskastelu ja syyllistäminen, joka näkyy yksipuolisena Helsingin valtamedian tarjonnassa. Tarinat tukeutuvat ympäristöliikkeen propagandaan ja alan akateemisen eliitin omaan etuun perustuviin mielipiteisiin.

Helsingin valtamedia käyttää rutiininomaisesti seuraavaa manipulointistrategiaa tukiessaan ympäristöbyrokraattisia valtarakenteita:

- Unohda kaikki rationaalisuus ja asioiden suhteellisuus;
- Keskity yhteen faktaan, joka on irrotettu isosta kuvasta;
- Käytä akateemisen eliitin piiristä poimittua tutkijaa asiantuntijana. Kuka tahansa kelpaa, kunhan on valmis mielipiteineen tukemaan ennalta valittua toimituspoliittista linjaa.
- Syyllistä ja häpäise;
- Estä niiden asiantuntijoiden pääsy julkisuuteen, joilla on sanoman kanssa ristiriidassa olevia näkemyksiä ja faktoja;
- Jos et pysty näitä estämään, leimaa heidät tärähtäneiksi tai ääriajattelijoiksi.

Vastaavan kaltaista manipulointistrategiaa käytetään esimerkiksi kansantaloudellisessa keskustelussa. Esiin nostetaan sellaisia ekonomisteja ja tutkijoita, jotka sopivat tukemaan valtamedian valitsemaa toimituspoliittista linjaa. Näiltä puuttuu tyystin henkilökohtainen kokemus vallan brutaaaleista laeista ja siitä suosta, jossa yritykset ja toiminnan harjoittajat tänä päivänä ponnistelevat.

Seuraavia kysymyksiä ei koskaan esitetä esimerkiksi metsäkeskustelussa:

1. Onko Suomen hiilineutraaliustavoite ylipäätään realistinen?
2. Kuinka monen suomalaisen hyvän elämän edellytykset olette valmiit murskaamaan tämän tavoitteen tavoittelussa?
3. Nyt kun puuntuonti Venäjältä on pysähdyksissä, niin mitä muita keinoja meillä on pyrkiä kohti näennäistä hiilineutraalisuustavoitettamme?
4. Mistä olemme valmiit luopumaan tavoitteen saavuttamiseksi?

Systeemivirheitä neljännen valtiomahdin toiminnassa ovat:

1. Helsingin mediaeliitille sananvapaus tarkoittaa sitä, että sillä pitää olla oikeus syöttää yleisölle omia poliittisia näkemyksiään manipulaation keinoin, mutta muilta evätään mahdollisuus niiden korjaamiseen sensuurin keinoin.
2. Medialla on valta aiheuttaa ihmisille ja organisaatioille valtavaa vahinkoa, mutta se ei vastaa aiheuttamistaan vahingoista.

Byrokraattinen valta, tuomioistuINVALTA ja mediavalta elävät oudossa symbioosissa keskenään Helsingin ydinkeskustassa. Media on tukahduttanut itseensä, tuomioistuinlaitokseen ja ympäristöhallintoon kohdistuvan arvostelun. Vallan vahtikoira on ottanut tehtäväkseen oman ja näiden kahden muun valtakoneiston kilven kiillotuksen.

Toisin sanoen media ei ole vallan vahtikoira vaan poliittinen toimija. Kuten lisääntyvässä määrin myös virkamieskoneisto ja oikeusjärjestelmä.

Hallintoalamaisen osa

Hallintoalamaisen kannalta tämän vuosituhannen puolella tapahtunut kehitys on monin tavoin vahingollista. Näköala tulevaisuuteen on synkkä.

Tuotannollista toimintaa harjoittavan elinkeinonharjoittajan tai yrityksen toimintaan puututaan lisääntyvässä määrin. Kustannukset nousevat ja kilpailukyky kärsii. Nopeasti muuttuva maailma edellyttäisi kehitystoimia, mutta byrokratia painaa.

Toimintaan liittyvät riskit ovat lisääntyneet. Viranomaisilla on lähes rajattomat mahdollisuudet puuttua toimintaan ja aiheuttaa vahinkoa. Vallan käyttöön ei liity vastuuta.

Suomen lainsäädäntöön tuodaan jatkuvasti uusia rikollisuuden lajeja. Jos et ole nöyrä viranomaisen edessä, jostain löytyy muodollinen peruste sinun kurittamiseesi.

Oikeusturvan ja järjenkäytön puutteet ovat luonnollisesti näivettäneet elinkeino- ja yritystoimintaa. Tähän asti työllisyyttä on ylläpidetty velkarahalla, jolla on luotu työpaikkoja lähinnä julkiselle sektorille. Näin ei voi jatkua loputtomiin.

Niin nuorten kuin vanhempienkin ihmisten osaksi jää kamppailu julkisen sektorin tai yksityisen sektorin työpaikoista. Talouden hiipuessä nämäkin työpaikat vähenevät. Alustalous on kaikkein suurimmassa puristuksessa. Nekin ihmiset, jotka työtä saavat, ovat lisääntyvässä määrin kultaisessa häkissä työnantajansa armoilla.

Ilja Repin:
Volgan lautturit

Tätäkö me haluamme?

22. Onko mitään tehtävissä?

Kaikki viisaus lähtee tosiasioiden tunnustamisesta

Me kuvittelemme, että elämme normaaleissa oloissa ja etumme ja oikeutemme ovat turvattuja. Illuusioissamme olemme sosiaalisesti ja moraalisesti mallikansaa.

Presidentti Paasikivi on todennut, että ”Kaikki viisaus lähtee tosiasioiden tunnustamisesta”. Emme kuitenkaan halua tunnustaa, että

- Rahat eivät tule momentilta, jonkun on ne ensin ansaittava;
- Julkisen sektorin päätöksenteko on hidasta ja heikkolaatuista;
- Julkisen vallan käyttöön ei liity tosiasiallista vastuuta;
- Julkisen talouden syöksykierre uhkaa hyvinvointimme perustaa;
- Oikeusjärjestelmämme vääristymät ovat osasyynä kansantaloudellisiin ongelmiimme;
- Helsingin mediaeliitti on poliittinen toimija, joka omista lähtökohdistaan suodattaa, manipuloi ja sensuroi informaatiota omien uskomustensa ja valtapyrkimystensä pohjalta.

Ongelmien juurisyy on siis valta ja erityisesti sektoribyrokraattisen vallan räjähdyksmäinen kasvu. Mutta kun emme tätä ymmärrä kollektiivisesti tunnustaa, tilanteen korjaaminen näyttää tällä hetkellä mahdottomalta.

Vasta kriisi on mahdollisuus. Tällainen kriisi voi syntyä esimerkiksi lainahanojen ehtyessä tai eläkejärjestelmän kaatuessa. Historia tuntee lukuisia tällaisia kriisejä alkaen Rooman valtakunnan tuhoprosessista. Nyt Ranska on kriisin partaalla ja koko Etelä-Eurooppa voi seurata perässä.

Ehkä kriisi herättää myös Suomen ennen kuin olemme itse samassa tilanteessa. Seuraavassa on ehdotettu toimenpiteitä, joilla Suomi voitaisiin palauttaa kestävämmän kehityksen uralle.

Euroopan unioni

Suomi liittyi Euroopan unioniin vuonna 1.1.1995 laajan kansalaiskeskustelun ja neuvoa antavan kansanäänestyksen jälkeen. Hankkeen kannattajat korostivat muun muassa integroitumista länteen ja sen mukanaan tuomia kaupallisia mahdollisuuksia. Hankkeen vastustajat näkivät EU:ssa muun muassa säädöksiä suoltavan automaatin talouden ja oikeusvarmuuden uhkana.

Tällä hetkellä näyttää siltä, että molemmat osapuolet olivat oikeassa. Suomi on tosiaan integroitunut poliittisesti, kaupallisesti ja sotilaallisesti länteen. Tämä on avannut uusia kaupallisia mahdollisuuksia ja sulkenut toisia.

Toisaalta EU on osoittautunut säädösautomaatiksi. Eri sektoreita edustavat byrokraatit ja poliitikot ovat kilvan puskeneet omia fantastisia ajatuksiaan EU-lainsäädäntöön rakentaessaan täydellistä byrokraattista systeemiä kaukana elämän realiteeteista.

Nyt euroalueen kasvu on pysähtynyt ja se velkaantuu. EU puuttuu hallintoalamaistensa asioihin ja oikeuksiin yhä yksityiskohtaisemmin ja raskaammalla kädellä. Säädökset ja erityisesti niiden tulkinnat ovat osin järjettömiä, mutta niiden muuttaminen vaikuttaa lähes mahdottomalta.

Läheisyysperiaate on sivuutettu byrokraattista valtaa rakennettaessa.

Suomi on asemoinut itsensä EUn mallimaaksi. Sillä on hintansa. Euroopan urbaanit poliittiset ja byrokraattiset eliitit hurskastelevat mielellään Suomen kustannuksella esimerkkinä vaikkapa luonnon ennallistamishankkeet.

Suomalaiset poliitikot ja byrokraatit ovat myös itse ujuttaneet EU:n kautta omia valtarakenteitaan Suomen lainsäädäntöön esimerkkinä vaikkapa liito-orava. Moskova kortti on muuttunut Bryssel kortiksi.

Suomi käytti vähäistä poliittista pääomaansa Euroopan Unionin puheenjohtajamaana tuomalla niin sanotun oikeusvaltioperiaatteen EU:n vallankäytön ytimeen. Tämä periaate tarkoittaa vallassa olevien oikeutta toisin ajattelevien kurittamiseen. Jos Suomessa noustaan vastustamaan EU:n vallankäyttöä, politiikka voi osua kipeästi omaan kansaan.

Kansalaisten kannalta olisi ollut parempi, jos Suomi olisi käyttänyt poliittisen pääomansa omien intressiensä hoitamiseen ja keskittynyt oman oikeusjärjestelmänsä ongelmiin.

Kun nykymuotoinen EU ei keskity ylätasoin asioihin, se lahoaa jo ytimeistään. Suomi ei voi tälle asialle mitään. Se voisi kyllä lopettaa maailman parantamisen ja keskittyä omiin asioihinsa.

Ainakin seuraavat toimenpiteet ovat mahdollisia EUn suhteen:

- Suomi soveltaa EU lainsäädäntöä omista lähtökohdistaan käyttäen ohjenuoranaan perustamissopimuksen kolmatta artiklaa ja suhteellisuusperiaatetta;
- Suomi päättää itse niistä resursseista, joilla EU lainsäädäntö toimeen pannaan;
- Suomi ei kysy EU tuomioistuimelta mitään. Se käyttää kaikki keinot mukaan lukien oikeustaistelut, vetkuttelut ja näennäisratkaisut, jotta kaikkein typerimmillä direktiiveillä ja asetuksilla ei romutettaisi Suomen taloutta ja kansalaisten vapautta hoitaa omia asioitaan.

Pitkällä tähtäimellä voitaisiin tavoitella koko EU-byrokratian purkamista ja lainsäädännön kumoamista. Tilaisuus aukeaa, kun ensimmäiset Euroopan maat sortuvat kaaokseen. Euroopan yhteiset asiat voitaisiin hoitaa hallitusten välisin määräaikaissopimuksin sihteeristön avulla.

Suomen julkishallinto

Julkisyhteisöjen menojen suhde bruttokansantuotteeseen on noussut 70-luvun 40 prosentista lähes 60 prosenttiin. Kun näitä rahoja koskeva päätöksenteko on raskasta ja heikkolaatuista, kehitys alkaa käydä kestävämmäksi.

Systeemi yrittää korjata virheitään kasaamalla lisää sääntelyä vanhan päälle. Olo on kuin vanhalla ihmisellä, jonka koti on täyttynyt vanhalla roinalla niin, ettei siellä mahdu kääntymään.

Ei se mitään työtä ole, että kantaa lisää roinaa taloon. Se vasta työtä on, että luopuu tarpeettomasta ja vähemmän tarpeellisesta roinasta siinä mitassa, että elo käy taas siedettäväksi.

Koko historiansa ajan Suomen eduskunta on säätänyt lakeja ja päättänyt verorahojen käytöstä. Kukin hallitus vuorollaan on edistänyt omia tavoitteitaan. Ministerit ovat edistäneet paitsi oman puolueensa tavoitteita, myös oman hallintoalansa intressejä.

Johtaminen on luopumista jostain jonkun muun hyväksi. Eduskunnan on aika ryhtyä oikeisiin töihin ja luopua tarpeettomasta julkisesta vallasta ja rahanreistä. Tämä voi tapahtua asioiden priorisoinnilla ja keskittymällä olennaiseen.

Kaikki ne säädökset ja tulkinnat, jotka ovat aikanaan yhteiskunnallisessa kaaosprosessissa läpäisseet seulan, eivät ole tarpeellisia. Säädöskokoelmaa voitaisiin aluksi karsia kirveellä puoleen. Moni asia toimii aivan hyvin ilman sääntelyä ja byrokratiaa. Joka soppa ei kaipaa ylimääräistä hämmentäjää.

Esimerkiksi monimutkaiset systeemit kuten sosiaaliturva voitaisiin korvata yhdellä systeemillä, jonka nimi olisi perusturva ja joka olisi kaikille sama. On parempi, että meillä on jonkinlainen turva, kuin että konkurssin tai hyperinflaation myötä turva menee kokonaan.

Veronmaksajien rahoilla vallasta ja resursseista taistelevia ministeriöitä ja niiden tuki-instituutteja voitaisiin saneerata raskaalla kädellä. Paikallistasolla syntyy järkevämpiä ratkaisuja. Ylätasolla tarvitaan vähemmän väkeä, uutta verta ja toisenlaisia ratkaisuja.

Yhteiskunnan tarpeet, prioriteetit ja kantokyky muuttuvat. Tämän tulee heijastua myös julkisen sektorin henkilöstöön. Ei voi olla niin, että ainoastaan seksiskandaalien, poliittisesti epäkorrektien täräytysten ja Finnairin pisteiden kaltaisten pikkuasioiden perusteella viranomaisen voidaan irtisanoa.

Koulutusjärjestelmään liittyy suuria mahdollisuuksia. Koulutuspyramidi on yläpäästä liian leveä. Useimmilla ei ole edellytyksiä korkeakoulututkinnon menestykselliseen suorittamiseen. Yhteiskunta ei hyödy ylikoulutuksesta. Ei lastenhoitaja tarvitse korkeakoulututkintoa vaan lämpöä ja oikean asenteen.

Olisi tärkeää, että jokaisen lapsen selkäyttimeen juntattaisiin äidinkieli ja peruslaskuoppi mukaan lukien päässä lasku ja suuruusluokkalaskenta. Hyvän kokonaistuloksen saavuttamiseksi tarvitaan tasoryhmiä.

Ihmisen työn arvo ja viisaus eivät ole koulutuksesta kiinni. Terve maalaisjärki ja Elon laskuoppi riittävät hämmästyttävän pitkälle. Muistan vieläkin, kuinka Suomen maaseudun puolueen puoluesihteerin Eino Poutiainen selätti kansakoulupohjalta eliittitoimittajat ja hienot tietokoneprognosit YLE:n eduskuntavaalivalvojaisissa vuonna 1970.

Säästöpotentiaalia on erityisesti korkeakoulutuksessa. Tehokas amerikkalaistyylinen 3 + 1 vuoden koulutus ja lyhyet täydennyskoulutusjaksot palvelisivat yhteiskuntaa paremmin. Lukukausimaksut täydennettynä stipendijärjestelmällä toisivat vastuullisuutta ammatinvalintaan ja tehoa opiskeluun.

Jos yliopistojen ja korkeakoulujen julkinen tuki puristetaan puoleen, saadaan resursseja ihmisten uudelleenkoulutukseen.

Tutkijoita on tässä yhteiskunnassa liikaa. Julkisen tutkimuksen taso on kirjava ja tuotos usein poliittispainotteinen. Yhteiskunnallinen hyöty jää vaatimattomaksi panostukseen verrattuna.

Myös professorien yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta voitaisiin luopua. Professori käyttää ehkä kolmasosan ajastaan byrokratiaan, kolmasosan opetukseen ja kolmasosaan opinnäytetöiden ohjaamiseen. On vaarallinen illuusio, että hyvin kapean alan asiantuntijalla olisi muihin kansalaisiin verrattuna poikkeuksellista annettavaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Professorikunta keskittyyköön siis olennaiseen, eli korkeimpaan opetukseen.

On selvää, että vallasta ja työpaikoista luopuminen on monille vaikea asia etenkin pääkaupunkiseudulla. Siksi työpaikkoja on luotava yksityiselle sektorille. Tämä voitaisiin potkaista käyntiin siten, että eduskunta tekisi satoja lupapäätöksiä sellaisten hankkeiden suhteen, jotka nyt jumittavat lupaprosesseissa.

Kun koulutusta tehostetaan, eläkeikää nostetaan ja julkishallinto saneerataan, satoja tuhansia ihmisiä vapautuisi tuottaviin töihin.

Vielä suurempia mahdollisuuksia liittyy luutuneiden valtarakenteiden murskaamiseen oikeushallinnossa, ympäristöhallinnossa, rakennusallalla ja mediassa. Näitä käsitellään tarkemmin seuraavassa.

Oikeusjärjestelmä

Oikeusministeriö on onnistunut fantastisesti byrokraattisten eliittien ja juristiammattikunnan vallan ja etujen edistämiseksi. Hintana on ollut kansantalouden sakkaaminen ja tuotannollista työtä tekevän kansanosan oikeusturvan romahdus. Seuraavassa ajatuksia asiantilan korjaamiseksi:

1. Kun asiat menevät päin helvettiä, on hyvä strategia palata takaisin perusasioihin. Oikeushierarkiassamme ylimpänä on EUn perustamissopimuksen kolmas artikla tavoitteineen ja yleiset oikeusperiaatteet. Perustuslakimme on pelkkä paperi, jos kansantalous sortuu. Haetaan siis johtoa näistä, eikä yksittäisten hallintosektorien omaksi edukseen laatimista normitulkinnoista.
2. Oikeusvaltiossa byrokraatti ei päättä, mitä laki tarkoittaa vaan PUOLUEETON tuomioistuin. Koska tämä asia on päässyt oikeusjärjestelmässämme hämärtyämään, siitä on säädettävä lailla.
3. Esimerkiksi EU:ssa ja Saksassa korkeimmat tuomioistuimet on sijoitettu etäälle byrokraattisen vallan keskuksista. Itä-Suomen elinvoima on ehtynyt poliittisista päätöstemme seurauksena. Korkein hallinto-oikeus voitaisiin sijoittaa vaikkapa Lappeenrantaan kauemmas byrokraattisen vallan palatseista ja lähemmäs tavallista kansaa.
4. Urbaanit byrokraattiset eliitit ovat valinneet korkeimmat hallintotuomarit keskuudestaan omaksi turvaksi ja oman valtansa jatkeeksi. Tässä asetelmassa ennakkopäätöstuomioistuimet eivät ole puolueettomia eikä päätösten laatu ole riittävän korkea. Ensi vaiheessa tilannetta voidaan parantaa nimittämällä sekä korkeimpaan oikeuteen että korkeimpaan hallinto-oikeuteen yksityiseltä sektorilta täysvaltaiseksi tuomareiksi yksi ekonomi ja yksi insinööri. Ekonomi vastaisi siitä, että taloudelliset asiat on ymmärretty oikein ja että päätös on sopusoinnussa EU:n perustamissopimuksen kolmannen artiklan kanssa. Insinööri vastaisi siitä, että päätöksessä on ylipäätään järkeä ja että suhteellisuusperiaatetta noudatetaan. Vastaisen varalle korkeimpien tuomareiden valintaperusteisiin voitaisiin ensimmäiseksi laittaa vaatimus henkilökohtaisesta tunteesta rehellisen tuottavan työn tekoon.
5. "Justice delayed is justice denied". Oikeusvaltiossa lupaprosessien pitkittämiseen liittyvä vallankäyttömahdollisuus on eliminoitava käsittelemällä kaikki lupaprosessit vuodessa. Korkeintaan kuusi kuukautta lupahakemuksen käsittelyyn, kolme kuukautta mahdollista hallinto-oikeuskäsittelyä ja kolme kuukautta mahdollista KHO käsittelyä varten.
6. Oikeusvaltiossa vallankäyttöön liittyy vastuu. Tarvitaan erikoissyöttäjäorganisaatio ja erikoistuomioistuin niiden vallankäyttäjien varalle, jota nykyinen järjestelmämme suoja. Näitä ovat viranomaiset, juristit ja mediavallan edustajat. Hallintoalamaisella on harvoin resursseja tai motivaatiota oikeuden hakemiseen näitä vastaan, varsinkin kun ainakin korkeimmat tuomarit Suomessa ymmärtävät turhan hyvin, millaisia päätöksiä heiltä edellytetään.

Mistä sitten resurssit erikoissyyttäjävirastoon ja erikoistuomioistuimeen? Seuraavassa ajatuksia:

1. Jokaisessa jutussa kantajan tai valvovan viranomaisen on otettava heti alussa kantaa siihen, kuinka isosta rikoksesta, oikeuden loukkauksesta tai konkreettisesta ongelmasta on kysymys. Yleisen syyttäjän ei kannata ryhtyä pikku asioissa toimiin. Valvovan viranomaisen tai yksityisen kantajan tämä pakottaa itsetutkiskeluun. Vähäpätöisissä riita-asioissa riittää yksi tuomari ja käsittely. Juttumäärä vähenee ja resursseja vapautuu.
2. Tuomioissa on osio, jossa selostetaan laajasti oikeussalin tapahtumia. Tämä osio on rutiininomaisesti manipuloitu tukemaan tuomion perusteluja. Itse asiassa tuomioon tarvittaisiin vain molempien osapuolten kirjelmät ja mahdolliset asiantuntijalausunnat, videotallenne oikeussalin tapahtumista sekä tuomioistuimen päätös perusteluineen. Jokainen voi näistä julkisista asiakirjoista arvioida oikeudenkäynnin puolueettomuutta. Hallintoalamaiselle tallenne suo mahdollisuuden panna oikeudenkäynnissä valehteleva viranomainen lailliseen edesvastuuseen. Tuomioistuimen työmäärä supistuu ja oikeusvarmuus paranee.
3. Viime aikoina olemme saaneet seurata massiivisia oikeudenkäyntejä, jossa syyttäjälaitoksen resurssit vaikuttavat rajattomilta. Esimerkiksi Päivi Räsästä on syytetty uskonnollisten mielipiteittensä vuoksi kiihottamisesta kansanryhmää vastaan. Lukemattomia yrittäjiä ja toiminnan harjoittajia on ryhdytty julkisin varoin sortamaan vetoamalla olemattomaan pohjavesiriskiin. Vastaamon sinänsä törkeässä tietomurtojutussa on joidenkin tietojen mukaan käytetty 19 syyttäjää. Mitä lisäarvoa näiltä on odotettavissa? Syyttäjävirstossa on löysää kapasiteettia.
4. Jos julkishallinnon organisaatiolla on esimerkiksi lupaprosessiin liittyen todellinen vahingonkorvausriski ja viranomaista uhkaa vankeus tai viraltapano julkisen vallan väärinkäytöstä, juttumäärä ja lupaprosessien käsittelybyrokratia supistuu ainakin ympäristösektorilla murto-osaan nykyisestä.

Resurssit löytyvät siis löysästä kapasiteetista, osin tarpeettomiksi jäävistä oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen konttoreista sekä vastuun lisäämisestä julkisen vallan käyttöön.

Itse asiassa käsiteittä oikeusjärjestelmä ja oikeustiede käytetään virheellisesti. Kyse on tuomioistuinjärjestelmästä ja lakitieteestä. ”Oikeustieteellisessä” kirjallisuudessa ei juuri käsitellä kysymystä ”Onko oikein?”. Siellä käsitellään sitä, miten joku on lainsäädäntöä tulkinnut.

Paljon painoa tunnutaan asetettavan sille, mitä joku elämän realiteeteista vieraantunut juristi on ujuttanut julistuksenomaisen perustuslakimme esitöihin. Näkökulma on ollut suppea ja ajat ovat muuttuneet. Eduskunta ei ole esitöitä hyväksynyt. Esitöissä on kyse tarpeettomista kahleista isänmaan kamppaillessa suomalaisten hyvän elämän edellytysten puolesta.

Olisi korkea aika selvittää, mihin kaikkien oikeusministeriö käyttää veronmaksajan rahoja. Mitkä oikeusjärjestelmäämme luutumut kaipaavat murskaamista? Tämän selvityksen tekemiseen ei tarvita yhtään juristia tai byrokraattia.

Ympäristöhallinto

Ympäristöministeriö instituutteen ja liittolaisineen on suurin syyllinen Suomen talouden romahtamiseen. Se on uusi ministeriö, joka on lähtenyt taistelemaan vallasta ja resursseista seurauksista piittaamatta.

Suomessa ei ole erityisen vakavia ympäristöongelmia. Me emme tarvitse erityistä ministeriötä näitä hoitamaan. Asiat hoituvat paremmin osana suurempaa kokonaisuutta.

Jako voisi mennä karkeasti niin, että luontoasiat menisivät maa- ja metsätalousministeriöön, energia-asiat työvoima- ja elinkeinoministeriöön ja rakennusasiat sisäministeriöön. Suomen ympäristökeskus ja luonnonvarakeskus yhdistettäisiin ja siirrettäisiin Jyväskylään. Tuhansia työntekijöitä vapautettaisiin hallinnon kaikilta tasoilta tuottavaan työhön.

YVA prosesseihin liittyy periaatteellinen harha. Kuvitellaan, että hankkeeseen liittyy merkittävä ympäristöongelma. Tätä ongelmaa sitten etsitään viranomaisten ohjauksessa ja hankevastaavan kustannuksella. Massiivinen YVA raportti julkaistaan. Oletetaan, että YVA-prosessissa löytyy niin hyvä suunnitelma, että kaikki ovat tyytyväisiä.

Lähtökohta on illuusio. Yleensä mitään merkittävää ympäristövaikutusta ei ole. Tästä huolimatta ympäristöviranomaiset ja intressitahot löytävät aina normitulkinnoista lähteviä tulkintoja hankkeen vastustamiseen ja kohtuuttomiin vaatimuksiin. Asenteet menevät lukkoon heti kättelyssä.

Toisaalta todellinen asiantuntija pystyy hahmottamaan hankkeeseen liittyvät merkittävät ympäristöongelmat viikossa ja panemaan ne suhteeseen muutamassa viikossa. Muutetaan siis asetelmaa.

Isojen investointihankkeiden kaikki lupaprosessit valituskierroksineen voidaan viedä vuodessa läpi yhden luukun periaatteella seuraavasti:

Hankevastaava tekee hankesuunnitelman ja merkittävien ympäristövaikutusten arvion ilman viranomaisen ohjausta. Sen jälkeen viranomaiset (näiden asiantuntijainstituuteissaan on kuulemma ylivoimaista osaamista) ja muut hankkeen vastustajat pakotetaan ottamaan kantaa. Mitkä heidän mielestään ovat konkreettisia ongelmia ja MITEN SUURISTA KONKREETTISISTA ONGELMISTA ON KYSE. Tämän jälkeen yritetään sovittaa näkemyksiä yhteen ja löytää kompromissi.

Hankevastaava jättää perustellun lupahakemuksen. Valvovat viranomaiset ja hankkeen vastustajat jättävät oman käsityksensä ongelmien suuruusluokista ja vaatimuksistaan. Lupaviranomaiset sitten päättävät suhteellisuusperiaatetta noudattaen, halutaanko maahan työtä ja toimeentuloa vai ovatko ongelmat niin suuria, että hanke haudataan. Koko lupaprosessi on ohi puolessa vuodessa.

Päätöksen voi tuki riitauttaa. Hallinto-oikeudelle annetaan 3 kuukautta asian käsittelyyn. Korkein hallinto-oikeus päättää viikossa, ottaako se asian käsittelyyn. Jos se käsittelee, aikaa on kolme kuukautta.

Riitauttaminen vahingoittaa jo tässä vaiheessa kalliiksi käynyttä hanketta viivästyttämällä sitä. Hävitätään yksityisen tahon tulee korvata hankevastaavan oikeudenkäyntikulut. Julkihallinnon tulee olla täydessä korvausvastuussa.

Koska maa tarvitsee kipeästi työtä ja toimeentuloa, hallitus voi päättää hankkeesta itse. Tarvitaan vain hankesuunnitelma ja vaikutusten suuruusluokat. Erityisesti tämä tulee ajankohtaiseksi, jos

tuomioistuiloita ei suoriudu tehtävistään aikataulussa tai jos aktivistituomarien päätös on maan kokonaisedun vastainen.

Pienemmät hankkeet voitaisiin viedä läpi nopeammin, usein pelkällä ilmoitusmenettelyllä.

Rakentaminen

Viranomaiset käyttävät rakentamisessa aina vain enemmän valtaa. Tässä on sellainen ongelma, että vallankäyttöön ei liity vastuuta. Ulkopuolinen taho voi aiheuttaa rakennushankkeelle huomattavaa haittaa tai lisäkustannuksia muodollisin perustein.

Esimerkiksi kaava on byrokraattien laatima maankäytön visio, jonka laatimisessa ovat vaikuttaneet myös poliitikot ja aktiiviset kansalaiset järjestöineen. Se on yleensä vanhentunut jo syntyessään.

Me emme tarvitse suunnitelmatalouden kahleita. Siksi kaavojen sitovuutta ja kuntien kaavoitusmonopolia tulee heikentää. Yksinkertaisimmillaan tämä tarkoittaa sitä, että jos joku haluaa estää toisen hankkeen kaavaan vedoten, hankkeen esteenä tulee olla konkreettinen syy, joka on suuri verrattuna hankevastaavan oikeuteen tehdä työtä, työllistää ja hallita omaisuuttaan.

Tässä voidaan tarvita sovittelua, mutta ei koko prosessi saa kuutta kuukautta kauempaa kestää. Kunnat ja maakunnat voivat siis kaavoittaa edelleen vapaasti niin paljon kuin haluavat, mutta kaavoille ei anneta lainvoimaa.

Monilla rakentamisen määräyksillä, normeilla ja ohjeilla on rationaalinen perusta. Valitettavasti on myös niitä, joiden laatimisessa on järki karannut. Normien soveltuvuusalueita ei ole rajattu. Hyöty/kustannusanalyysit on usein unohdettu. Siksi niistä on voitava poiketa perustellusta syystä. Tämä itsestään selvä asia on byrokratian pyörteissä päässyt hämärtymään.

Hankevastaava vastaa hankkeen onnistumisesta. Se valitsee suunnittelijat, pääsuunnittelijan ja vaativissa hankkeissa myös suunnitelmien tarkastajat. Jos rakennustarkastus näihin valintoihin puuttuu, takana täytyy olla merkittävä yhteiskunnallinen intressi. Ympäristöministeriön kilpailunrajoitustoimet on kumottava.

Kaikkein karmeimmillaan viranomaisten vallankäyttö rakentamisessa on erilaisten asioiden suojelussa. Otetaan esimerkiksi rakennussuojelu. Suojelumääräyksen takia esimerkiksi Tapiolan Heikintori saa autioitua ja lahota, kunnes se on niin heikossa kunnossa, että se on pakko purkaa. Byrokraattien valta menee omistajien oikeuden edelle.

Nämä rakennussuojelutoimet voitaisiin aivan hyvin hoitaa määräaikaisin sopimuksin. Yhteiskunta sopii omistajien kanssa rakennukseen liittyvästä rajoituksesta ja kunnossapitovelvoitteesta ja maksaa tästä sopimuksen mukaisen korvauksen.

Julkisen sektorin rooli rakentamisessa on ylipäätään liian suuri. Julkinen rakentaminen on kallista, byrokraattista ja hidasta. Siksi ”Request for proposals” menettelyn soisi yleistyvän rakentamisessa ja muuallakin yhteiskunnassa, esimerkiksi tutkimus- ja selvitystoiminnassa.

Julkisen sektorin hankevastaaja määritteli tarpeen. Erilaiset yhteenliittymät tekisivät kaupallisia ehdotuksia tarpeen toteuttamiseksi. Isoissa hankkeissa ehdotuksista maksettaisiin.

Näin meneteltiin Juutinrauman siltahankkeessa. Täten luotaisiin rakennusalaan kehittäviä ratkaisuja.

Valtamedia

Helsingin mediaeliitti on ollut omista lähtökohdistaan täysillä mukana kansalaisten hyvän elämän murskatalkoissa. Se on kierrättänyt jo vuosikymmeniä ympäristöliikkeen propagandaa. Roiston osa on sen tarjonnassa annettu yrityksille ja elinkeinotoiminnan harjoittajille. Sankarin viittaa puetaan byrokraattien, tutkijoiden ja aktivistien harteille.

Esimerkiksi ajankohtaista metsäkeskustelua dominoi mediassa oman asian markkinointiporukka, jolla ei ole itsellään penniäkään liossa.

Ajatellaan vaikkapa Pekka Perää ja Talvivaaraa. Kuka suomalainen yrittäjä tämän prosessin jälkeen uskaltaa enää ryhtyä vetämään esimerkiksi kaivoshanketta?

Suomi on vielä vapaa maa. Sanoma konserni voi tietysti julkaista artikkeleita omasta näkökulmastaan. YLEn suhteen asia ei ole näin, koska kansa on alistettu maksamaan sen tarjonta.

Medialla on valtaa. Valta tarvitsee vahtikoiran. Kahdella toimenpiteellä päästäisiin jo pitkälle:

1. YLEn uutis- ja ajankohtaisohjelmien budjetista leikattaisiin puolet aidolle mediakritiikkiohjelmalle, joka toimisi kokonaan journalistisen kontrollin ulkopuolella. Siinä käsiteltäisiin päivittäin niitä aiheita ja näkökulmia, joita Helsingin valtamedia ei käsittele. Lisäksi siinä käsiteltäisiin esimerkein valtamedian harjoittamaa poliittista toimintaa suodatuksen, vääristelyn, manipulaation ja valehtelun keinoin.
2. Edellä ehdotettu tuomioistuimien voisi velvoittaa perustellusta pyynnöstä lehteä julkaisemaan vastineen artikkeliin, joka on ollut olennaisesti harhaanjohtava tai valheellinen. Tämä tulisi julkaista samalla paikalla ja saman laajuisena kuin alkuperäinen artikkeli.

Näillä toimenpiteillä median tarjonnan laatu paranisi. Median vahingonkorvausvastuu pienenesi. Julkisen sanan neuvoston kaltaista kulssiorganisaatiota ei tarvittaisi.

Voittaako pimeys vai nouseeko aurinko?

Suomen tilanne ei ole mitenkään poikkeuksellinen. Useat länsimaat ovat velkaantumiskierteessä.

Menossa on sosiologinen prosessi, jolle on leimaa antavaa asioiden byrokraatisoituminen ja politisoituminen. Yhteiskunnallinen päätöksenteko on pirstaloitunut. Erilaisten ammatillisten ryhmien valta on kasvanut.

Käsitykseni mukaan korkeimmat tuomioistuimet ovat politisoituneet, koska niiden toimintaan liittyy valtaa. Itseään liberaaliksi markkinoiva mediakenttä on jatkuvasti vaatimassa lisää byrokraattisia valtarakenteita.

Kun lännessä on keskitytty sääntelyyn ja byrokraattisen vallan kasvattamiseen, idän nousevat taloudet ovat keskittyneet työn tekemiseen. Ne pitävät hyvällä syyllä länsimaita taantuvina yhteiskuntina. Itse asiassa muutamatsuuret länsimaat ovat jo käyneet romahduksen partaalla.

Sääntelyn purkamisessa on suuria mahdollisuuksia. Monet asiat hoituvat aivan hyvin ilman sääntelyä, byrokratiaa ja massiivisia tukirakenteita.

Tie on kuitenkin kivinen. Erityisesti valtaeliittien on vaikea myöntää erehdyksiään ja käsitellä kognitiivista dissonanssiaan. Vallasta on tuskallista luopua.

Monet virkamiehet menettäisivät työnsä. Erityisen vaikeaa on luopua niistä työpaikoista byrokratiakoneistojen huipulla, jotka on jaettu läänityksinä poliittisin perustein. Nämä työpaikat ovat tärkeä osa puolueiden valtapääomaa.

Saavutettuihin etuihin olisi pakko puuttua. Veronmaksajan rahojen jakaminen kaiken maailman tarkoituksiin supistuisi.

Vastapainoksi yritysten ja elinkeinonharjoittajien toimintaedellytykset paranisivat ratkaisevasti sääntelyn purkamisen ja viranomaisten vastuun lisääntymisen myötä. Syntyisi uutta taloudellista aktiiviteettia ja toimivat työmarkkinat.

Eikö olisi hienoa, jos työpaikasta uskaltaisi luopua, jos meno ei miellytä. Nuoret naiset uskaltaisivat tehdä lapsia ilman pelkoa työnsaantimahdollisuuksien menettämisestä.

Ehkä uusien poliittisten voimien nousun pelko ajaa vanhat puolueet sääntelyn purkamisen tielle.

Argentiina oli 1900-luvun alkupuolella kansalaista kohti lasketulla bruttokansantuotteella mitaten kymmenen rikkaimman maan joukossa. Nyt sen bruttokansantuote henkilöä kohti on alle kolmasosa Suomen arvosta. Luokkaviha on mahtava poliittinen voima. Peronistien harjoittama komentotalous on ollut tuhoisaa. Argentiinan viimeaikainen kehitys on osittanut, kuinka vaikeaa inflaatio- ja velkakierteestä on pyristellä eroon.

Toisaalta Ruotsin valtio on onnistunut supistamaan velkasuhdettaan bruttokansantuotteesta 1990-luvun alun 67 prosentin huipusta tämän päivän runsaaseen 30 prosenttiin.

Tämä on meillekin mahdollista. Olemmeko valmiita sen edellyttämiin toimiin?

Merenkurkun kiinteä yhteys parantaisi Suomen kilpailukykyä ja vahvistaisi siteitä muuhun Pohjolaan. Se toisi meille uutta työtä, toimeentuloa ja turvallisuutta.

